

MARKTRAPPORT

Vlaamse Regulator van de
Elektriciteits- en Gasmarkt

1	DE CIJFERS ACHTER DE ENERGIEMARKT IN VLAANDEREN.....	5
1.1	INDELING AFNEMERS.....	5
1.2	DE TOTALE HOEVEELHEID GELEVERDE ENERGIE IN VLAANDEREN.....	6
2	ENERGIELEVERANCIERS.....	8
2.1	EVOLUTIE WETGEVING IN 2010.....	8
2.2	ACTIEVE LEVERANCIERS EN SPREIDING OVER NETWERKEN.....	8
2.2.1	Elektriciteit.....	8
2.2.2	Aardgas.....	9
2.3	FUSIES EN OVERNAMES.....	11
2.4	MARKTAANDELEN VAN DE ENERGIELEVERANCIERS.....	11
2.4.1	Elektriciteit.....	11
2.4.2	Aardgas.....	16
2.5	CONCENTRATIE EN MARKTMACHT.....	19
2.5.1	Herfindahl-Hirschman index (HHI).....	19
2.5.2	Concentratie-index (C3).....	20
2.5.3	Conclusie.....	20
2.6	LEVERANCIERSWISSELS.....	21
2.6.1	Elektriciteit.....	21
2.6.2	Marktdynamiek elektriciteit.....	22
2.6.3	Aardgas.....	23
3	DISTRIBUTIENETBEHEERDERS.....	25
3.1	EVOLUTIE WETGEVING IN 2010.....	25
3.2	RELATIEF BELANG VAN DE NETBEHEERDERS IN TERMEN VAN VERVOERDE HOEVEELHEDEN ENERGIE.....	25
3.2.1	Elektriciteit.....	25
3.2.2	Aardgas.....	26
4	ELEKTRICITEITS- EN AARDGASPRIJZEN.....	27
4.1	EVOLUTIE VAN DE ELEKTRICITEITSPRIJZEN.....	27
	HUISHOUDELIJKE AFNEMERS.....	27
4.1.1	Prijzen voor huishoudelijke afnemers met een doorsnee verbruik.....	27
4.1.2	Verdeling van de elektriciteitsprijs voor huishoudelijke afnemers met een doorsnee verbruik.....	29
4.1.3	Prijzen voor huishoudelijke afnemers met een klein en met een groot verbruik.....	31
4.1.3.1	Huishoudelijke afnemers met een klein verbruik.....	31
4.1.3.2	Huishoudelijke afnemers met een groot verbruik.....	31
4.1.4	Sociale maximumprijzen.....	32
	KLEINE PROFESSIONELE AFNEMERS.....	33
4.1.5	Elektriciteitsprijzen voor kleine professionele afnemers.....	33
4.1.6	Verdeling van de elektriciteitsprijs voor kleine professionele afnemers.....	35
4.2	EVOLUTIE VAN DE AARDGASPRIJZEN.....	36
4.2.1	Prijzen voor huishoudelijke afnemers die verwarmen met aardgas met een doorsnee verbruik.....	36
4.2.2	Verdeling van de aardgasprijs voor huishoudelijke afnemers die verwarmen met aardgas met een doorsnee verbruik.....	38
4.2.3	Prijzen voor huishoudelijke afnemers die niet verwarmen met aardgas met een klein verbruik en die verwarmen met aardgas met een groot verbruik.....	39
4.2.3.1	Huishoudelijke afnemers met een klein verbruik die niet verwarmen met aardgas.....	39
4.2.3.2	Huishoudelijke afnemers die verwarmen met aardgas met een groot verbruik.....	39
4.2.4	Sociale maximumprijzen.....	40

4.3	CONCLUSIES.....	41
4.3.1	Prijsevoluties.....	41
4.3.1.1	Elektriciteit.....	41
4.3.1.2	Aardgas.....	42
5	HERNIEUWBARE ENERGIEBRONNEN EN WARMTEKRACHTKOPPELING.....	44
5.1	EVOLUTIE WETGEVING IN 2010.....	44
5.2	GROENESTROOMCERTIFICATEN.....	44
5.2.1	Aantal installaties die groenestroomcertificaten ontvangen.....	44
5.2.2	Uitgereikte groenestroomcertificaten.....	45
5.2.3	Handel in groenestroomcertificaten (inclusief spread prijs, BelPEX en non-handel).....	46
5.2.3.1	Bilaterale handel in certificaten.....	46
5.2.3.2	Handel op BelPEX Green Certificate Exchange.....	48
5.2.3.3	Verkoop van groenestroomcertificaten aan netbeheerders tegen minimumprijs.....	48
5.2.4	Inlevering van groenestroomcertificaten voor de certificatenverplichting op 31 maart 2010.....	49
5.2.5	Groenestroomquotum voor 2011.....	51
5.3	WARMTEKRACHTKOPPELING.....	51
5.3.1	Aantal installaties die warmtekrachtcertificaten ontvangen.....	51
5.3.2	Uitgereikte warmtekrachtcertificaten.....	52
5.3.3	Handel in warmtekrachtcertificaten.....	53
5.3.3.1	Bilaterale handel in certificaten.....	53
5.3.3.2	Handel op Green Certificate Exchange.....	54
5.3.3.3	Verkoop van warmtekrachtcertificaten aan netbeheerders tegen minimumprijs.....	54
5.3.4	Inlevering van warmtekrachtcertificaten voor de certificatenverplichting op 31 maart 2011.....	54
5.3.5	Warmtekrachtquotum voor 2012.....	56
	BIJLAGEN.....	57

VOORWOORD

Een meer dynamische Vlaamse energiemarkt in 2010

Na 3 jaar van stagnatie stapten in 2010 beduidend meer afnemers over naar een andere energieleverancier. Dit wijst op een nieuwe dynamiek in de energiemarkt, waarbij het overstappen naar een andere elektriciteits- of aardgasleverancier meer gemeengoed wordt. Waar er vroeger vaak nog koudwatervrees merkbaar was of angst voor negatieve consequenties overheerste, stappen nu meer en meer klanten over naar een andere, goedkopere, groenere of wat dan ook leverancier. Deze positieve trend zit zich ook verder in 2011.

Hoewel het aantal leverancierswissels een belangrijke indicator is voor het beoordelen van de vrijgemaakte energiemarkt, is het zeker niet de enige. Maar concurrentie tussen energieleveranciers is nu eenmaal de motor van de energiemarkt en is ook noodzakelijk om competitieve prijzen en een betere dienstverlening voor de energieverbruikers te realiseren. Concurrentie vergt echter niet noodzakelijk massale leverancierswissels. Als dominante spelers ervaren dat hun klanten zelfs maar overwogen om over te stappen naar concurrenten, zullen ze hun aanbod aanpassen in de hoop om hun klanten aan zich te binden. Reële concurrentie werpt dus ook vruchten af voor wie niet van leverancier wisselt.

Er is ook dynamiek te zien in de variatie aan energiecontracten die toeneemt: er is een verschuiving zichtbaar van 1 naar 2 jaar-contracten, maar ook contracten met een vaste energieprijzen worden populairder. Deze laatste zijn duurder dan variabele contracten, omdat de verwachte evolutie van de energieprijzen al in de contracten met vaste prijs verrekend is. In de variabele contracten hoeft dat niet omdat de prijs toch de evolutie zal volgen. Bij een neerwaartse trend gaat de kost van een variabel contract dus ook omlaag, de klanten met een vast contract zullen hier niet van genieten.

Het aantal huishoudelijke en professionele afnemers dat kiest voor een groen contract steeg opnieuw aanzienlijk. Bijna 15% van de afnemers kiest voor een contract waarbij de leverancier een garantie geeft dat de geleverde elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen afkomstig is. De sterke groei van de groene contracten kan verklaard worden door het groeiende ecologische bewustzijn aan afnemerszijde en de aanbodzijde die daarop inspeelt.

Fusies en overnames hebben een belangrijke invloed op de concentratie van de markt en op de concurrentie. Hoewel een overname kan leiden tot een sterkere speler op de markt, zou het ook een verschraving van de concurrentie kunnen betekenen. Dat zou negatief zijn voor de concentratiegraad van de markt. Deze concentratiegraad daalt verder in 2010 en tov 2009 zelfs scherper dan in de voorgaande jaren. Toch blijft de indicator nog ver verwijderd van het niveau dat aanvaardbaar geacht wordt en overeenkomt met een echt competitieve markt.

Wat stroom uit hernieuwbare bronnen en uit warmtekrachtkoppeling betreft, moeten we vaststellen dat de BelPEX GCE - achteraf gezien - op een bijzonder ongelukkig moment gelanceerd werd: net toen zich aanzienlijke overschotten aan groenestroomcertificaten en (vooral) warmtekrachtkoppelingcertificaten begonnen op te bouwen, waardoor de vraag naar certificaten nooit voldoende aantrok om de GCE voldoende liquide te maken. De oplopende overschotten aan certificaten ten opzichte van de vastgelegde quota vormt een probleem, vooral voor de onafhankelijke producenten van groene stroom of WKK-stroom. Zij worden immers geconfronteerd met steeds moeilijker omstandigheden om hun certificaten te valoriseren, waardoor hun businessmodel mogelijk onder druk komt.

Het is een merkwaardige vaststelling dat de markt niet (of minstens zeer laat) reageert op het inzicht dat de quota overstegen worden. De reden hiervoor is minstens ten dele dat de drijfveren om in bepaalde productietechnieken te investeren elders liggen. Zo worden de PV-installaties gedreven door de minimumprijzen en de WKK's in de tuinbouw door de aanvullende steunmechanismen, zoals het Vlaams Landbouw InvesteringsFonds.

Om het succesvol beleid inzake hernieuwbare energie en warmtekrachtkoppeling verder te zetten, zal er zeker bijsturing van het beleid moeten gebeuren. Dit wordt op het ogenblik beoogd door de evaluatie van de ondersteuningsmechanismen die de minister heeft gevraagd aan het VEA en de VREG. Er moet gewaakt worden over het voortbestaan van een voldoende gunstige investeringsklimaat, maar tegelijk moet de kostprijs voor de klant onder controle blijven.

André Pictoel
Gedelegeerd Bestuurder
juli 2011

1 De cijfers achter de energiemarkt in Vlaanderen

1.1 Indeling afnemers

Op 31 december 2010 waren in Vlaanderen 3.208.005 toegangspunten (EAN's) voor elektriciteit op het distributienet aangesloten. Eind 2009 was dit aantal 3.175.988. Een toegangspunt is elk onderscheiden afnamepunt waaraan een EAN-nummer werd toegekend. Injectiepunten¹ worden niet in de statistieken meegeteld.

De toegangspunten worden in een aantal categorieën ingedeeld:

- De telegelezen afnemers van wie de meterstanden op afstand worden uitgelezen of AMR (Automatic Meter Reading);
- De maandelijks gelezen meters of MMR (Monthly Meter Reading);
- De jaarlijks gelezen meters.

Bij de jaarlijks gelezen meters wordt nog een onderscheid gemaakt tussen de huishoudelijke en de niet-huishoudelijke afnemers. Dit onderscheid wordt gemaakt op basis van het contract dat de afnemer afsluit met zijn leverancier. Wanneer het leveringscontract wordt afgesloten door een onderneming² wordt de afnemer beschouwd als niet-huishoudelijk, is dit niet het geval dan wordt de afnemer als huishoudelijk beschouwd.

Tabel 1: Indeling elektriciteitsafnemers op 31 december 2010 in aantal toegangspunten

CATEGORIE	AANTAL	PROCENTUEEL
AMR	19.574	0,61%
MMR	17.092	0,53%
Jaargelezen huishoudelijke afnemers	2.666.112	83,11%
Jaargelezen niet huishoudelijke afnemers	505.227	15,75%
TOTAAL	3.208.005	100,00%

Op 31 december 2010 waren er 1.844.157 toegangspunten (EAN's) aangesloten op de Vlaamse aardgasdistributienetten. Eind 2009 was dit aantal 1.790.647.

Tabel 2: Indeling aardgasafnemers op 31 december 2010 in aantal toegangspunten

CATEGORIE	AANTAL	PROCENTUEEL
AMR	602	0,03%
MMR	9.573	0,52%
Jaargelezen huishoudelijke afnemers	1.606.079	87,09%
Jaargelezen niet huishoudelijke afnemers	227.903	12,36%
TOTAAL	1.844.157	100,00%

Zowel bij elektriciteit als bij aardgas is er dus een stijgende trend van het aantal toegangspunten. Zo kwamen er in 2010 maandelijks gemiddeld 2.668 nieuwe toegangspunten voor elektriciteit (tegenover 2.656 in 2009 en 3.173 in 2008) en 4.459 nieuwe toegangspunten voor aardgas bij (tegenover 4.008 in 2009 en 4.422 in 2008). Vooral voor aardgas zien we een significante toename. Deze toename kan mee verklaard worden door de extra inspanningen die de netbeheerders leveren om het in het aardgasdecreet³ vooropgestelde aansluitbaarheidspercentage te halen.

¹ Dit betekent dat EAN's waarop zowel afname als injectie plaatsvindt wel opgenomen worden in de statistieken.

² Zoals bedoeld in artikel 2, 3° van de wet van 16 januari 2003 tot oprichting van een kruispuntbank voor ondernemingen, tot modernisering van het handelsregister, tot oprichting van erkende ondernemingsloketten en houdende diverse bepalingen.

³ Iedere aardgasnetbeheerder zorgt ervoor dat het geheel van de gebieden, die gelegen zijn in het geografisch afgebakende gebied waarvoor hij werd aangewezen, een aansluitbaarheidsgraad heeft van: a) minstens 95 % in 2015 en van 99 % in 2020 bij een evenredige ontwikkeling van de aansluitingsgraad voor die gebieden die in het gewestplan of ruimtelijk uitvoeringsplan de bestemming woongebied hebben met uitzondering van de woongebieden met landelijk karakter;
b) minstens 95 % in 2020 bij een evenredige ontwikkeling van de aansluitingsgraad in woongebieden.

1.2 De totale hoeveelheid geleverde energie in Vlaanderen

Tabel 3: Geleverde elektriciteit in Vlaanderen (exclusief verliezen) aan eindafnemers aangesloten op het transmissie- en distributienet

	2004 (MWh)	%	2008 (MWh)	%	2009 (MWh)	%	2010 (MWh)	%
Aan afnemers op het distributienet	39.290.357	79,18%	40.211.387	83,27%	38.367.301	86,35%	39.274.367	84,81%
Aan afnemers op het transmissienet	10.328.770	20,82%	8.076.801	16,73%	6.065.286	13,65%	7.035.259	15,19%
TOTAAL	49.619.127	100%	48.288.188	100%	44.432.587	100%	46.309.626	100%

In deze cijfers zijn ook leveringen via het net door zogenaamde zelfbevoorraders inbegrepen: dat zijn energie-intensieve bedrijven die in hun stroomvoorziening voorzien door zelf elektriciteit aan te kopen (via de ondersteunende diensten van Elia, via een energiebeurs zoals BelPEX, ...). Die elektriciteit wordt vervolgens via het transmissienet geleverd. Het volume van dergelijke stroomvoorziening bedroeg in 2010 1.129.635 of 2,4% (tegenover 978.883 MWh of 2,2% in 2009) van de totale elektriciteitslevering in Vlaanderen en 16,06% (16,14% in 2009) van de totale leveringen via het transmissienet in Vlaanderen.

Het valt op dat er sinds 2004 een dalende trend is wat betreft elektriciteit geleverd aan afnemers op het transmissienet. Dat komt doordat een aantal spelers opteerde om zelf productiecapaciteit te installeren, waardoor deze spelers minder elektriciteit moeten afnemen om hun verbruik te dekken. De STEG-centrale van Zandvliet Power is hiervan een voorbeeld. Die centrale levert rechtstreeks (dus niet via het transmissie- of distributienet) elektriciteit aan BASF Antwerpen, een belangrijke stroomverbruiker in de Vlaamse elektriciteitsmarkt die bijgevolg minder elektriciteit van het transmissienet afneemt. Het volume van die rechtstreeks geleverde stroom is niet in de cijfers van Tabel 3 opgenomen. De stijging van 2010 ten opzichte van 2009 is toe te schrijven aan de economische heropleving.

Op het distributienet speelt ook het fenomeen van lokale productie, maar de impact ervan is moeilijker vast te stellen omwille van de grotere verbruiksbasis. Bij lokale productie wordt de elektriciteit ter plaatse verbruikt en niet op het distributienet geplaatst.

Net zoals vorig jaar, toen de volumedaling zich het sterkst aftekende voor het hoogste spanningsniveau, is de stijging voor dit niveau het grootst.

Tabel 4: Geleverde aardgas in Vlaanderen (exclusief verliezen) aan eindafnemers aangesloten op het transmissie- en distributienet

	2004 (MWh)	%	2008 (MWh)	%	2009 (MWh)	%	2010 (MWh)	%
Aan afnemers op het distributienet	58.074.627	45,96%	58.844.372	44,45%	58.148.159	43,04%	67.698.032	45,53%
Aan afnemers op het transmissienet	68.285.000	54,04%	73.534.947	55,55%	76.956.074	56,96%	80.991.480	54,47%
TOTAAL	126.359.627	100%	132.379.319	100%	135.104.233	100%	148.689.512	100%

Het aardgasverbruik wordt sterk bepaald door de klimatologische omstandigheden. 2010 kende 22% meer graaddagen⁴ dan 2009 (2.703 ten opzichte van 2.212). Deze stijging zien we ook terug in de

⁴ De graaddagen geven een beeld van het gemiddelde profiel van de verwarmingsnaden van een woning in België. Voor een bepaalde dag zijn de graaddagen die gebruikt worden door de aardgassector in België gelijk aan het verschil tussen 16,5°C en de gemiddelde dagtemperatuur gemeten door het KMI te Ukkel. Indien bijvoorbeeld de gemiddelde temperatuur van een dag -2°C was, is het aantal graaddagen voor die dag 18,5°C (GD = 16,5 - -2). Indien de gemiddelde dagtemperatuur groter is dan 16,5°C wordt de waarde 0 aangenomen. Bron: <http://www.synergrid.be/index.cfm?PageID=17601>

toename van het aardgasverbruik in 2010 ten opzichte van 2009. Het aardgasverbruik via het Vlaamse distributienet nam in 2010 met 16% toe ten opzichte van het vorige jaar. Het is voornamelijk het residentiële segment (18%) en de grootste professionele verbruikers op het distributienet die bijdragen tot deze stijging.

De stijging op het transmissienet lijkt logischerwijze minder afhankelijk van klimatologische omstandigheden. In dit verbruik is ook de opwekking van elektriciteit door middel van aardgas opgenomen.

2 Energieleveranciers

2.1 Evolutie wetgeving in 2010

Via het decreet van 9 juli 2010 houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2010 (B.S. 28 juli 2010) werd het Elektriciteitsdecreet gewijzigd en werd tegelijkertijd een eerste aanpassing aangebracht aan het (op dat moment nog niet in werking getreden) Energiedecreet van 9 juli 2009. Met name werden een aantal wijzigingen aangebracht aan de bepalingen inzake het Energiefonds en het fonds ter reductie van de globale energiekost. Verder werd een wetstechnische fout rechtgezet.

Via het decreet van 23 december 2010 houdende wijziging van het Elektriciteitsdecreet van 17 juli 2000 en het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft het vermijden van injectietarieven voor elektriciteit geproduceerd door middel van hernieuwbare energiebronnen en kwalitatieve warmtekrachtkoppeling (B.S. 20 januari 2011), werd een nieuw artikel 4.1.22/1 toegevoegd aan het Energiedecreet (en in tegenspraak met de titel van het decreet niet aan het Elektriciteitsdecreet). Hierin werd aan de distributienetbeheerders de plicht opgelegd om de injectie van groene stroom en stroom uit WKK op het distributienet kosteloos uit te voeren.

Het besluit van de Vlaamse Regering van 19 november 2010 houdende algemene bepalingen over het energiebeleid, met als citeeropschrift "het Energiebesluit van 19 november 2010" (B.S. 8 december 2010) vervangt alle bestaande besluiten van de Vlaamse Regering inzake energie.

Het Energiedecreet van 9 juli 2009 en het Energiebesluit van 19 november 2010 zijn in werking getreden op 1 januari 2011.

2.2 Actieve leveranciers en spreiding over netwerken

2.2.1 Elektriciteit

Eind 2010 waren er 26 houders van een leveringsvergunning elektriciteit. Dat is 1 meer dan eind 2009. Pfalzwerke AG, Elexys NV en Electrawinds Distributie NV verkregen een leveringsvergunning in 2010. De klantenportefeuille van EDF Belgium NV werd geïntegreerd in deze van SPE NV. E.ON Energy Sales GmbH leverde haar vergunning in en ging op in E.ON Energy Trading NV. Ook Thenergo NV leverde haar vergunning in 2010 in.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van het aantal elektriciteitsleveranciers dat in elk netgebied actief was op 31 december 2010.

Tabel 5: Actieve elektriciteitsleveranciers per deelgebied op 31 december 2010 (leveringen aan eindafnemers elektriciteit)

DISTRIBUTIENETBEHEERDER	Aantal in 2010	Aantal in 2009
AGEM	10	10
DNB BA	6	6
ELIA (1)	9	8
GASELWEST	15	14
GHA	10	10
IMEA	14	15
IMEWO	14	15
INFRAX WEST	12	13
INTER-ENERGA	14	13
INTERGEM	14	14
INTERMOSANE	7	7
IVEG	13	13
IVEKA	15	14
IVERLEK	15	15
PBE	12	13
SIBELGAS	12	12

Niet alle leveranciers richten zich tot dezelfde doelgroep. Tien leveranciers zijn in de residentiële markt geïnteresseerd. Andere leveranciers mikken (ook) op kleine of grotere bedrijven en/of de overheid.

Sommige leveranciers beleveren alle segmenten van de markt. Onderstaande tabel geeft aan tot welke doelgroep(en) de vergunde leveranciers zich bij voorkeur richten.

Tabel 6: Doelgroepen van de elektriciteitsleveranciers

LEVERANCIER	Huishoudelijk segment	Zelfstandigen en vrije beroepen	KMO's	Middelgrote en grote bedrijven en KMO's met een groot verbruik	Overheid
Anode B.V.		•	•	•	
Belpower International N.V.		•	•		
DB Energie GmbH	•			•	
Ecopower C.V.B.A.	•	•	•		•
EDF Belgium N.V.		(•)	(•)	(•)	(•)
Electrabel N.V.				•	•
Electrabel Customer Solutions N.V.	•	•	•	•	•
Electrawinds Distributie N.V.					
Elegant B.V.B.A.					
Elektriciteitsbedrijf Merksplas B.V.B.A.	•	•	•		
Elexys N.V.					
Endesa Energia SAU				•	
Eneco België B.V.		•	•	•	•
E.ON Belgium N.V.				•	
E.ON Energy Trading A.G.				•	
Essent Belgium N.V.	•	•	•	•	•
Lampiris N.V.	•	•	•		•
Nidera Handelscompagnie B.V.				(•)	
Nuon Belgium N.V.	•	•	•	•	•
OCTA+ Energie N.V.	•	•	•		
Pfalzwerke AG					
RWE Energy Belgium			•	•	•
Scholt Energy Control België N.V.			•	•	
SPE N.V.	•	•	•	•	•
Trianel Energie B.V.		•	•	•	•
Wase Wind C.V.B.A.	•	•	•	•	
TOTAAL 2010	10	13	15	15	10
TOTAAL 2009	9	13	15	17	11

In de segmenten van de grootverbruikers en de overheid neemt de concurrentie lichtjes af in vergelijking met 2009. Er zijn in alle segmenten echter wel voldoende elektriciteitsleveranciers aanwezig om een zekere vorm van concurrentie te laten spelen. Bovendien komen er nog steeds nieuwe spelers bij. Er zijn enkele leveranciers die, in afwachting van levering, nog niet kenbaar gemaakt hebben tot welk segment ze zich gaan richten. Daarnaast zijn er ook verschillende elektriciteitsleveranciers actief die tot eenzelfde groep behoren (GDF SUEZ-groep, E.ON-groep) en waarbinnen onderling afspraken gemaakt kunnen worden over het te benaderen marktsegment.

2.2.2 Aardgas

In 2010 is het aantal leveringsvergunningen voor aardgas in 2010 gestegen tot 21 (tegenover 19 op 31 december 2009). Energy Logistics and Services GmbH, Statoil ASA en Gas Natural Europe SAS ontvingen een leveringsvergunning. RWE Energy Nederland NV leverde haar vergunning in. Zoals al vermeld in de vorige paragraaf droeg EDF Belgium NV haar cliënteel over aan SPE NV.

Van de leveranciers die in 2010 hun leveringsvergunning ontvingen, werd enkel Gas Natural Europe SAS al actief op de Vlaamse energiemarkt in 2010. Van de leveranciers die eerder hun leveringsvergunning ontvingen was enkel Elegant BVBA in 2010 nog niet actief op de Vlaamse energiemarkt.

Onderstaande tabel geeft weer hoeveel aardgasleveranciers op 31 december 2010 in de verschillende distributienetgebieden leverden.

Tabel 7: Actieve aardgasleveranciers per deelgebied op 31 december 20NN (leveringen aan eindafnemers)

AARDGAS NETBEHEERDER	Aantal in 2010	Aantal in 2009
GASELWEST	12	11
IMEA	10	9
IMEWO	11	11
INFRA WEST	8	9
INTER-ENERGA	12	11
INTERGAS NETBEHEER B.V.	1	1
INTERGEM	12	11
IVEG	10	9
IVEKA	11	9
IVERLEK	12	10
SIBELGAS	9	7

Net zoals voor elektriciteit zijn er minder aardgasleveranciers geïnteresseerd in het leveren aan huishoudelijke afnemers dan in een doelgroep waar grotere volumes worden afgenomen.

Onderstaande tabel maakt duidelijk welke doelgroepen de leveranciers wensen te beleveren. Een aantal aardgasleveranciers heeft in afwachting van hun intrede op de markt nog geen doelgroepen doorgegeven.

Tabel 8: Doelgroepen van de aardgasleveranciers

LEVERANCIER	Huishoudelijk segment	Zelfstandigen en vrije beroepen	KMO's	Middelgrote en grote bedrijven en KMO's met een groot verbruik	Overheid
Distrigas N.V.				•	
Dong Energy Sales B.V.	• (1)	• (1)			
E.ON Belgium N.V.				•	
E.ON Ruhrgas A.G.				•	
EDF Belgium		(•)	(•)	(•)	(•)
Electrabel N.V.				•	•
Electrabel Customer Solutions N.V.	•	•	•	•	•
Elegant B.V.B.A.				•	
Elektriciteitsbedrijf Merksplas B.V.B.A.	•	•	•		
Eneco België B.V.		•	•	•	•
Energy Logistics & Services G.m.b.H.					
Essent Belgium N.V.	•	•	•	•	•
GAS Natural Europe S.A.S.		•	•	•	•
GDF SUEZ				•	
Lampiris N.V.	•	•	•		•
Nuon Belgium N.V.	•	•	•	•	•
OCTA+ Energie N.V.	•	•	•		
RWE Energy Belgium			•	•	•
SPE N.V.	•	•	•	•	•
Statoil A.S.A.					
Wingas GmbH		•	•	•	•
TOTAAL 2010	7	10	11	12	10
TOTAAL 2009	6	9	10	12	10

⁽¹⁾ Dong Energy Sales wordt niet meegeteld omdat er alleen in de enclave Baarle-Hertog geleverd wordt.

Bij de kleinverbruikers komt er één leverancier bij, maar toch is het aanbod er nog vrij beperkt. In het huishoudelijke segment spelen slechts 7 leveranciers mee. Dong Energy Sales wordt niet meegeteld, omdat deze leverancier alleen in de enclave Baarle-Hertog levert. In januari 2011 waren 7 aardgasleveranciers actief in Baarle-Hertog.⁵

E.ON Belgium NV en Elegant BVBA waren in 2010 nog niet actief op de Vlaamse aardgasmarkt, ook al kregen ze al eerder een vergunning voor het leveren van aardgas. Op GAS Natural Europe SAS na, zijn

⁵ Dong beschikt over een Vlaamse leveringsvergunning. De andere aanbieders in Baarle-Hertog beschikken enkel over een Nederlandse leveringsvergunning.

de leveranciers die in 2010 hun vergunning ontvingen nog niet tot een actieve levering aan afnemers overgegaan.

2.3 Fusies en overnames

2010 was een jaar waarin de herstructureringen ten gevolge van de overnames en fusies uit het verleden verder uitgediept en geconsolideerd werden. Zo lag onder meer de fusie van Suez en Gaz de France, die al in 2006 werd aangekondigd, aan de basis van ontwikkelingen die in 2010 nog een effect hadden op de markt.

In lijn met de voorwaarden van de Europese Commissie voor de fusie tussen GDF en Suez werd Distrigas verkocht. Het maakt sinds 2009 voor 100% deel uit van het Italiaanse ENI en dit had tot effect dat de portefeuilles herschikt werden en beide groepen elkaar beconcurreren op (onder meer) de Vlaamse aardgasmarkt.

De aankondiging van de overname van International Power door GDF Suez zorgde er ook voor dat GDF-Suez haar participatie in T-Power van de hand deed om tegemoet te komen aan de eisen van de Europese Commissie. T-Power is de eigenaar van een gasgestookte centrale op de site van Tessenderlo Chemie.

Verder werd bij wet bepaald dat energieleveranciers of de met hen verbonden ondernemingen niet meer dan 24,99 % van het kapitaal of van de stemgerechtigde aandelen van een beheerder van een vervoersinfrastructuur mogen bezitten. Als gevolg hiervan heeft GDF Suez in 2010 haar deelneming (38,5%) in Fluxys aan Publigas verkocht en bezit Publigas nu 89,97% van Fluxys. Een ander deel van deze overeenkomst bestond in de overdracht naar Fluxys van de deelneming van 6,8 % van de groep GDF Suez in Fluxys LNG. Daardoor werd Fluxys LNG voor 100% een dochteronderneming van Fluxys.

Een andere belangrijke overname is die van SPE, de tweede elektriciteitsproducent van het land, door het Franse EDF. SPE nam de commerciële activiteiten van EDF Belgium over en dus verdween de merknaam EDF in Vlaanderen. Aansluitend besliste de groep haar leveringsvergunningen in te leveren. De participatie van SPE in de kerncentrale Tihange 1 maakt geen deel uit van het akkoord en blijft in handen van EDF.

Dit alles toont aan dat het energielandschap in Vlaanderen evolueert naar een Europees niveau. Het voordeel van deze fusies en participaties is dat de financiële slagkracht en de expertise van deze bedrijven toeneemt. Toch zijn er nog steeds nieuwe (kleinere) spelers die hun intrede maken op de Vlaamse energiemarkt. Hun financiële slagkracht is zonder twijfel lager, maar de expertise op hun specifiek domein daarom niet.

In 2010 liet het Zweedse Vattenfall – dat Nuon overnam in 2009 – weten dat het zich wou focussen op zijn kernmarkten en dat de Belgische markt daar niet toe behoort. Onder meer de beslissing om een elektrische centrale met een vermogen van 350 MW te bouwen in Manage werd hierdoor voor onbepaalde tijd uitgesteld.

2.4 Marktaandelen van de energieleveranciers⁶

2.4.1 Elektriciteit

Onderstaande tabel geeft naast de marktaandelen ook de datum van de toekenning van de leveringsvergunning voor elektriciteit, en indien relevant, de datum van opheffing ervan, weer. SPE blijft de tweede belangrijkste leverancier, na de Suez-GDF-groep. Daarna volgen Nuon Belgium, E.ON Belgium, Eneco België en Essent Belgium. Dit is dezelfde volgorde als de voorbije twee jaren.

⁶ De marktaandelen in dit hoofdstuk worden berekend op basis van de gegevens van de netbeheerders. Omdat de gegevens van derden afkomstig zijn, kan de VREG niet voor de juistheid ervan instaan. Het gebruik van de informatie is dan ook voor eigen rekening en risico. De cijfergegevens dienen enkel als indicatie van de werking van de energiemarkt.

Tabel 9: Marktaandelen van leveranciers, uitgedrukt in geleverde elektrische energie in het betreffende kalenderjaar aan afnemers op het distributienet

LEVERANCIER	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Datum vergunning
Electrabel Customer Solutions N.V.	52,30%	49,68%	49,89%	51,01%	50,88%	50,86%	48,10%	27/05/2002
Electrabel N.V.	23,46%	20,12%	18,73%	19,57%	19,20%	18,02%	18,30%	20/12/2001
SPE N.V.	1,55%	4,70%	19,01%	15,21%	13,92%	15,16%	17,18%	8/03/2006
Nuon Belgium N.V.	3,93%	5,39%	5,89%	5,52%	5,42%	5,66%	6,88%	21/11/2002
E.ON Belgium N.V.	0,74%	1,05%	1,86%	2,34%	2,90%	3,08%	3,67%	22/10/2002
Eneco België B.V.	<0,01%	0,01%	0,54%	1,46%	2,50%	2,75%	1,88%	19/07/2004
Essent Belgium N.V.	1,32%	2,02%	2,33%	2,17%	2,18%	1,79%	1,69%	3/12/2002
Netbeheerders	0,10%	0,11%	0,48%	0,61%	0,70%	0,84%	0,87%	
Lampiris N.V.	0,00%	<0,01%	<0,01%	0,01%	0,05%	0,13%	0,46%	8/12/2004
EDF Belgium N.V.	NVT	0,11%	0,87%	0,81%	0,89%	0,80%	0,27%	31/05/2005
Ecopower C.V.B.A.	0,03%	0,10%	0,06%	0,07%	0,10%	0,17%	0,21%	2/04/2002
Elektriciteitsbedrijf Merksplas B.V.B.A.	0,11%	0,32%	0,12%	0,12%	0,13%	0,16%	0,17%	15/07/2002
Anode B.V.	NVT	NVT	<0,01%	0,01%	0,04%	0,05%	0,08%	4/10/2005
Belpower International N.V. (1)	NVT	NVT	NVT	0,00%	<0,01%	0,03%	0,08%	11/09/2007
DB Energie GmbH	NVT	NVT	NVT	NVT	0,00%	0,05%	0,06%	8/12/2008
Wase Wind C.V.B.A.	NVT	NVT	<0,01%	0,01%	0,01%	0,04%	0,05%	8/11/2005
E.ON Energy Trading AG (2)	NVT	NVT	0,14%	1,04%	1,02%	0,42%	0,03%	14/03/2006
Scholt Energy Control België NV	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	0,00%	0,02%	18/11/2009
OCTA+ Energie N.V.	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	0,00%	<0,01%	25/08/2009
RWE Energy Belgium N.V.	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	0,00%	<0,01%	9/04/2009
Nidera Handelscompagnie B.V.	NVT	NVT	NVT	0,00%	0,00%	<0,01%	<0,01%	26/09/2007
Electrawinds Distributie N.V.	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	<0,01%	30/03/2010
Elegant B.V.B.A.	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	0,00%	0,00%	13/01/2009
Elexys N.V.	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	0,00%	22/06/2010
Trianel Energie B.V.	<0,01%	0,05%	0,07%	0,04%	0,04%	<0,01%	0,00%	4/02/2003
Pfalzwerke A.G.	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	0,00%	9/11/2010
City Power N.V.	0,34%	0,58%	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	10/06/2003-22/08/2006
Echte Energie België N.V.	NVT	NVT	NVT	0,00%	NVT	NVT	NVT	17/01/2006-14/10/2008
Electricité de France (EDF) N.V.	1,15%	1,10%	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	28/01/2002-11/04/2006
Endesa Energia S.A.U.	NVT	NVT	NVT	0,00%	0,00%	0,00%	NVT	27/02/2007
Eneco Energiehandelsbedrijf B.V.	0,06%	0,05%	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	01/04/2003-25/10/2005
Energio B.V.	0,00%	<0,01%	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	12/10/2004-09/05/2006
Luminus N.V.	14,91%	14,62%	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	11/03/2002-22/08/2006
Thenergo N.V.	NVT	NVT	<0,01%	<0,01%	0,00%	0,00%	NVT	9/05/2006-19/10/2010
TOTAAL	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	

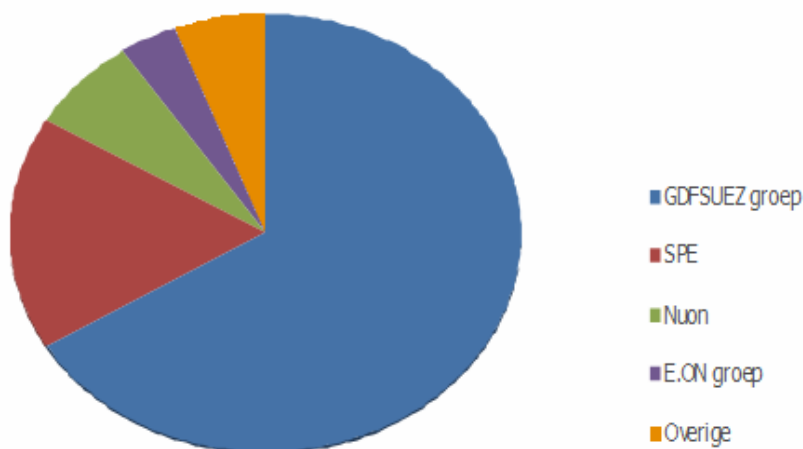
(1) Reibel NV ging over in Belpower International NV

(2) E.ON Energy Trading NV nam de klanten over van E.ON Energy Sales GmbH (Op 27/04/2010 werd de leveringsvergunning van E.ON Energy Sales teruggegeven)

In vergelijking met vorig jaar stijgt het marktaandeel op basis van volumes van de nummers twee, drie en vier op de Vlaamse markt. Het aandeel van Electrabel NV stijgt lichtjes maar Electrabel Customer Solutions NV moet bijna 3% inleveren.

Figuur 1 stelt de marktaandelen van de grootste leveranciers grafisch voor. Hierbij werden de verschillende bedrijven die tot één groep behoren samengenomen. Enkel partijen met een marktaandeel van minimaal 2% worden afzonderlijk vermeld. De leveranciers met een kleiner marktaandeel zitten in de groep "Overige". Uit de figuur blijkt dat 66,40% van alle leveringen op naam staat van de GdF-Suez-groep. In 2004, het eerste jaar van de vrijmaking, bedroeg dit nog bijna 76%.

Figuur 1: Marktaandelen van de grootste elektriciteitsleveranciers (groepen) in 2010

Tabel 10 geeft de positie weer van de leveranciers die in hun specifieke wingebed als erfgenamen van de vroegere historische situatie kunnen worden beschouwd. Om die reden werd het marktaandeel van Electrabel Customer Solutions met dat van Electrabel NV samengeteld, hoewel deze laatste geen standaardleverancier⁷ is. Het marktaandeel van de leveringen onder de merknaam Luminus kon door de fusie met SPE niet meer eenduidig worden bepaald. Noch City Power, noch SPE waren in het verleden standaardleverancier in een of ander netgebied. Daarom wordt het marktaandeel van SPE in zijn geheel vermeld.

Tabel 10: Marktaandeel 2010 van de historische leveranciers op het distributienet, uitgedrukt in geleverde elektrische energie

NETGEBIED(EN) MET ALS STANDAARDLEVERANCIER	EBEM	ECS + Electrabel	SPE + Luminus + City Power	Overige Leveranciers + DNB	TOTAAL
"netgebied" Elektriciteitsbedrijf Merksplas B.V.B.A. (EBEM)	65,89% (70,38%)	7,74% (9,16%)	21,26% (7,04%)	5,11% (13,42%)	100%
"netgebied" Electrabel Customer Solutions N.V.	0,12% (0,09%)	73,93% (77,06%)	9,69% (6,98%)	16,26% (15,87%)	100%
"netgebied" Luminus N.V.	0,09% (0,07%)	26,03% (26,69%)	52,90% (52,08%)	20,98% (21,16%)	100%

De netgebieden kunnen ingedeeld worden in zuivere netgebieden en gemengde netgebieden. Een gemengde netbeheerder is een netbeheerder waarin een energieproducent of een energieleverancier (in casu Electrabel NV) participeert. Zuivere netbeheerders zijn netbeheerders waarin geen enkele energieleverancier of energieproducent participeert.

Het is duidelijk dat EBEM en Electrabel/ECS in hun wingebed de dominante marktspelers blijven. Toch neemt hun marktaandeel in 2010 opnieuw af ten opzichte van 2009. Het marktaandeel van SPE in zijn historisch wingebed ligt wel een stuk lager.

Het aandeel van ECS in gebieden waar SPE/Luminus standaardleverancier is, blijft min of meer stabiel, terwijl ECS wel verliest in de gebieden waar het zelf als standaardleverancier optreedt. Het aandeel van SPE /Luminus neemt echter wel toe in ECS-gebied, maar daalt licht in gebieden waar het zelf historisch sterk stond. Ten opzichte van vorig jaar is het marktaandeel van de overige leveranciers in zuiver gebied gedaald, terwijl het lichtjes steeg in gemengd gebied.

De volgende drie tabellen geven het marktaandeel van de individuele elektriciteitsleveranciers weer op basis van het aantal eindafnemers dat ze op 1 januari beleveren. De sterke stijging van het marktaandeel van SPE tussen 1 januari 2006 en 1 januari 2007 is te wijten aan de overname van de contracten van Luminus en City Power.

⁷ Een energieafnemer die sinds de vrijmaking (01/07/2003) nog steeds geen leverancier gekozen heeft en geen contract ondertekende, is klant bij de standaardleverancier. Dat kan Electrabel Customer Solutions, Luminus, Ebem of Dong zijn, afhankelijk van de woonplaats en het type energie.

Tabel 11: Marktaandelen elektriciteitsleveranciers, uitgedrukt in totaal aantal eindafnemers (toegangspunten) op het distributienet in het betreffende kalenderjaar

LEVERANCIER	1/01/2004	1/01/2005	1/01/2006	1/01/2007	1/01/2008	1/01/2009	1/01/2010	1/01/2011
Electrabel Customer Solutions N.V.	75,83%	69,62%	67,76%	67,73%	67,47%	66,83%	65,70%	63,94%
SPE N.V.	0,01%	0,35%	0,47%	20,43%	19,99%	20,08%	20,20%	20,73%
Nuon Belgium N.V.	1,66%	6,96%	7,83%	7,69%	7,57%	7,71%	7,88%	8,01%
Netbeheerder	0,00%	0,72%	1,20%	1,72%	2,34%	2,48%	2,77%	2,69%
Essent Belgium N.V.	0,60%	1,77%	2,27%	1,97%	2,01%	1,97%	1,82%	1,86%
Lampiris N.V.	NVT	0,00%	<0,01%	<0,01%	0,04%	0,13%	0,43%	1,31%
Ecopower C.V.B.A.	0,07%	0,16%	0,21%	0,24%	0,32%	0,46%	0,69%	0,84%
Elektriciteitsbedrijf Merksplas B.V.B.A.	0,15%	0,15%	0,16%	0,17%	0,20%	0,25%	0,31%	0,32%
Belpower International N.V.	NVT	NVT	NVT	NVT	<0,01%	<0,01%	0,13%	0,21%
Wase Wind C.V.B.A.	NVT	NVT	0,00%	0,01%	0,01%	0,02%	0,03%	0,03%
Eneco België B.V.	NVT	0,00%	<0,01%	0,01%	0,02%	0,02%	0,02%	0,01%
E.ON Belgium N.V.	<0,01%	<0,01%	<0,01%	0,01%	0,01%	0,01%	0,01%	0,01%
OCTA+ Energie N.V.	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	<0,01%	0,01%
Electrabel N.V.	0,01%	0,01%	0,01%	0,01%	0,01%	0,01%	0,01%	0,01%
Scholt Energy Control België N.V.	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	<0,01%	<0,01%
Anode B.V.	NVT	NVT	0,00%	<0,01%	<0,01%	<0,01%	<0,01%	<0,01%
Elexys N.V.	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	0,00%
Electrawinds Distributie N.V.	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	<0,01%
DB Energie GmbH	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	<0,01%	<0,01%	<0,01%
E.ON Energy Trading GmbH (1)	NVT	NVT	NVT	<0,01%	<0,01%	<0,01%	<0,01%	<0,01%
EDF Belgium N.V.	NVT	NVT	<0,01%	0,01%	0,01%	0,01%	0,01%	0,00%
Elegant B.V.B.A.	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	0,00%	0,00%
Endesa Energia S.A.U.	NVT	NVT	NVT	NVT	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Nidera Handelscompagnie B.V.	NVT	NVT	NVT	NVT	0,00%	<0,01%	<0,01%	0,00%
Pfalzwerke A.G.	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	0,00%
RWE Energy Belgium	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	0,00%	0,00%
Trianel Energie B.V.	<0,01%	<0,01%	<0,01%	<0,01%	<0,01%	<0,01%	0,00%	0,00%
City Power N.V.	0,70%	1,01%	1,47%	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT
Electricité de France N.V. (EDF)	<0,01%	<0,01%	0,00%	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT
Eneco Energiehandelsbedrijf B.V.	0,00%	<0,01%	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT
Eneco Energie Levering B.V.	<0,01%	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT
Luminus N.V.	20,97%	18,95%	16,61%	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT
Thenergo N.V.	NVT	0,00%	<0,01%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	NVT
TOTAAL	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

(1) E.ON Energy Trading NV nam de klanten over van E.ON Energy Sales GmbH (Op 27/04/2010 werd de leveringsvergunning van E.ON Energy Sales teruggegeven)

Tabel 11 geeft de marktaandelen weer van de verschillende leveranciers op basis van het totaal aantal toegangspunten. Het gaat hier zowel om teelegezen, maandgelezen als jaargelezen afnemers en zowel over professionele als huishoudelijke afnemers.

Specifiek voor de huishoudelijke elektriciteitsafnemers komen we tot het overzicht in tabel 12.

Tabel 12: Marktaandelen leveranciers uitgedrukt in totaal aantal huishoudelijke elektriciteitsafnemers (toegangspunten)

LEVERANCIER	1/01/2004	1/01/2005	1/01/2006	1/01/2007	1/01/2008	1/01/2009	1/01/2010	1/01/2011
Electrabel Customer Solutions N.V.	75,69%	69,93%	67,56%	66,77%	66,31%	65,74%	64,55%	62,50%
SPE N.V.	0,01%	0,02%	0,01%	20,52%	20,25%	20,38%	20,11%	20,68%
Nuon Belgium N.V.	1,61%	7,26%	8,28%	8,20%	8,14%	8,19%	8,46%	8,66%
Netbeheerder	0,00%	0,86%	1,41%	2,02%	2,59%	2,72%	3,23%	3,17%
Essent Belgium N.V.	0,60%	1,86%	2,36%	2,02%	2,09%	2,06%	1,91%	1,97%
Lampiris N.V.	NVT	0,00%	<0,01%	<0,01%	0,05%	0,13%	0,47%	1,46%
Ecopower C.V.B.A.	0,08%	0,18%	0,24%	0,27%	0,36%	0,50%	0,79%	0,96%
Elektriciteitsbedrijf Merksplas B.V.B.A.	0,15%	0,15%	0,16%	0,18%	0,20%	0,26%	0,32%	0,34%
Belpower International N.V.	NVT	NVT	NVT	NVT	<0,01%	<0,01%	0,15%	0,23%
Wase Wind C.V.B.A.	NVT	NVT	0,00%	0,01%	0,01%	0,02%	0,03%	0,03%
Eneco België B.V.	NVT	0,00%	<0,01%	<0,01%	<0,01%	<0,01%	<0,01%	0,00%
OCTA+ Energie N.V.	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	<0,01%	0,01%
EDF Belgium N.V.	NVT	NVT	<0,01%	0,00%	0,00%	<0,01%	<0,01%	0,00%
E.ON Belgium N.V.	<0,01%	<0,01%	<0,01%	<0,01%	<0,01%	<0,01%	<0,01%	0,00%
Anode B.V.	NVT	NVT	0,00%	0,00%	0,00%	<0,01%	0,00%	0,00%
DB Energie GmbH	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	<0,01%	0,00%	0,00%
E.ON Energy Trading GmbH	NVT	NVT	NVT	<0,01%	0,00%	<0,01%	0,00%	0,00%
Electrabel N.V.	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	<0,01%	0,00%	0,00%
Elegant B.V.B.A.	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	0,00%	0,00%
Endesa Energia S.A.U.	NVT	NVT	NVT	NVT	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Nidera Handelscompagnie N.V.	NVT	NVT	NVT	NVT	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
RWE Energy Belgium	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	0,00%	0,00%
Scholt Energy Control België N.V.	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	0,00%	0,00%
Trianel Energie B.V.	0,00%	0,00%	<0,01%	0,00%	0,01%	<0,01%	0,00%	0,00%
City Power N.V.	0,76%	1,10%	1,40%	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT
Electricité de France N.V. (EDF)	0,00%	0,00%	0,00%	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT
Eneco Energiehandelsbedrijf B.V.	0,00%	<0,01%	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT
Eneco Energie Levering B.V.	<0,01%	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT
Luminus N.V.	21,09%	18,65%	18,57%	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT
Thenergo N.V.	NVT	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	NVT
TOTAAL	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

(1) E.ON Energy Trading NV nam de klanten over van E.ON Energy Sales GmbH (Op 27/04/2010 werd de leveringsvergunning van E.ON Energy Sales teruggegeven)

Huishoudelijke afnemers kunnen door hun distributienetbeheerder van elektriciteit en aardgas voorzien worden in het kader van de sociale openbardienstverplichtingen als zij de rekening niet kunnen betalen. Dit kan ook tijdelijk om andere redenen gebeuren dan om wanbetaling, bijvoorbeeld in geval van een verkeerd gelopen verhuizing. Wanneer er om één of andere reden geen leveringscontract meer bestaat met een commerciële leverancier, springt de netbeheerder tijdelijk in. Het marktaandeel van de netbeheerder daalt lichtjes tot 3,17% (waarvan 2,88% wegens wanbetaling) voor huishoudelijke afnemers. De netbeheerders bekleden daarmee de vierde plaats op de huishoudelijke elektriciteitsmarkt. Dit betekent dat bijna één op dertig gezinnen in Vlaanderen beleverd wordt door een netbeheerder. Het percentage afnemers dat als gevolg van wanbetaling bij de netbeheerders terecht komt, stijgt wel licht, maar de totale daling van het marktaandeel van de netbeheerders kan verklaard worden door de afname van het aantal toegangspunten dat in afwachting tot afsluiting (bijv. als er na een verhuis geen nieuwe bewoner opdaagt) door de netbeheerder beleverd wordt.

Bij de jaargelezen professionele afnemers is het marktaandeel van de top drie nog meer uitgesproken dan in het huishoudelijke segment, zie tabel 13.

Tabel 13: Marktaandelen leveranciers uitgedrukt in totaal aantal professionele jaargelezen elektriciteitsafnemers (toegangspunten) op het distributienet in het betreffende kalenderjaar

LEVERANCIER	1/01/2004	1/01/2005	1/01/2006	1/01/2007	1/01/2008	1/01/2009	1/01/2010	1/01/2011
Electrabel Customer Solutions N.V.	76,53%	69,85%	68,85%	73,04%	74,05%	73,34%	72,20%	71,97%
SPE N.V.	0,03%	2,06%	2,97%	19,92%	18,71%	18,54%	20,37%	20,45%
Nuon Belgium N.V.	1,88%	5,43%	5,36%	4,85%	4,41%	5,20%	4,84%	4,69%
Essent Belgium N.V.	0,58%	1,33%	1,78%	1,70%	1,41%	1,51%	1,26%	1,25%
Lampiris N.V.	NVT	0,00%	<0,01%	0,01%	0,02%	0,05%	0,24%	0,53%
Netbeheerder (1)	0,00%	<0,01%	0,05%	0,06%	1,04%	0,89%	0,47%	0,39%
Elektriciteitsbedrijf Merksplas B.V.B.A.	0,13%	0,14%	0,15%	0,16%	0,19%	0,25%	0,26%	0,28%
Ecopower N.V.	0,03%	0,06%	0,05%	0,05%	0,09%	0,15%	0,23%	0,28%
Belpower International N.V.	NVT	NVT	NVT	NVT	0,00%	<0,01%	0,05%	0,09%
Wase Wind C.V.B.A.	NVT	NVT	0,00%	<0,01%	<0,01%	0,02%	0,03%	0,03%
OCTA+ Energie N.V.	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	0,01%	0,02%
Eneco België B.V.	NVT	0,00%	0,01%	0,05%	0,03%	0,03%	0,02%	0,02%
E.ON Belgium N.V.	0,01%	0,01%	0,01%	0,04%	<0,01%	<0,01%	<0,01%	<0,01%
Anode B.V.	NVT	NVT	0,00%	<0,01%	<0,01%	<0,01%	<0,01%	<0,01%
DB Energie GmbH	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	0,00%	0,00%	0,00%
EDF Belgium N.V.	NVT	NVT	0,02%	0,05%	0,02%	0,03%	0,02%	0,00%
Electrabel N.V.	0,07%	0,06%	0,06%	0,06%	0,00%	<0,01%	<0,01%	0,00%
E.ON Energy Trading N.V.	NVT	NVT	NVT	0,01%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Elegant B.V.B.A.	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	0,00%	0,00%
Endesa Energia SAU	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	0,00%	0,00%	0,00%
Nidera Handelscompagnie N.V.	NVT	NVT	NVT	NVT	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
RWE Energy Belgium	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	0,00%	0,00%
Scholt Energy Control België N.V.	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	0,00%	0,00%
Trianel Energie B.V.	<0,01%	<0,01%	0,00%	0,00%	<0,01%	<0,01%	0,00%	0,00%
City Power N.V.	0,38%	0,54%	1,86%	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT
Electricité de France N.V. (EDF)	0,01%	0,01%	0,00%	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT
Eneco Energiehandelsbedrijf B.V.	<0,01%	0,01%	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT
Eneco Energie Levering B.V.	<0,01%	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT
Luminus N.V.	20,35%	20,49%	18,82%	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT
Thenergo N.V.	NVT	0,00%	<0,01%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	NVT
TOTAAL	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

(1) Bij professionele afnemers van wie het contract door de leverancier werd opgezegd, moet de netbeheerder ter plaatse gaan om de stroom- en gastoevoer af te sluiten. Ingeval die effectieve fysieke ingreep niet onmiddellijk kan worden uitgevoerd, worden die afnemers noodgedwongen tijdelijk door de netbeheerder beleverd

2.4.2 Aardgas

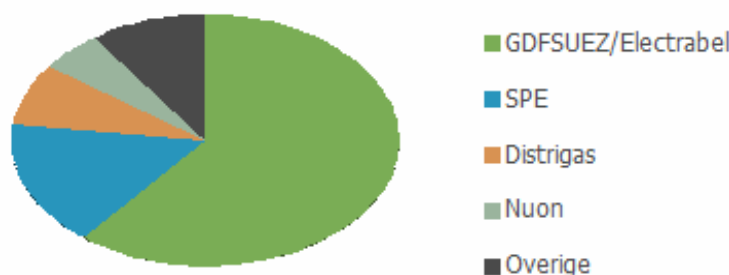
Tabel 14: Marktaandelen uitgedrukt in geleverd aardgas in het betreffende kalenderjaar aan afnemers op het distributienet

AARDGASLEVERANCIER	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Datum vergunning
Electrabel Customer Solutions N.V.	72,37%	67,09%	63,16%	62,93%	62,81%	60,03%	58,58%	22/04/2003
SPE N.V.	<0,01%	0,02%	14,81%	13,88%	14,47%	15,99%	16,20%	14/04/2004
Distrigas N.V.	4,93%	6,20%	7,63%	9,05%	8,21%	7,49%	7,96%	3/12/2002
Nuon Belgium N.V.	2,93%	5,11%	5,30%	5,66%	5,44%	5,18%	5,20%	4/03/2003
GDF SUEZ	5,43%	6,17%	6,26%	3,41%	2,83%	2,72%	2,28%	16/12/2002
Wingas GmbH	0,78%	0,88%	0,71%	2,26%	2,28%	1,91%	1,82%	19/12/2002
Netbeheerders	0,18%	0,65%	0,97%	1,28%	1,40%	1,61%	1,75%	
Lampiris N.V.	NVT	NVT	NVT	<0,01%	0,07%	0,39%	1,33%	28/08/2007
Essent Belgium N.V.	0,16%	0,88%	1,02%	1,15%	1,39%	1,31%	1,23%	27/01/2004
EDF Belgium N.V.	NVT	NVT	0,00%	0,19%	0,26%	1,11%	1,16%	29/11/2005
Eneco België B.V.	NVT	NVT	NVT	0,00%	0,56%	1,91%	1,08%	17/04/2007
RWE Energy Belgium	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	0,00%	1,03%	9/04/2009
Elektriciteitsbedrijf Merksplas B.V.B.A.	0,01%	0,08%	0,12%	0,15%	0,26%	0,33%	0,35%	17/08/2004
Dong Energy Sales B.V.	0,04%	0,04%	0,03%	0,03%	0,03%	0,03%	0,03%	24/06/2003
OCTA+ Energie N.V.	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	0,00%	<0,01%	25/08/2009
E.ON Belgium N.V.	NVT	NVT	NVT	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	18/09/2007
E.ON Ruhrgas A.G.	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	28/01/2003
Electrabel N.V.	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	0,00%	9/12/2009
Elegant B.V.B.A.	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	0,00%	0,00%	13/01/2009
Energy Logistics & Services G.m.b.H.	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	0,00%	23/11/2010
GAS Natural Europe S.A.S.	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	0,00%	1/06/2010
Statoil A.S.A.	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	0,00%	7/12/2010
ALG Négoce S.A.	NVT	<0,01%	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	10/05/2005-22/08/2006
City Power N.V.	0,18%	0,61%	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	14/04/2004-22/08/2006
RWE Energy Nederland N.V.	NVT	NVT	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	NVT	23/08/2005-01/06/2010
Luminus N.V.	12,99%	12,25%	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	16/12/2002-22/08/2006
Thenergo N.V.	NVT	NVT	NVT	0,00%	NVT	NVT	NVT	9/05/2006-16/09/2008
TOTAAL	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	

Bovenstaande tabel geeft de marktaandelen van de vergunde aardgasleveranciers weer. Naast de marktaandelen wordt ook de datum van toekenning en eventueel de datum van opheffing van de leveringsvergunning vermeld.

Figuur 2 geeft de marktaandelen van de grootste aardgasleveranciers (groepen) grafisch weer. Slechts een aantal leveranciers heeft een marktaandeel van minimaal 2%. Het marktaandeel van Electrabel en Distrigas wordt niet meer gezamenlijk bekeken. Het marktaandeel van Electrabel/ECS en GDF SUEZ (het vroegere Gaz de France) wordt wel samen genomen. Electrabel/ECS neemt nog steeds het overgrote deel van de leveringen op het distributienet voor haar rekening. Opvallend is de toename van het marktaandeel van de groep "Overige". Deze groep omvat de verschillende marktspelers met een marktaandeel onder de 2%. Het marktaandeel van deze groep als geheel neemt sterk toe ten opzichte van vorig jaar.

Figuur 2: Marktaandelen van de grootste aardgasleveranciers (groepen)

De onderstaande tabel geeft de positie weer van de marktspelers die als de erfgenamen van de situatie voor de vrijmaking kunnen worden beschouwd. Net als voor elektriciteit behoudt Electrabel Customer Solutions een dominante marktpositie in haar specifieke wingebied. Het marktaandeel van Luminus in het gebied van de zuivere netbeheerders is moeilijk te reconstrueren, omdat Luminus nu binnen SPE valt. Toch kunnen we opmerken dat SPE in 2010 in zuiver gebied terrein verliest ten voordele van Distrigas, de overige leveranciers en de aardgasnetbeheerders. Vorig jaar was het marktaandeel 53,09% voor de SPE-groep ten opzichte van 17,92% voor ECS en 6,30% voor Distrigas. Het marktaandeel van "de overige leveranciers en de aardgasnetbeheerder" in zuiver gebied ligt met

24,96% hoger dan de 22,69% van 2009. Dong Energy Sales is de standaardleverancier in de enclave Baarle-Hertog. Vooralsnog is het technisch onmogelijk voor de inwoners om naar een andere in Vlaanderen vergunde leverancier over te stappen. Een aantal afnemers maakte wel de overstap van Dong naar een andere Nederlandse leverancier. Distrigas leverde voor de vrijmaking zowel aan afnemers in zuivere als in gemengde netgebieden.

Tabel 15: Marktaandeel 2010 van de historische leveranciers op het distributienet, uitgedrukt in geleverd aardgas

NETGEBIED(EN) MET ALS STANDAARDLEVERANCIER	Intergas Levering	Electrabel Customer Solutions	Luminus + SPE + City Power	Distrigas	Overige leveranciers + ANB	Totaal
Dong Energy Sales BV (Intergas Levering)	100,00% (100,00%)	0,00% (0,00%)	0,00% (0,00%)	0,00% (0,00%)	0% (0,00%)	100%
Electrabel Customer Solutions N.V.	0,00% (0,00%)	66,64% (67,86%)	9,67% (9,12%)	7,87% (7,71%)	15,82% (15,31%)	100%
Luminus N.V.	0,00% (0,00%)	14,76% (17,92%)	51,85% (53,09%)	8,44% (6,30%)	24,96% (22,69%)	100%

De volgende drie tabellen geven het marktaandeel van de individuele aardgasleveranciers weer op basis van het aantal eindafnemers dat ze op 1 januari beleveren. De sterke stijging van het marktaandeel van SPE tussen 1 januari 2006 en 1 januari 2007 is te verklaren door de overname van de contracten van Luminus en City Power.

Tabel 16: Marktandelen leveranciers uitgedrukt in totaal aantal aardgasafnemers (toegangspunten)

AARDGASLEVERANCIER	1/01/2004	1/01/2005	1/01/2006	1/01/2007	1/01/2008	1/01/2009	1/01/2010	1/01/2011
Electrabel Customer Solutions N.V.	85,28%	76,61%	73,02%	72,05%	70,96%	69,53%	67,99%	65,42%
SPE N.V.	NVT	<0,01%	<0,01%	15,71%	15,98%	16,65%	16,95%	17,61%
Nuon Belgium N.V.	1,56%	7,56%	8,39%	8,17%	8,02%	8,16%	8,19%	8,23%
Netbeheerder	0,00%	0,97%	1,57%	2,27%	2,94%	3,05%	3,37%	3,28%
Lampiris N.V.	NVT	NVT	NVT	NVT	0,02%	0,30%	1,28%	3,22%
Essent Belgium N.V.	NVT	1,02%	1,74%	1,53%	1,71%	1,72%	1,58%	1,61%
Elektriciteitsbedrijf Merksplas B.V.B.A.	NVT	0,08%	0,16%	0,19%	0,29%	0,49%	0,53%	0,55%
Dong Energy Sales B.V.	0,06%	0,05%	0,06%	0,05%	0,06%	0,05%	0,05%	0,05%
Distrigas N.V.	<0,01%	<0,01%	0,01%	0,01%	0,01%	0,01%	0,01%	0,02%
Eneco België B.V.	NVT	NVT	NVT	NVT	<0,01%	<0,01%	0,01%	0,01%
OCTA+ Energie N.V.	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	0,00%	<0,01%
RWE Energy Belgium	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	<0,01%	<0,01%
Wingas GmbH	<0,01%	<0,01%	<0,01%	<0,01%	<0,01%	<0,01%	<0,01%	<0,01%
GDF SUEZ	0,01%	0,01%	0,01%	<0,01%	<0,01%	<0,01%	<0,01%	<0,01%
E.ON Belgium N.V.	NVT	NVT	NVT	NVT	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
E.ON Ruhrgas A.G.	NVT	NVT	NVT	NVT	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Electrabel N.V.	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	0,00%
Elegant B.V.B.A.	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	0,00%	0,00%
EDF Belgium N.V.	NVT	NVT	0,00%	<0,01%	<0,01%	0,01%	0,03%	0,00%
Energy Logistics & Services G.m.b.H.	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	0,00%
GAS Natural Europe S.A.S.	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	0,00%
Statoil A.S.A.	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	0,00%
ALG Négoce S.A.	NVT	NVT	0,01%	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT
City Power N.V.	NVT	0,73%	1,21%	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT
Luminus N.V.	13,10%	12,95%	13,83%	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT
RWE Energy Nederland N.V.	NVT	NVT	NVT	NVT	0,00%	0,00%	0,00%	NVT
TOTAAL	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Het relatieve aantal aardgasafnemers dat door de distributienetbeheerders wordt beleverd, ligt nog iets hoger dan bij elektriciteit. Ongeveer één op dertig gezinnen wordt door de netbeheerder (de "sociale leverancier") beleverd omdat hun leveringscontract door de commerciële aardgasleverancier werd opgezegd.

Tabel 17: Marktaandelen leveranciers uitgedrukt in totaal aantal huishoudelijke aardgasafnemers

AARDGASLEVERANCIER	1/01/2004	1/01/2005	1/01/2006	1/01/2007	1/01/2008	1/01/2009	1/01/2010	1/01/2011
Electrabel Customer Solutions N.V.	84,96%	76,22%	72,37%	70,94%	70,10%	68,81%	67,24%	64,45%
SPE N.V.	NVT	<0,01%	<0,01%	16,05%	16,01%	16,59%	16,70%	17,30%
Nuon Belgium N.V.	1,67%	7,88%	8,81%	8,68%	8,60%	8,66%	8,74%	8,85%
Netbeheerder	0,00%	1,11%	1,76%	2,56%	3,17%	3,33%	3,78%	3,70%
Lampiris N.V.	NVT	NVT	NVT	NVT	0,03%	0,33%	1,38%	3,45%
Essent Belgium N.V.	NVT	1,07%	1,75%	1,52%	1,73%	1,73%	1,56%	1,61%
Elektriciteitsbedrijf Merksplas B.V.B.A.	NVT	0,09%	0,17%	0,20%	0,31%	0,51%	0,56%	0,58%
Dong Energy Sales B.V.	0,07%	0,04%	0,06%	0,05%	0,06%	0,05%	0,05%	0,06%
OCTA+ Energie	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	0,00%	<0,01%
Distrigas N.V.	0,00%	<0,01%	<0,01%	<0,01%	<0,01%	0,00%	0,00%	<0,01%
E.ON Belgium N.V.	NVT	NVT	NVT	NVT	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
E.ON Ruhrgas A.G.	NVT	NVT	NVT	NVT	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
EDF Belgium N.V.	NVT	NVT	0,00%	0,00%	<0,01%	0,00%	0,00%	0,00%
Energy Logistics & Services G.m.b.H.	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	0,00%
GDF SUEZ	0,00%	0,00%	0,00%	<0,01%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Electrabel N.V.	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	0,00%	0,00%
Elegant B.V.B.A.	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	0,00%	0,00%
Eneco België B.V.	NVT	NVT	NVT	NVT	0,00%	<0,01%	<0,01%	0,00%
GAS Natural Europe S.A.S.	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	0,00%
RWE Energy Belgium	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	0,00%	0,00%
Statoil A.S.A.	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	0,00%
Wingas GmbH	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
ALG Négoce S.A.	NVT	NVT	<0,01%	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT
City Power N.V.	NVT	0,78%	1,20%	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT
Luminus N.V.	13,30%	12,80%	13,88%	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT
RWE Energy Nederland N.V.	NVT	NVT	NVT	NVT	0,00%	0,00%	0,00%	NVT
TOTAAL	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Het hogere marktaandeel van Electrabel Customer Solutions bij de professionele aardgasafnemers, vergeleken met de huishoudelijke markt, kan verklaard worden door een passievere houding bij de groep kleine professionele afnemers en het beperktere aantal aardgasleveranciers dat zich richt op de grote(re) professionele afnemers.

Tabel 18: Marktaandelen leveranciers uitgedrukt in totaal aantal professionele jaargelezen aardgasafnemers (toegangspunten)

AARDGASLEVERANCIER	1/01/2004	1/01/2005	1/01/2006	1/01/2007	1/01/2008	1/01/2009	1/01/2010	1/01/2011
Electrabel Customer Solutions N.V.	87,52%	79,34%	78,16%	80,58%	77,32%	75,13%	73,60%	72,44%
SPE N.V.	NVT	0,01%	<0,01%	13,20%	15,66%	16,76%	18,51%	19,34%
Nuon Belgium N.V.	0,74%	5,29%	5,07%	4,26%	3,85%	4,66%	4,48%	4,08%
Lampiris N.V.	NVT	NVT	NVT	NVT	0,01%	0,12%	0,61%	1,63%
Essent Belgium N.V.	NVT	0,68%	1,64%	1,64%	1,34%	1,77%	1,73%	1,61%
Netbeheerder (1)	0,00%	<0,01%	0,08%	0,07%	1,62%	1,14%	0,61%	0,50%
Elektriciteitsbedrijf Merksplas B.V.B.A.	NVT	0,04%	0,07%	0,09%	0,19%	0,34%	0,35%	0,36%
Distrigas N.V.	0,01%	0,02%	0,06%	0,09%	0,01%	0,01%	0,01%	0,01%
Eneco België B.V.	NVT	NVT	NVT	NVT	<0,01%	<0,01%	0,01%	0,01%
OCTA+ Energie	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	0,00%	0,01%
GDF SUEZ	0,06%	0,10%	0,08%	0,02%	0,00%	0,00%	<0,01%	<0,01%
Dong Energy Sales B.V.	0,00%	0,15%	0,04%	0,03%	0,01%	0,04%	<0,01%	<0,01%
RWE Energy Belgium	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	0,00%	<0,01%
Wingas GmbH	<0,01%	<0,01%	<0,01%	0,01%	0,00%	0,00%	0,00%	<0,01%
Elegant B.V.B.A.	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	0,00%	0,00%
Electrabel N.V.	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	0,00%	0,00%
E.ON Belgium N.V.	NVT	NVT	NVT	NVT	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
E.ON Ruhrgas A.G.	NVT	NVT	NVT	NVT	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
EDF Belgium N.V.	NVT	NVT	0,00%	0,02%	<0,01%	0,01%	0,09%	0,00%
RWE Energy Nederland N.V.	NVT	NVT	NVT	NVT	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
GAS Natural Europe S.A.S.	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	0,00%
Statoil A.S.A.	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	0,00%
Statoil A.S.A.	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	0,00%
ALG Négoce S.A.	NVT	NVT	0,05%	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT
City Power N.V.	NVT	0,38%	1,27%	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT
Luminus N.V.	11,67%	13,97%	13,48%	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT
TOTAAL	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

(1) Bij professionele afnemers van wie het contract door de leverancier werd opgezegd, moet de netbeheerder ter plaatse gaan om de

2.5 Concentratie en marktmacht

2.5.1 Herfindahl-Hirschman index (HHI)

Voor de berekeningsmethode van de Herfindahl-Hirschman index, zie Bijlage 1.

Op basis van marktaandelen in termen van toegangspunten voor Vlaanderen

Voor de berekening van de HHI gaan we logischerwijze van een groepsbenadering uit. GDF-SUEZ is de fusie van het vroegere Gaz de France en Suez. Suez was op zijn beurt de moedermaatschappij van Electrabel Customer Solutions en Electrabel NV. Daarom worden al deze maatschappijen in de HHI-analyse als de groep GDF-SUEZ gezien. Andere bedrijven die als één groep worden beschouwd zijn E.ON Belgium en E.ON Energy Trading, en Essent en RWE.

Tabel 19: HHI elektriciteit

ELEKTRICITEIT	HHI 31/12/2009	HHI 31/12/2010
AMR	4.590	4.181
MMR	4.728	4.462
Jaargelezen Professioneel	5.801	5.623
Jaargelezen Huishoudelijk	4.649	4.425
Totale markt	4.812	4.595

Net zoals vorige jaren, is het resultaat voor elektriciteit van 2010 iets beter dan dat van 2009, maar wijkt toch nog veel af van wat we een competitieve sector zouden kunnen noemen.

Tabel 20: HHI gas

AARDGAS	HHI 31/12/2009	HHI 31/12/2010
AMR	4.311	3.790
MMR	5.154	4.676
Jaargelezen Professioneel	5.894	5.644
Jaargelezen Huishoudelijk	4.896	4.558
Totale markt	5.007	4.680

Ook voor aardgas is opnieuw een verbetering merkbaar ten opzichte van 2009, maar de maximale waarden van 1.800 tot 2.500 die voor de HHI als aanvaardbaar worden gezien, worden in Vlaanderen zowel voor aardgas als voor elektriciteit in ruime mate overschreden. Die hoge index is voornamelijk te wijten aan het grote marktaandeel van Electrabel Customer Solutions. We kunnen met andere woorden vaststellen dat de Vlaamse energiemarkt nog steeds sterk geconcentreerd is.

De markt van de professionele afnemers (zie Tabellen 19 en 20) is zelfs nog meer geconcentreerd dan de huishoudelijke markt. De aardgasmarkt is sterker geconcentreerd dan de elektriciteitsmarkt. Ook op de aardgasmarkt doet de grootste concentratie zich voor bij het professionele segment.

Op basis van marktaandelen in termen van volumes voor Vlaanderen

Tabel 21: HHI berekend op basis van marktaandelen in termen van volumes

ELEKTRICITEIT	HHI 2009	HHI 2010
Totale markt	5.039	4.782

AARDGAS	HHI 2009	HHI 2010
Totale markt	4.289	4.110

De berekende waarden op basis van geleverde volumes tonen ook – net zoals voorgaande jaren – een kleine verbetering voor 2010, maar wijzen eveneens op een hoge concentratie. In termen van geleverde volumes is de aardgasmarkt iets minder sterk geconcentreerd dan die voor elektriciteit.

2.5.2 Concentratie-index (C3)

Voor de berekening van de C3-index beschouwen we opnieuw Electrabel Customer Solutions, GDF SUEZ en Electrabel NV als één leverancier, net als E.ON Belgium en E.ON Energy Trading, en Essent en RWE.

Tabel 22: C3 elektriciteit

ELEKTRICITEIT	C3 31/12/2009	C3 31/12/2010
AMR	90,88%	92,25%
MMR	95,13%	95,76%
Jaargelezen Professioneel	97,27%	97,12%
Jaargelezen Huishoudelijk	95,13%	91,84%
Totale markt	93,80%	92,69%

Tabel 23: C3 aardgas

AARDGAS	C3 31/12/2009	C3 31/12/2010
AMR	91,61%	86,41%
MMR	94,64%	93,31%
Jaargelezen Professioneel	96,62%	95,87%
Jaargelezen Huishoudelijk	92,75%	90,61%
Totale markt	93,22%	91,26%

De C3-concentratie-index geeft aan dat het gezamenlijke marktaandeel van de drie ondernemingen met het grootste marktaandeel uitkomt op minder dan 95%. Voor elektriciteit zijn de leveranciers met het grootste marktaandeel Electrabel Customer Solutions + Electrabel NV, SPE en Nuon. Voor aardgas liggen de percentages op hetzelfde niveau en zit het grootste deel van de klanten bij Electrabel Customer Solutions + Gaz de France, SPE en Nuon. Distrigas bekleedt de tweede plaats in het AMR aardgassegment.

De drie grootste elektriciteitsleveranciers in termen van volume (Electrabel Customer Solutions + Electrabel NV, SPE en Nuon) leveren samen 90,46% van alle elektriciteit aan eindafnemers op het distributienet in Vlaanderen. Vorig jaar was dit 89,77%.

Voor aardgas zijn de drie grootste leveranciers in termen van volume ook Electrabel Customer Solutions + GDF SUEZ, SPE en Distrigas. Samen leveren ze 85,02% (tegenover 86,23% vorig jaar) van het totale volume aardgas aan de eindafnemers. Twee jaar geleden bedroeg dit nog 88,32%. Er is hier dus een positieve evolutie merkbaar.

2.5.3 Conclusie

Zowel op basis van de HHI-index als op basis van de C3-indicator blijkt dat de Vlaamse elektriciteits- en aardgasmarkten nog altijd zeer sterk geconcentreerd zijn.

Dit is enerzijds te wijten aan het belangrijke marktaandeel van de standaardleveranciers, maar ook aan het effect van fusies en participaties tussen de verschillende spelers.

2.6 Leverancierswissels

2.6.1 Elektriciteit

Tabel 24: Leverancierswissels elektriciteit (%)

	1 januari 2004	1 januari 2009	1 januari 2010	1 januari 2011
Aantal toegangspunten dat een contract heeft ondertekend ten opzichte van het totale aantal toegangspunten	18,83%	84,60%	87,73%	86,05%
Opdeling huishoudelijke toegangspunten:				
• Aantal dat nog geen contract heeft ondertekend en dus nog is toegewezen	81,27%	11,40%	7,17%	11,08%
• Aantal dat een contract met een leverancier heeft ondertekend	18,73%	85,80%	89,60%	85,78%
• Aantal dat wordt beleverd door de netbeheerder	0,00%	2,79%	3,23%	3,14%
Opdeling niet-huishoudelijke toegangspunten				
• Aantal dat nog geen contract heeft ondertekend en dus nog is toegewezen	80,68%	21,52%	21,13%	12,34%
• Aantal dat een contract met een leverancier heeft ondertekend	19,32%	77,59%	78,42%	87,35%
• Aantal dat wordt beleverd door de netbeheerder (1)	0,00%	0,89%	0,45%	0,30%
Aantal afnemers dat opteerde voor een 'groen' contract, waarbij het % elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen minstens 100% bedraagt. (2)		3,24%	11,06%	14,67%

(1) Bij professionele afnemers van wie het contract door de leverancier werd opgezegd, moet de netbeheerder ter plaatse gaan om de stroom- en gasvoer af te sluiten. Ingeval de effectieve fysieke ingreep niet onmiddellijk kan worden uitgevoerd, worden de afnemers noodgedwongen tijdelijk door de netbeheerder beleverd

(2) Gebaseerd op huishoudelijke contracten

Tabel 24 geeft een aantal opmerkelijke verschuivingen weer. Zo lijkt het aantal afnemers met een contract voor het eerst af te nemen. Het aantal huishoudelijke afnemers dat nog nooit een contract heeft afgesloten en dus beleverd wordt door de standaardleverancier onder standaardvoorwaarden, bedraagt meer dan 11% (t.o.v. 7,17% vorig jaar). Terwijl in het niet-huishoudelijke segment er een daling is tot 12,34% (vorig jaar 21,13%).

De verklaring voor deze opvallende verschuivingen is tweeledig. Enerzijds is er de interpretatie van wat onder de noemer "toegewezen" en "standaardcontract" wordt verstaan. De bedoeling van dit cijfer was om te capteren hoeveel afnemers/toegangspunten er nog door de standaardleverancier aan standaardvoorwaarden werden beleverd. Sommige leveranciers bieden echter ook een "standaardcontract" aan als een vorm van contract, waardoor niet meer gesproken kan worden over "toegewezen afnemers die nog aan de standaardvoorwaarden (zonder contract)" werden beleverd. Een tweede verklaring is te vinden in de interpretatie van wat precies valt onder de noemer huishoudelijke en niet-huishoudelijke afnemer. Een actieve rechtzetting bij een aantal leveranciers heeft gezorgd voor een verschuiving van een significant aantal huishoudelijke afnemers naar "niet-huishoudelijke" afnemers.

Tenslotte wijst de VREG er ook op dat de benadering die ze vanaf begin 2011 hanteert licht werd aangepast. Vroeger werd gekozen om bij de leverancier het aantal "standaard beleverde afnemers" op te vragen en bij de netbeheerders het "totale aantal toegangspunten" waarna het verschil tussen beide getallen als aantal "contracten" werd geïnterpreteerd. Nu wordt aan de leverancier gevraagd hoeveel "contracten" er zijn en dit wordt dan afgewogen ten opzichte van het totale aantal afnemers dat ons door de netbeheerder werd aangeleverd. Zonder het doorvoeren van deze wijziging zou er, omdat er een klein verschil bestaat tussen de cijfers die aangeleverd worden door leveranciers en netbeheerders, nooit naar 100% gecontracteerde afnemers toegegroeid kunnen worden.

Het aantal huishoudelijke en professionele afnemers dat kiest voor een groen contract steeg opnieuw aanzienlijk. Bijna 15% van de afnemers kiest voor een contract waarbij de leverancier een garantie geeft dat de geleverde elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen afkomstig is. De sterke groei van de groene contracten kan verklaard worden door het groeiende ecologische bewustzijn aan afnemerszijde en de aanbodzijde die daarop inspeelt.

2.6.2 Marktdynamiek elektriciteit

Tabel 25: Maandelijkse indicator marktdynamiek elektriciteit

Relatief aantal toegangspunten dat een bewuste overstap naar een andere leverancier maakte
Maandelijkse beweging uitgedrukt in %

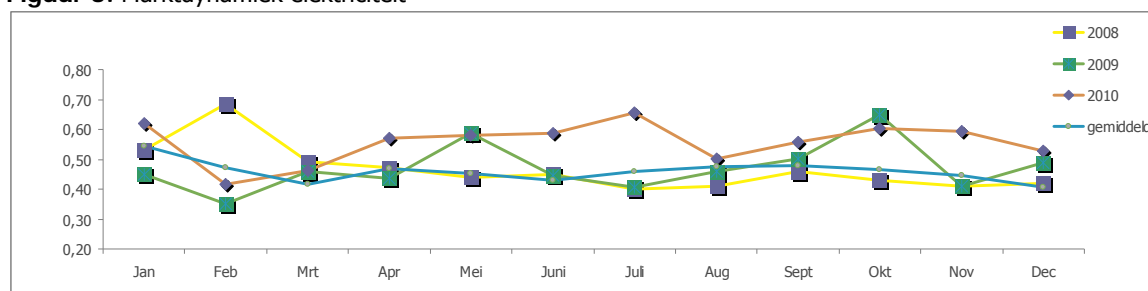
	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Juni	Juli	Aug	Sept	Okt	Nov	Dec	TOTAAL
2005	0,58	0,50	0,35	0,31	0,39	0,46	0,43	0,34	0,35	0,24	0,37	0,26	4,58
2006	0,54	0,37	0,3	0,51	0,30	0,25	0,45	0,70	0,56	0,36	0,40	0,28	5,02
2007	0,54	0,51	0,43	0,51	0,42	0,39	0,42	0,44	0,45	0,52	0,50	0,46	5,59
2008	0,53	0,69	0,49	0,47	0,44	0,45	0,40	0,41	0,46	0,43	0,41	0,42	5,60
2009	0,45	0,35	0,46	0,43	0,59	0,45	0,41	0,46	0,50	0,65	0,41	0,49	5,64
2010	0,62	0,42	0,46	0,57	0,58	0,59	0,66	0,50	0,56	0,60	0,59	0,53	6,68
gemiddeld	0,54	0,47	0,42	0,47	0,45	0,43	0,46	0,47	0,48	0,47	0,45	0,41	5,52

Bovenstaande indicator geeft de dynamiek van de markt weer in termen van maandelijkse leverancierswissels als gevolg van een bewuste keuze van de afnemer. Aangezien er maandelijks gerapporteerd wordt over de situatie van twee maand ervoor, moeten de berekende percentages geïnterpreteerd worden als het relatieve aantal toegangspunten dat in de loop van twee maand ervoor naar een andere leverancier is overgestapt. Voor de berekening wordt telkens de situatie op de eerste kalenderdag van de maand vergeleken met de eerste kalenderdag van de vorige maand.

Volgende bewegingen worden niet in de berekening meegeteld:

- de afnemers die een contract met de eigen (standaard)leverancier ondertekenen. Zij veranderen immers niet van leverancier;
- de afnemers die bij de netbeheerder ('sociale leverancier') terechtkomen, nadat hun leveringscontract door een commerciële leverancier werd opgezegd. Die afnemers kiezen immers niet *bewust* voor de netbeheerder en worden daarom niet in de indicator opgenomen.

Figuur 3: Marktdynamiek elektriciteit

In 2010 piekte het aantal leverancierswissels in het tweede kwartaal (in de grafiek is dit dus het derde kwartaal). Normaal is het aantal leverancierswissels in januari en in de zomermaanden hoger dan gemiddeld. 1 januari is een belangrijke switchdatum omdat op die dag het grootste deel van de niet-huishoudelijke markt werd geliberaliseerd. Dezelfde redenering geldt voor 1 juli, omdat op deze datum de huishoudelijke markt werd geopend. Omdat meestal met jaarcontracten gewerkt wordt en klanten van leverancier veranderen nadat hun contract bij een vorige leverancier afliep, zou een stijgende trend van de indicator in deze maanden logisch zijn. We stellen echter vast dat deze data steeds minder belangrijk worden in vergelijking met andere belangrijke factoren, zoals wervingsacties, groepsaankopen en aankondigingen van prijsverhogingen. Deze beïnvloeden dit cijfer immers ook.

Als we er van uit gaan dat de meeste contracten een looptijd van een jaar hebben zal eenzelfde toegangspunt slechts één keer per jaar van leverancier veranderen. Om te weten hoeveel toegangspunten in een jaar van leverancier veranderd zijn, kunnen de maandelijkse switchpercentages dus gewoon opgeteld worden. De switchdynamiek in 2010 ligt hoger dan die in de vorige jaren.

Tabel 26: Onderverdeling naar looptijd van huishoudelijke elektriciteitscontracten (situatie 1 jan 2011)

Looptijd	1 jaar	2 jaar	3 jaar	onbepaalde duur	TOTAAL
Aantal huishoudelijke contracten	1.549.971 (1.606.621)	483.030 (295.605)	109.308 (179.015)	496.501 (527.630)	2.638.810 (2.608.871)
Procentueel	58,74% (61,58%)	18,30% (11,30%)	4,14% (6,86%)	18,82% (20,22%)	100%

Uit bovenstaande tabel blijkt dat de meeste contracten op de residentiële markt in Vlaanderen nog steeds een looptijd hebben van 1 jaar. In vergelijking met vorig jaar zien we echter dat de contracten van twee jaar aan populariteit winnen in verhouding tot de andere looptijdsmogelijkheden.

2.6.3 Aardgas

Tabel 27: Leverancierswissels aardgas (%)

	1 januari 2004	1 januari 2009	1 januari 2010	1 januari 2011
Aantal toegangspunten dat een contract heeft ondertekend ten opzichte van het totale aantal toegangspunten	3,52%	89,51%	92,70%	87,55%
Opdeling huishoudelijke toegangspunten:				
• Aantal dat nog geen contract heeft ondertekend en dus nog is toegewezen	98,09%	6,43%	2,48%	9,33%
• Aantal dat een contract met een leverancier heeft ondertekend	1,91%	90,24%	93,74%	86,99%
• Aantal dat wordt beleverd door de netbeheerder	0,00%	3,33%	3,78%	3,68%
Opdeling niet-huishoudelijke toegangspunten:				
• Aantal dat nog geen contract heeft ondertekend en dus nog is toegewezen	85,25%	15,06%	14,00%	8,37%
• Aantal dat een contract met een leverancier heeft ondertekend	14,75%	83,80%	85,42%	91,25%
• Aantal dat wordt beleverd door de netbeheerder ⁽¹⁾	0,00%	1,14%	0,59%	0,38%

(1) Bij professionele afnemers van wie het contract door de leverancier werd opgezegd, moet de netbeheerder ter plaatse gaan om de stroom- en gastoevoer af te sluiten. Ingeval de effectieve fysieke ingreep niet onmiddellijk kan worden uitgevoerd, worden de afnemers noodgedwongen tijdelijk door de netbeheerder beleverd.

Tabel 27 lijkt dezelfde verschuivingen weer te geven als tabel 24. Hiervoor gelden ook dezelfde verklaringen (cfr. supra).

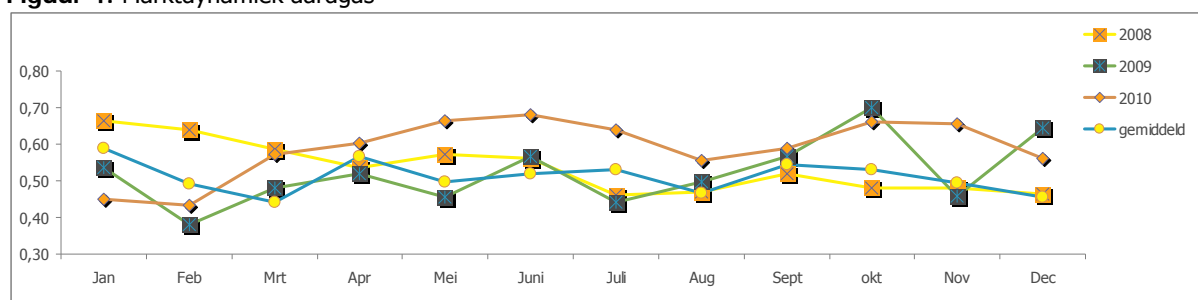
Tabel 28: Maandelijks indicator aardgas (%)

Relatief aantal toegangspunten dat een bewuste overstap naar een andere aardgasleverancier maakte
Maandelijks beweging uitgedrukt in %

	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Juni	Juli	Aug	Sept	okt	Nov	Dec	TOTAAL
2005	0,74	0,63	0,35	0,39	0,39	0,45	0,52	0,30	0,31	0,17	0,29	0,13	4,67
2006	0,66	0,28	0,32	0,74	0,35	0,36	0,61	0,46	0,44	0,49	0,41	0,32	5,44
2007	0,48	0,59	0,34	0,60	0,55	0,49	0,51	0,52	0,84	0,69	0,67	0,62	6,90
2008	0,67	0,64	0,59	0,54	0,57	0,56	0,46	0,47	0,52	0,48	0,48	0,46	6,43
2009	0,54	0,38	0,48	0,52	0,45	0,57	0,44	0,50	0,57	0,70	0,46	0,64	6,25
2010	0,45	0,43	0,57	0,60	0,66	0,68	0,64	0,55	0,59	0,66	0,65	0,56	7,06
gemiddeld	0,59	0,49	0,44	0,57	0,50	0,52	0,53	0,47	0,54	0,53	0,49	0,46	6,13

De indicator voor aardgas ligt gemiddeld iets hoger dan voor elektriciteit. Ook voor aardgas waren 1 januari en 1 juli oorspronkelijk belangrijke switchdata. In 2010 bleken echter vooral de maanden maart, april, augustus en september (lees: twee maanden later in de grafiek) populaire momenten voor een leverancierswissel. De switchindicator voor aardgas bereikt, net zoals deze voor elektriciteit, in 2010 een hoogtepunt. Zoals al vermeld zijn verschillende factoren, zoals wervingsacties en groepsaankopen, meer en meer van invloed op de bereidheid van klanten om van leverancier te veranderen.

Figuur 4: Marktdynamiek aardgas

Uit onderstaande tabel blijkt dat de meeste contracten voor de residentiële markt in Vlaanderen nog steeds een looptijd hebben van 1 jaar maar, net zoals voor elektriciteit, is ook voor gas het aantal contracten van 2 jaar sterk gestegen ten opzichte van de andere looptijdmogelijkheden.

Tabel 29: Onderverdeling naar looptijd van huishoudelijke aardgascontracten (situatie 1 januari 2011)

Looptijd	1 jaar	2 jaar	3 jaar	onbepaalde duur	TOTAAL
Aantal huishoudelijke contracten	1.037.175 (1.049.693)	238.705 (176.220)	57.755 (49.635)	229.918 (248.945)	1.563.553 (1.524.493)
Procentueel	66,34% (68,86%)	15,27% (11,56%)	3,69% (3,26%)	14,70% (16,33%)	100%

3 Distributienetbeheerders

3.1 Evolutie wetgeving in 2010

Zie 2.1.

3.2 Relatief belang van de netbeheerders in termen van vervoerde hoeveelheden energie

3.2.1 Elektriciteit

Onderstaande tabel geeft het relatief belang van de netbeheerder in termen van vervoerde elektriciteit weer.

Tabel 30: Aandeel per netbeheerder uitgedrukt in gedistribueerde elektrische energie aan afnemers op het distributienet

DISTRIBUTIENETBEHEERDER ELEKTRICITEIT (MWh)	2005 (MWh)	%	2006 (MWh)	%	2007 (MWh)	%	2008 (MWh)	%	2009 (MWh)	%	2010 (MWh)	%
GASELWEST	6.322.840	15,87%	6.401.920	15,97%	6.371.968	15,97%	6.268.313	15,59%	5.935.908	15,47%	6.068.659	15,45%
IMEWO	5.408.292	13,57%	5.544.107	13,83%	5.535.840	13,88%	5.611.206	13,95%	5.500.517	14,34%	5.538.809	14,10%
IVERLEK	5.236.188	13,14%	5.354.776	13,36%	5.342.604	13,39%	5.406.694	13,44%	5.293.088	13,80%	5.379.317	13,70%
IVEKA	4.504.194	11,30%	4.554.862	11,36%	4.515.429	11,32%	4.570.736	11,37%	4.432.863	11,55%	4.579.683	11,66%
ELIA ⁽¹⁾	4.694.923	11,78%	4.422.838	11,03%	4.449.185	11,15%	4.573.939	11,37%	3.827.642	9,98%	3.979.387	10,13%
INTERENERGA	4.433.880	11,13%	4.463.291	11,13%	4.434.247	11,12%	4.486.801	11,16%	4.352.708	11,34%	4.495.855	11,45%
INTERGEM	2.815.857	7,07%	2.851.688	7,11%	2.809.628	7,04%	2.823.711	7,02%	2.763.733	7,20%	2.867.122	7,30%
IMEA	2.469.296	6,20%	2.482.565	6,19%	2.409.060	6,04%	2.439.035	6,07%	2.401.157	6,26%	2.441.623	6,22%
Infrax West	1.248.152	3,13%	1.260.081	3,14%	1.254.415	3,14%	1.235.911	3,07%	1.200.702	3,13%	1.230.436	3,13%
SIBELGAS	673.657	1,69%	678.279	1,69%	703.702	1,76%	734.241	1,83%	715.832	1,87%	731.511	1,86%
PBE	658.404	1,65%	704.208	1,76%	707.929	1,77%	710.515	1,77%	702.603	1,83%	713.972	1,82%
IVEG	690.111	1,73%	677.256	1,69%	677.546	1,70%	674.198	1,68%	607.929	1,58%	618.793	1,58%
Gemeentelijk havenbedrijf Antwerpen	461.781	1,16%	461.908	1,15%	450.552	1,13%	446.780	1,11%	400.139	1,04%	398.370	1,01%
BIAC/DNB BA ⁽²⁾	179.128	0,45%	180.144	0,45%	172.716	0,43%	173.600	0,43%	173.417	0,45%	171.818	0,44%
AGEM	38.691	0,10%	40.709	0,10%	40.691	0,10%	40.627	0,10%	42.822	0,11%	41.964	0,11%
INTERMOSANE	17.142	0,04%	16.534	0,04%	16.039	0,04%	17.246	0,04%	16.240	0,04%	17.049	0,04%
Gem. Elektriciteitsbedrijf Izegem (ETIZ)	NVT ⁽³⁾	NVT ⁽³⁾	NVT ⁽³⁾	NVT ⁽³⁾	NVT ⁽³⁾	NVT ⁽³⁾	NVT ⁽³⁾	NVT ⁽³⁾	NVT ⁽³⁾	NVT ⁽³⁾	NVT ⁽³⁾	NVT ⁽³⁾
TOTAAL	39.852.536	100%	40.095.166	100%	39.891.552	100%	40.213.552	100%	38.367.301	100%	39.274.367	100%

(1) Beperkt tot het distributienet dat in Vlaanderen door Elia wordt beheerd.

(2) Dit cijfer omvat zowel de energie die door BIAC NV, als die welke door het Distributienet-Brussels Airport NV, afgekoort DNB BA, wordt gedistribueerd.

(3) Doordat de stad Izegem tot de Oprachthoudende Vereniging WVM toetrad, herriep de VREG op 20 december 2004 de aanwijzing van ETIZ als distributienetbeheerder voor Izegem en wees zij WVM als nieuwe distributienetbeheerder voor Izegem aan. Vanaf 7 december 2009 is de naam van WVM Infrax West.

Relatief gezien zijn er geen grote veranderingen. In absolute termen zien we wel een toename van de vervoerde hoeveelheden elektriciteit. Dit kan met zich mee brengen dat de inkomsten van de netbeheerder hoger uitvallen dan oorspronkelijk geschat. De distributienetbeheerder houdt bij het indienen van z'n tariefdossier bij de CREG immers rekening met een geschatte hoeveelheid vervoerde energie.

Het relatief belang van de netbeheerder in termen van aantal toegangspunten is weergegeven in tabel 31 voor elektriciteit en in tabel 33 voor aardgas. Er zijn in beide gevallen geen aanzienlijke verschuivingen ten opzichte van vorige jaren merkbaar. Voor elektriciteit vallen, net als vorige jaren, enkele grote verschillen op tussen het gewicht van sommige netbeheerders in termen van vervoerde elektriciteit en in termen van het aantal toegangspunten. Het aandeel van Elia is veel groter wanneer uitgedrukt in geleverde energie dan in aantal toegangspunten omdat er voornamelijk energie-intensieve bedrijven op hun distributienet zijn aangesloten.

Tabel 31: Aandeel per netbeheerder uitgedrukt in aantal toegangspunten

1 januari 2011	# Toegangspunten	%
Agem	3.624	0,11%
DNB BA	246	0,01%
Elia	107	0,00%
Gaselwest	421.142	13,13%
GHA	1.274	0,04%
Imea	305.767	9,53%
Imewo	569.087	17,74%
Infrac West	127.917	3,99%
Inter-energa	402.756	12,55%
Intergem	289.986	9,04%
Intermosane	2.039	0,06%
IVEG	79.855	2,49%
Iveka	359.387	11,20%
Iverlek	499.725	15,58%
PBE	85.980	2,68%
Sibelgas	59.199	1,85%
TOTAAL	3.208.091	100%

3.2.2 Aardgas

Tabel 32: Aandeel per netbeheerder uitgedrukt in gedistribueerd aardgas aan afnemers op het distributienet⁸

DISTRIBUTIENETBEHEERDER AARDGAS (MWh)	2005 (MWh)	%	2006 (MWh)	%	2007 (MWh)	%	2008 (MWh)	%	2009 (MWh)	%	2010 (MWh)	%
IMEA	10.885.161	19,17%	11.040.982	19,02%	10.179.318	18,64%	11.130.840	18,92%	6.614.742	11,38%	7.541.379	11,14%
GASELWEST	9.967.611	17,56%	10.071.696	17,35%	9.521.451	17,43%	9.750.594	16,57%	9.451.206	16,25%	10.833.460	16,00%
IVERLEK	9.006.949	15,86%	9.268.049	15,97%	8.823.437	16,15%	9.683.574	16,46%	9.598.735	16,51%	11.176.825	16,51%
IMEWO	9.127.658	16,08%	9.343.393	16,10%	8.542.436	15,64%	9.152.026	15,55%	9.023.760	15,52%	10.451.163	15,44%
INTER-ENERGA	5.204.475	9,17%	5.374.872	9,26%	5.333.713	9,76%	5.856.769	9,95%	5.806.350	9,99%	6.744.714	9,96%
IVEKA	4.476.923	7,88%	4.619.979	7,96%	4.404.276	8,06%	4.908.959	8,34%	8.930.659	15,36%	10.758.221	15,89%
INTERGEM	3.581.833	6,31%	3.707.939	6,39%	3.486.580	6,38%	3.747.323	6,37%	4.285.203	7,37%	5.004.071	7,39%
IVEG	2.189.978	3,86%	2.200.826	3,79%	2.092.878	3,83%	2.239.148	3,81%	2.066.147	3,55%	2.354.748	3,48%
Infrac West	1.163.807	2,05%	1.254.165	2,16%	1.168.438	2,14%	1.219.945	2,07%	1.219.724	2,10%	1.385.463	2,05%
SIBELGAS	1.151.566	2,03%	1.153.307	1,99%	1.055.804	1,93%	1.138.057	1,93%	1.133.922	1,95%	1.427.544	2,11%
Intergas Netbeheer	22.900	0,04%	16.243	0,03%	16.104	0,03%	17.135	0,03%	17.710	0,03%	20.923	0,03%
TOTAAL	56.778.861	100%	58.051.451	100%	54.624.435	100%	58.844.372	100%	58.148.159	100%	67.698.511	100%

Tabel 33: Aandeel per netbeheerder uitgedrukt in aantal toegangspunten

1 januari 2010	# Toegangspunten	%
Gaselwest	252.819	13,71%
Imea/Igao	226.547	12,29%
Imewo	345.424	18,73%
Infrac West	46.488	2,52%
Inter-energa	175.222	9,50%
Intergas Netbeheer	920	0,05%
Intergem	164.994	8,95%
Iveg	68.205	3,70%
Iveka	229.891	12,47%
Iverlek	292.210	15,85%
Sibelgas	41.160	2,23%
TOTAAL	1.843.880	100%

⁸ De aardgasnetbeheerder IGAO hield ten gevolge van een splitsing door overname op 31 december 2008 op te bestaan. De aardgasactiviteiten van IGAO werden overgedragen aan drie andere netbeheerders, nl. IMEA, Intergem en Iveka. Hierdoor is er een aanzienlijke verschuiving merkbaar tussen de relatieve marktaandeelen van de netbeheerders tussen 2008 en 2009.

4 Elektriciteits- en aardgasprijzen

De VREG draagt bij tot de transparantie van de energiemarkt in Vlaanderen door de evolutie van de elektriciteits- en aardgasprijzen voor huishoudelijke afnemers en van de elektriciteitsprijzen voor kleine professionele afnemers op te volgen.

De prijsgegevens⁹ zijn gebaseerd op de gegevens die de verschillende energieleveranciers aan de VREG overmaakten voor de V-test, de vergelijkingsmodule op www.vreg.be die de Vlaamse huishoudelijke elektriciteits- en aardgasafnemers en kleine professionele elektriciteitsafnemers¹⁰ toelaat om de aangeboden producten te vergelijken op basis van de belangrijkste kenmerken.

De VREG verduidelijkt de methodologie, waarbij er gebruik gemaakt wordt van typeafnemers (zie Bijlagen 3 en 4), in Bijlage 2.

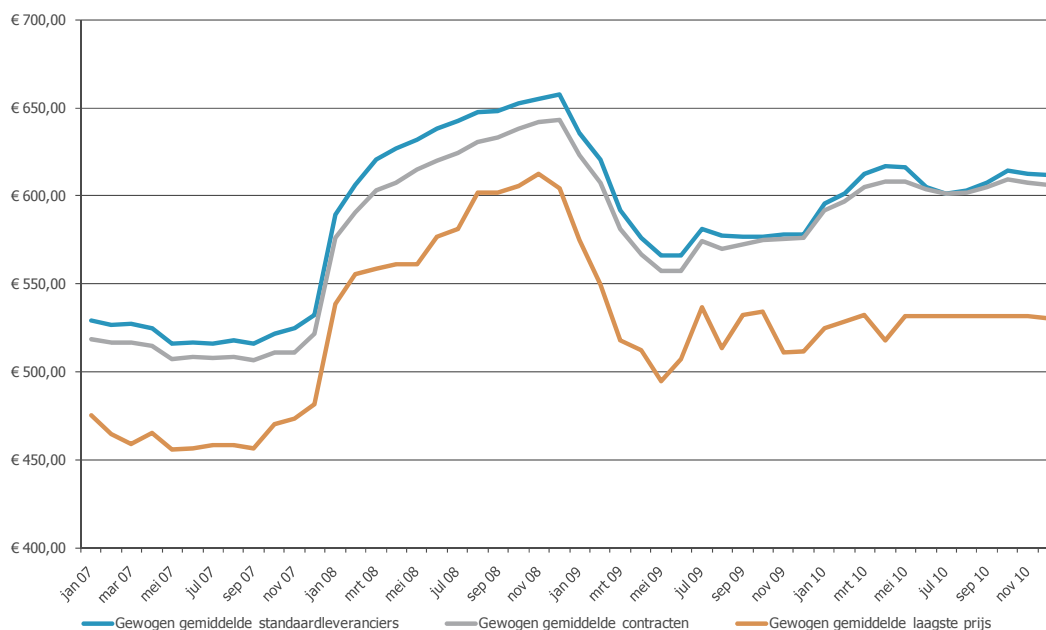
4.1 Evolutie van de elektriciteitsprijzen

HUISHOUDELIJKE AFNEMERS

4.1.1 Prijzen voor huishoudelijke afnemers met een doorsnee verbruik

Figuur 5 toont de evolutie van verschillende prijsniveaus voor huishoudelijke elektriciteitsafnemers met een doorsnee verbruik. De gewogen gemiddelde prijs van de standaardleveranciers¹¹, de gewogen gemiddelde prijs van de contracten¹² en de gewogen gemiddelde laagste prijs¹³ worden getoond.

Figuur 5: Evolutie van de elektriciteitsfactuur voor huishoudelijke afnemers met een doorsnee verbruik (typecategorie Dc, 1.600 kWh dagverbruik en 1.900 kWh nachtverbruik op jaarbasis)¹⁴

⁹ De prijzen voor de huishoudelijke afnemers zijn inclusief btw. De prijzen voor de kleine professionele afnemers zijn exclusief btw.

¹⁰ De VREG definieert kleine professionele elektriciteitsafnemers als professionele jaargemeten elektriciteitsafnemers op laagspanning met een aansluitingsvermogen kleiner dan 56 kVA.

¹¹ De afnemers die de prijs van de standaardleverancier betalen zijn de passieve afnemers.

¹² De afnemers die een contract ondertekenden en de prijs betalen van het afgesloten contract zijn de actieve afnemers.

¹³ De afnemers die actief op zoek gaan naar de laagste prijs in hun distributienetgebied betalen deze laagste prijs.

¹⁴ Vóór de invoering van het weekendtarief op 1 januari 2007 was het jaarverbruik van deze typecategorie opgesplitst in 2.200 kWh dagverbruik en 1.300 kWh nachtverbruik.

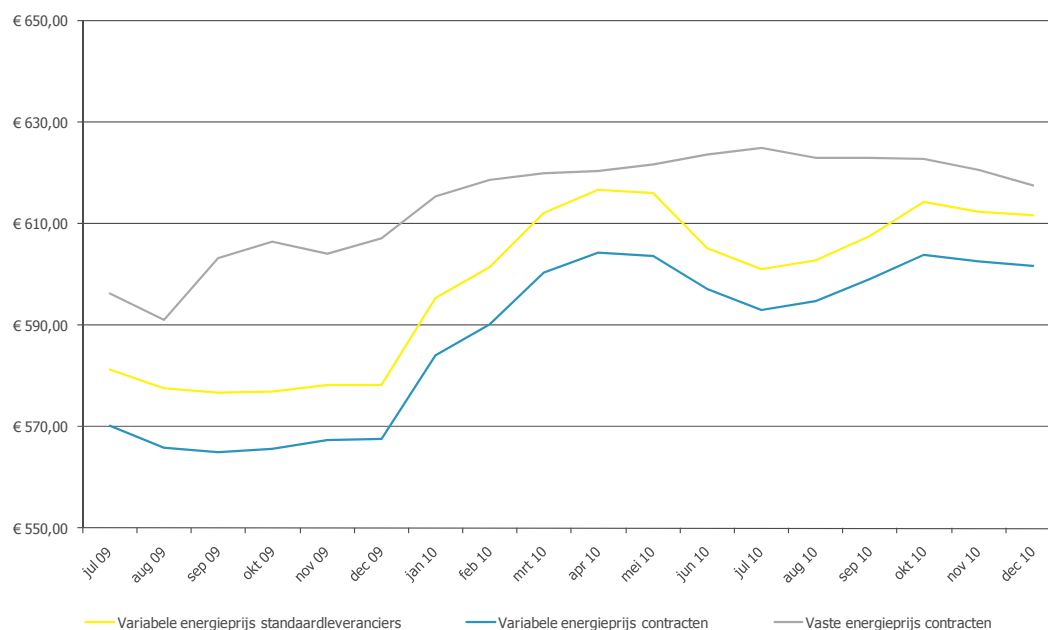
Tussen december 2009 en december 2010 hebben alle prijscurven weergegeven in de figuur een stijgend verloop: de gewogen gemiddelde prijs van de standaardleveranciers stijgt het sterkst, met 5,78%. De gewogen gemiddelde prijs van de contracten stijgt met 5,14% en de gewogen gemiddelde laagste prijs neemt met 3,64% het minst sterk toe.

In juli 2010 is de gewogen gemiddelde prijs van de standaardleveranciers uitzonderlijk € 0,16 lager dan die van de contracten. In de andere maanden van 2010 geldt het omgekeerde.

Het lijkt logisch dat er een groter verschil zou zijn tussen de prijzen aangeboden door de standaardleveranciers en deze van de contracten. Daarom maakt de VREG de volgende analyse:

Sinds juli 2009 berekent de VREG gewogen gemiddelde prijzen waarbij een onderscheid gemaakt wordt op basis van het *vaste* of *variabele* karakter van de energieprijzen.

Figuur 6: Jaarlijkse kostprijs op basis van het onderscheid tussen vaste en variabele energieprijzen voor huishoudelijke afnemers met een doorsnee verbruik

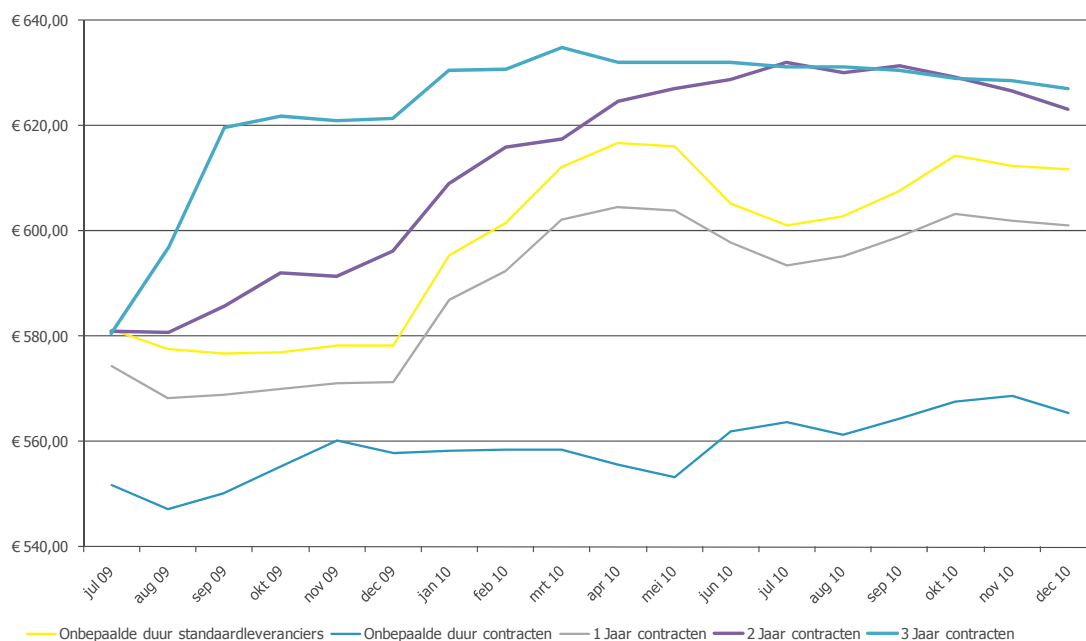
In figuur 6 wordt duidelijk dat de gewogen gemiddelde prijs van de standaardleveranciers¹⁵ hoger is dan de gewogen gemiddelde prijs van de contracten met variabele energieprijzen. Het verschil tussen beide prijscurven bedraagt in december 2010 € 10,04. Tussen december 2009 en december 2010 stijgen beide curven (met respectievelijk 5,78% en 6,01%). In 2010 zijn beide gewogen gemiddelde prijzen het hoogst in april.

De gewogen gemiddelde prijs van de contracten met vaste energieprijzen is het hoogst. Deze prijscurve stijgt met 1,73% echter opvallend minder tussen december 2009 en december 2010. In 2010 is deze gewogen gemiddelde prijs het hoogst in juli, in tegenstelling tot de overige prijscurven die in de zomer een neerwaartse knik vertonen.

Sinds juli 2009 berekent de VREG ook gewogen gemiddelde prijzen waarbij een onderscheid gemaakt wordt op basis van de looptijd van het contract.

¹⁵ Variabele energieprijzen.

Figuur 7: Jaarlijkse kostprijs op basis van het onderscheid tussen looptijd voor huishoudelijke afnemers met een doorsnee verbruik

Figuur 7 toont aan dat de gewogen gemiddelde prijzen van de contracten met een looptijd van 2 en 3 jaar het hoogst zijn. In december 2010 zijn deze prijzen respectievelijk € 623,14 en € 627,03. De gewogen gemiddelde prijs van de contracten met onbepaalde duur, de laagste prijs, bedraagt eind 2010 € 565,43.

Opvallend is het evolutieverschil in de zomer van 2010: de gewogen gemiddelde prijscurven van de standaardleveranciers en van de contracten van 1 jaar vertonen, in tegenstelling tot de overige prijscurven, een neerwaartse knik. Verschillende factoren kunnen deze evolutie verklaren:

- Het prijsverloop van standaardcontracten¹⁶ van onbepaalde duur en 1 jaar contracten loopt perfect parallel, maar met een mark up voor standaardleveranciers.
- De prijs van contracten van onbepaalde duur volgt een meer afgevlakt maar gelijkaardig verloop. Deze prijs is de weergave van slechts door drie leveranciers aangeboden producten en is nauw verbonden met het verloop van de beursprijzen.
- Tussen mid-2010 en eind 2010 daalden de beursprijzen voor elektriciteit. Op korte termijn zag men deze beurswijziging weerspiegeld in de korte termijncontracten, maar voor langere termijn contracten wordt een langere horizon gehanteerd en werd de prijsdaling geneutraliseerd door de inschatting van de prijsstijging die dezelfde zomer nog plaatshad.

4.1.2 Verdeling van de elektriciteitsprijs voor huishoudelijke afnemers met een doorsnee verbruik

De totale jaarlijkse kost die door de leveranciers aan hun eindafnemers wordt aangerekend kan worden uitgesplitst in verschillende prijsonderdelen:

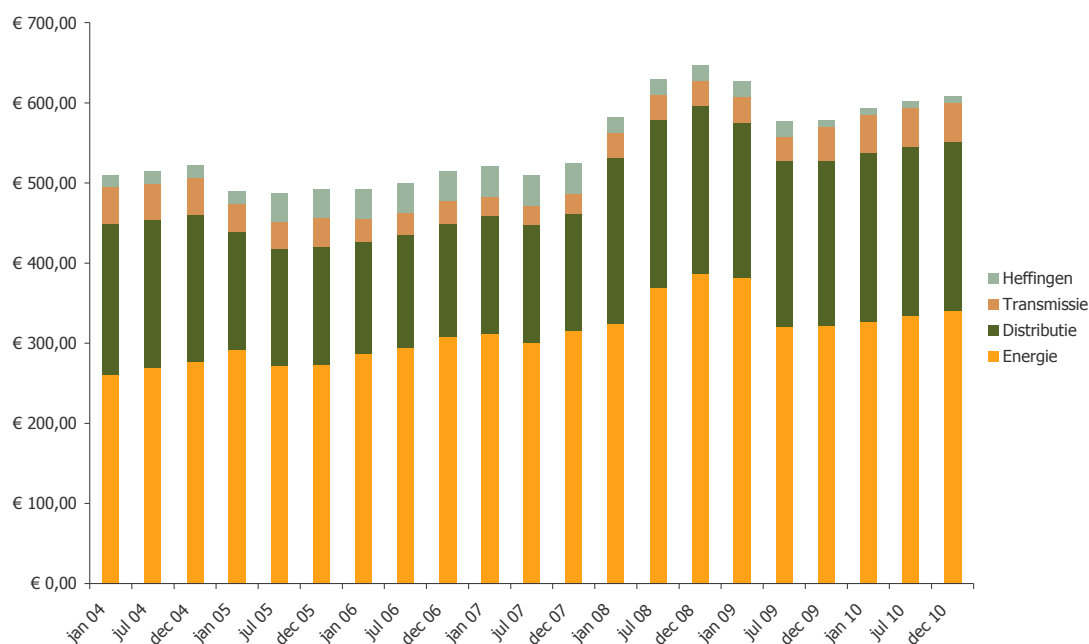
- energieprijzen (inclusief de kosten voor groene stroom en WKK);
- nettarieven (distributie- en transmissienettarieven);
- heffingen.

De leveranciers kunnen zich van elkaar onderscheiden op basis van de energieprijzen en de heffingen voor denuclearisatie en Kyoto. Sinds 1 juli 2009 maken deze heffingen, evenals de overige heffingen die deel uitmaken van de federale bijdrage, deel uit van de transmissienettarieven. Omwille van het cascadeprincipe (doorrekening van transmissienetbeheerder Elia naar distributienetbeheerders naar elektriciteitsleveranciers) verschilt de federale bijdrage per distributienetbeheerder.

In figuur 8 worden de prijsonderdelen voor een gezin met een doorsnee verbruik weergegeven. De BTW is in elk onderdeel inbegrepen.

¹⁶ Dit zijn tarieven en voorwaarden waaraan klanten belevd worden die nog geen contract getekend hebben sinds de vrijmaking van de energiemarkt.

Figuur 8: Verdeling van de elektriciteitsprijs voor huishoudelijke afnemers met een doorsnee verbruik

Zoals blijkt uit figuur 8, ligt het distributienettarief in december 2010 (€ 211,49) 2,44% hoger dan in december 2009 (€ 206,46). Het transmissienettarief is in 2010 gestegen (met 16,28%, van € 41,41 in december 2009 tot € 48,16 in december 2010). Deze stijging is grotendeels toe te schrijven aan de federale bijdrage die in 2010 aanzienlijk hoger ligt dan in 2009.

In december 2010 is het procentueel aandeel van 'Energie' 55,98%, van 'Distributie' 34,77%, van 'Transmissie' 7,92% en van 'Heffingen' 1,33%.

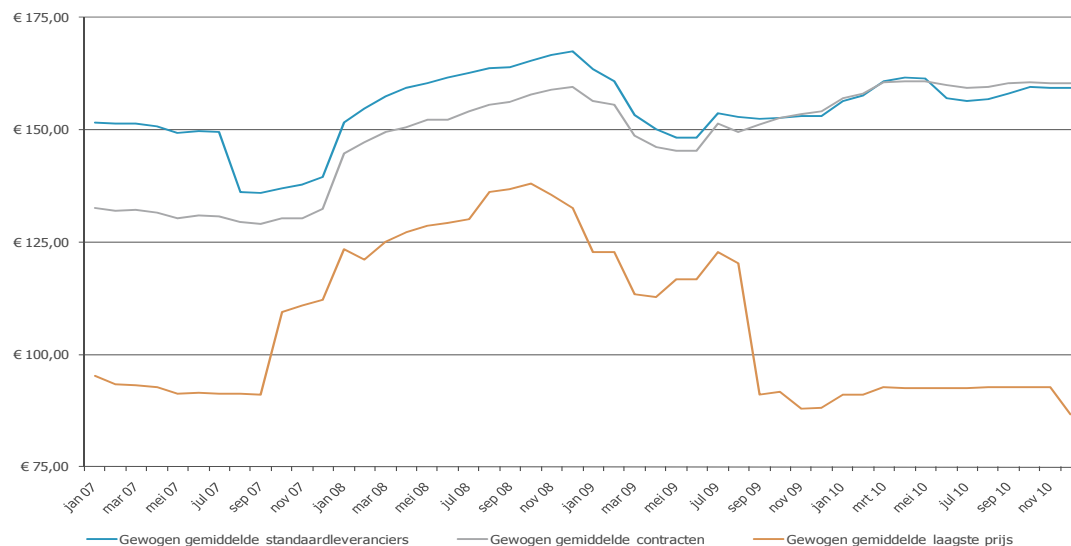
De prijs die een huishoudelijke afnemer betaalt, varieert in functie van zijn woonplaats, aangezien de hoogte van de distributie- en transmissienettarieven verschilt tussen de verschillende Vlaamse distributienetgebieden.

4.1.3 Prijzen voor huishoudelijke afnemers met een klein en met een groot verbruik

4.1.3.1 Huishoudelijke afnemers met een klein verbruik

Hieronder wordt dieper ingegaan op de prijsevolutie van afnemers met een klein verbruik.

Figuur 9: Evolutie van de elektriciteitsfactuur voor huishoudelijke afnemers met een klein verbruik (typecategorie Da, 600 kWh verbruik op jaarbasis)

Tussen december 2009 en december 2010 stijgen de gewogen gemiddelde prijzen van de standaardleveranciers en van de contracten met 4,03%. De gewogen gemiddelde laagste prijs daalde met 1,55%.

Uitgezonderd in maart, april en mei 2010 ligt de gewogen gemiddelde prijscurve van de standaardleveranciers onder die van de contracten.

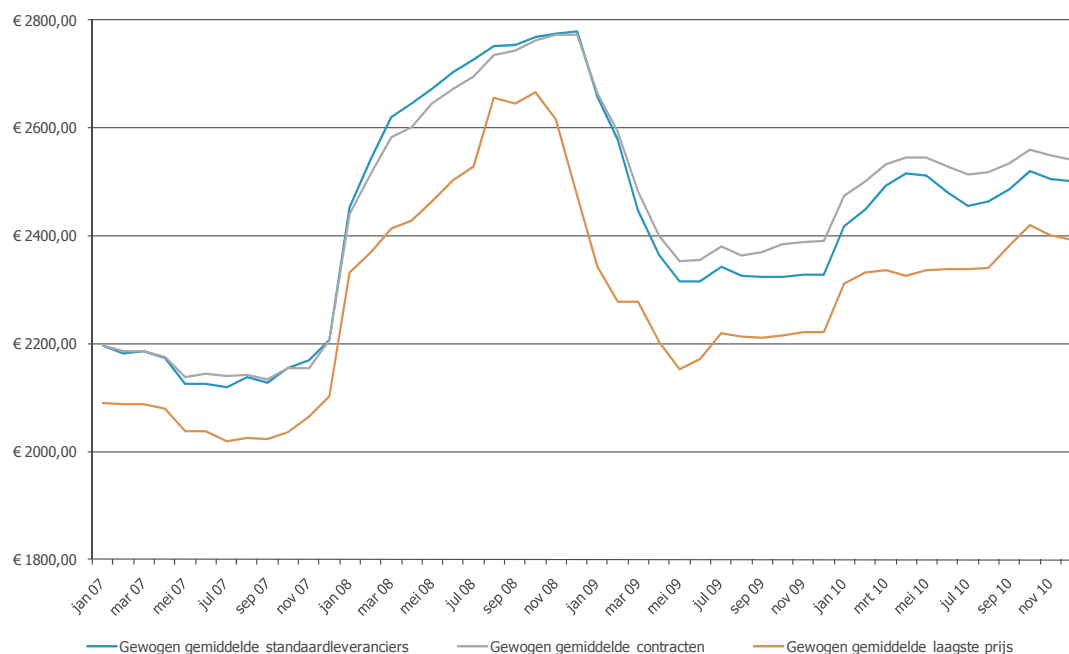
Eind 2010 bedraagt het prijsverschil tussen de gewogen gemiddelde prijs van de standaardleveranciers en de gewogen gemiddelde laagste prijs € 72,57.

4.1.3.2 Huishoudelijke afnemers met een groot verbruik

Onderstaande figuur toont aan dat alle prijzen ook voor de huishoudelijke afnemers met een groot verbruik toenemen tussen december 2009 en december 2010: de gewogen gemiddelde prijs van de standaardleveranciers stijgt met 7,46%, de gewogen gemiddelde prijs van de contracten met 6,25% en de gewogen gemiddelde laagste prijs neemt het sterkst toe met 7,72%.

In 2010 ligt de prijscurve van de standaardleveranciers voortdurend onder die van de contracten. Ook hier ligt de verklaring in het feit dat in de curve voor de contracten zowel de contracten met een looptijd van 1, 2 als 3 jaar worden meegeteld.

Figuur 10: Evolutie van de elektriciteitsfactuur voor huishoudelijke afnemers met een groot verbruik (typecategorie De, 3.600 kWh dagverbruik, 3.900 kWh nachtverbruik en 12.500 kWh exclusief nachtverbruik op jaarbasis)

4.1.4 Sociale maximumprijzen

Figuur 11 toont de evolutie van de sociale maximumprijzen¹⁷ voor een gezin met een doorsnee verbruik.

De sociale maximumprijs nam tussen eind 2009 en eind 2010 met bijna één vierde (23,31%) toe. De procentuele verhoging van de gewogen gemiddelde prijs van de contracten over dezelfde periode bedraagt slechts 5,14%. Het verschil tussen beide prijscurven in december 2010 bedraagt € 175,27. Voor de huishoudelijke afnemers met een klein verbruik bedraagt de sociale maximumprijs eind 2010 € 52,97 per jaar. Het prijsverschil tussen de gewogen gemiddelde prijs van de contracten en de sociale maximumprijzen bedraagt op dat moment € 107,31.

Eind 2010 betalen huishoudelijke afnemers met een groot verbruik die gebruik maken van het recht op de sociale maximumprijs € 2.021,68 en dus € 518,71 minder dan de afnemers die een contract ondertekenden en geen gebruik (kunnen) maken van dit recht.

¹⁷ Zie www.creg.be voor de definitie en berekeningswijze.

Figuur 11: Evolutie van de sociale maximumprijs voor elektriciteit voor huishoudelijke afnemers met een doorsnee verbruik

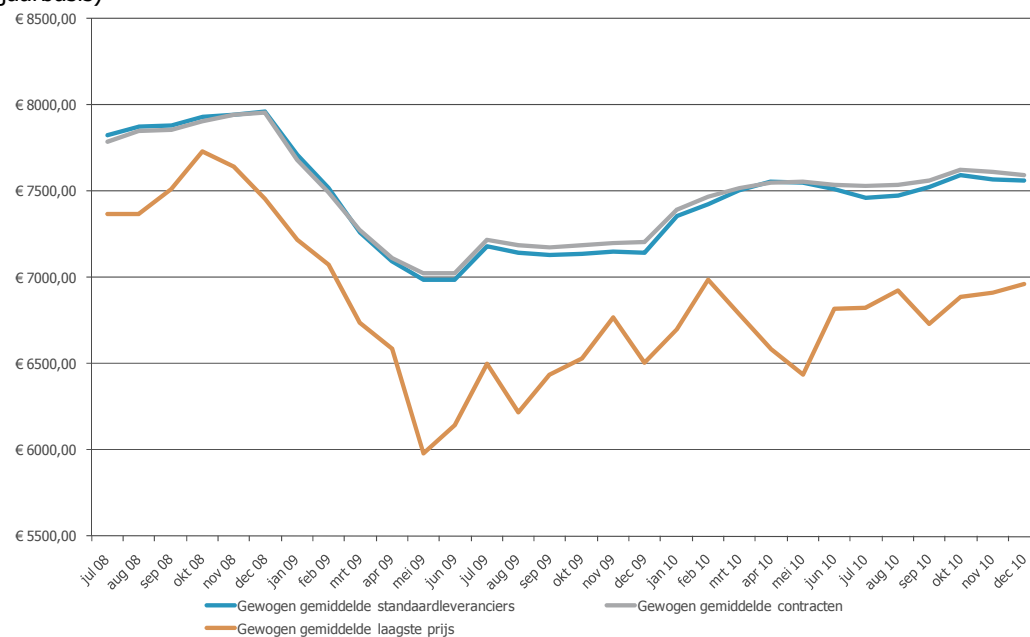

KLEINE PROFESSIONELE AFNEMERS

4.1.5 Elektriciteitsprijzen voor kleine professionele afnemers

In figuur 12 gaan we dieper in op de evolutie van de gewogen gemiddelde prijs van de standaardleveranciers, de gewogen gemiddelde prijs van de contracten en de gewogen gemiddelde laagste prijs voor kleine professionele elektriciteitsafnemers.

Figuur 12: Evolutie van de elektriciteitsfactuur voor kleine professionele elektriciteitsafnemers met een verbruik van 50 MWh (typecategorie Ib, 29.000 kWh dagverbruik en 21.000 kWh nachtverbruik op jaarbasis)

Tussen december 2009 en december 2010 stijgen alle prijzen weergegeven in de figuur: de gewogen gemiddelde prijs stijgt met 5,80%, de gewogen gemiddelde prijs van de contracten neemt toe met 5,35% en de gewogen gemiddelde laagste prijs stijgt het meest, met 6,95%. Het valt op dat het verloop van de curve van de gewogen gemiddelde laagste prijs veel grilliger is dan dat van de overige prijscurven.

In 2010, uitgezonderd in april, is de gewogen gemiddelde prijs van de standaardleveranciers lager dan de gewogen gemiddelde prijs van de contracten. Om deze wat onlogische situatie beter te analyseren, maakt de VREG volgende analyse:

Sinds juli 2009 berekent de VREG gewogen gemiddelde prijzen waarbij een onderscheid gemaakt wordt op basis van het vaste of variabele karakter van de energieprijzen.

Figuur 13: Jaarlijkse kostprijs op basis van het onderscheid tussen vaste en variabele energieprijzen voor kleine professionele afnemers

In figuur 13 wordt duidelijk dat de gewogen gemiddelde prijs van de standaardleveranciers¹⁸ nog steeds hoger is dan de gewogen gemiddelde prijs van de contracten met variabele energieprijzen. Het verschil tussen beide prijscurven bedraagt in december 2010 € 76,34. Tussen december 2009 en december 2010 stijgen beide curven (met respectievelijk 5,80% en 5,37%). In 2010 zijn beide gewogen gemiddelde prijzen het hoogst in oktober.

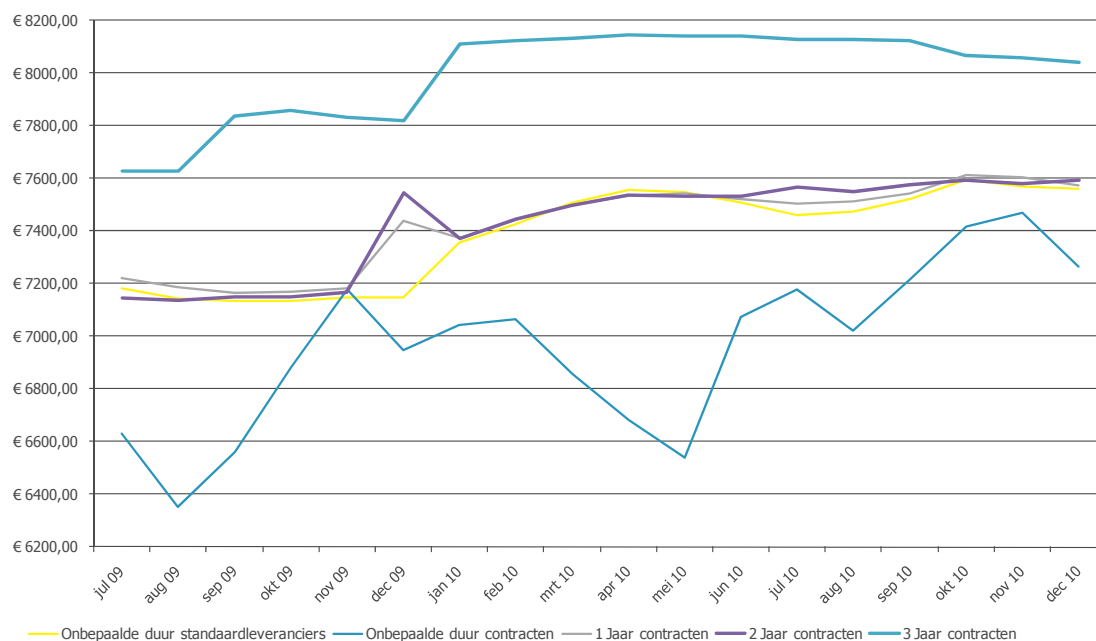
De gewogen gemiddelde prijs van de contracten met vaste energieprijzen is het hoogst. Deze prijscurve stijgt met 2,57% opvallend minder tussen december 2009 en december 2010. In 2010 is deze gewogen gemiddelde prijs het hoogst in juli.

In figuur 14 wordt duidelijk dat de gewogen gemiddelde prijs van de contracten met een looptijd van 3 jaar het hoogst is. In december 2010 is het gemiddelde van deze prijzen € 8.042,22. Er is op dat moment slechts een klein prijsverschil tussen de gewogen gemiddelde prijs van de contracten met een duurtijd van 1 jaar, de gewogen gemiddelde prijs van de contracten met een duurtijd van 2 jaar en de gewogen gemiddelde prijs van de standaardleveranciers.

De gewogen gemiddelde prijs van de contracten met onbepaalde duur is net zoals bij de huishoudelijke elektriciteitsafnemers het laagst. Eind 2010 bedraagt deze prijs € 7.264,78. De evolutie van deze laatste curve wijkt zeer sterk af van de overige prijscurven.

¹⁸ Variabele energieprijzen.

Figuur 14: Jaarlijkse kostprijs op basis van het onderscheid tussen looptijd voor kleine professionele afnemers

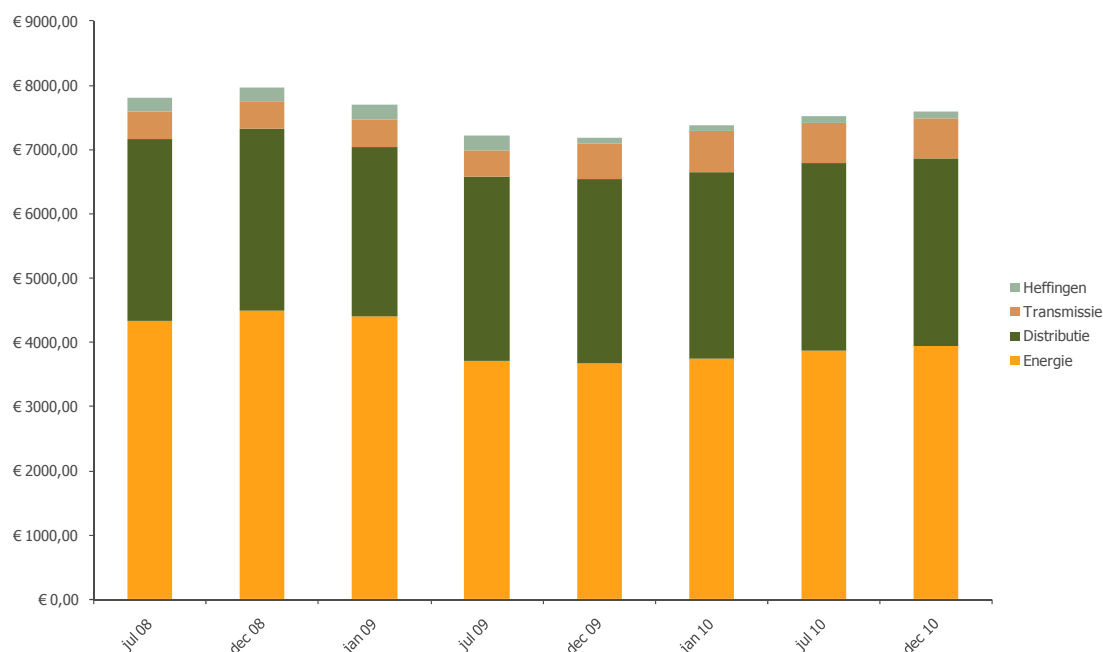
4.1.6 Verdeling van de elektriciteitsprijs voor kleine professionele afnemers

De totale jaarlijkse kostprijs die de kleine professionele elektriciteitsafnemers betalen aan de leveranciers is samengesteld uit dezelfde prijsonderdelen als de kostprijs die de huishoudelijke elektriciteitsafnemers jaarlijks betalen:

- energieprijs (inclusief de kosten voor groene stroom en WKK);
- nettarieven (distributie- en transmissienettarieven);
- heffingen.

Figuur 15 geeft een overzicht van de hoogte van de verschillende prijsonderdelen doorheen de tijd.

Figuur 15: Verdeling van de elektriciteitsprijs voor kleine professionele afnemers

Uit figuur 15 blijkt dat het distributienettarief in december 2010 (€ 2.915,57) 1,57% hoger lag dan in december 2009 (€ 2.870,52). Het transmissienettarief is in deze periode sterker gestegen (15,79%) (december 2010: € 635,10 en december 2009: € 548,52). Deze stijging is grotendeels toe te schrijven aan de federale bijdrage die in 2010 aanzienlijk hoger ligt dan in 2009.

De prijs die een kleine professionele afnemer betaalt, varieert in functie van zijn woonplaats omdat de hoogte van de distributie- en transmissienettarieven verschilt tussen de verschillende Vlaamse distributienetgebieden.

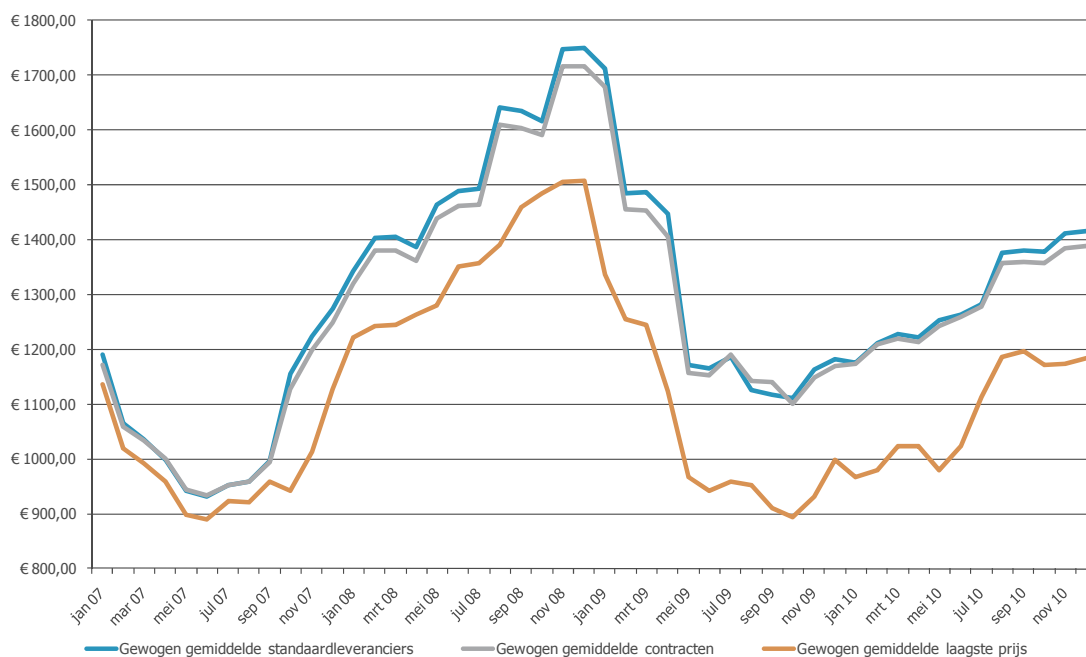
4.2 Evolutie van de aardgasprijzen

4.2.1 Prijzen voor huishoudelijke afnemers die verwarmen met aardgas met een doorsnee verbruik

Figuur 16 geeft de evolutie weer van verschillende prijsniveaus voor huishoudelijke aardgasafnemers die verwarmen met aardgas met een doorsnee verbruik. De gewogen gemiddelde prijs van de standaardleveranciers¹⁹, de gewogen gemiddelde prijs van de contracten²⁰ en de gewogen gemiddelde laagste prijs²¹ worden weergegeven.

Alle prijscurven hebben een sterk stijgend verloop en nemen met bijna één vijfde²² toe tussen december 2009 en december 2010. Gedurende het ganse jaar 2010 ligt de gewogen gemiddelde prijs van de contracten lager dan de gewogen gemiddelde prijs van de standaardleveranciers. Dit prijsverschil bedraagt op het einde van het jaar € 28,17.

Figuur 16: Evolutie van de aardgasfactuur voor huishoudelijke afnemers die verwarmen met aardgas met een doorsnee verbruik (typecategorie D3, 23.260 kWh op jaarbasis)

In de onderstaande figuur wordt een onderscheid gemaakt op basis van het vast versus variabel karakter van de energieprijzen.

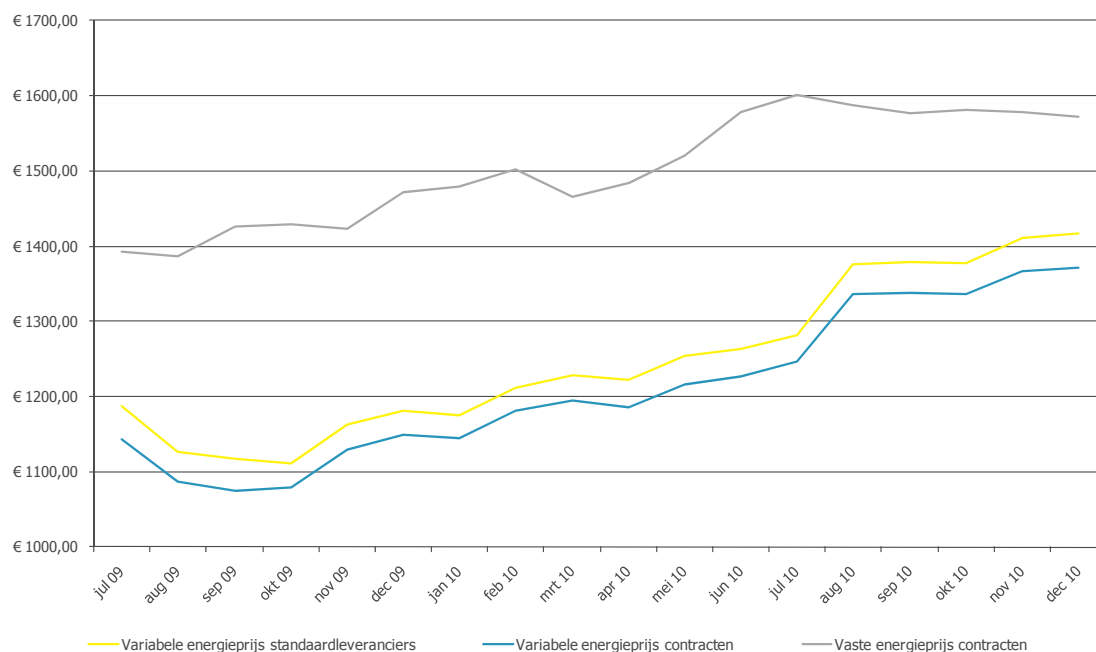
¹⁹ De afnemers die de prijs van de standaardleverancier betalen zijn de passieve afnemers.

²⁰ De afnemers die een contract ondertekenden en de prijs van afgesloten contract betalen zijn de actieve afnemers.

²¹ De afnemers die op actief zoek gaan naar de laagste prijs in hun distributienetgebied betalen deze laagste prijs.

²² De gewogen gemiddelde prijs van de standaardleveranciers stijgt met 19,90%, de gewogen gemiddelde prijs van de contracten neemt toe met 18,78% en de verhoging van gewogen gemiddelde laagste prijs is het kleinst (18,67%).

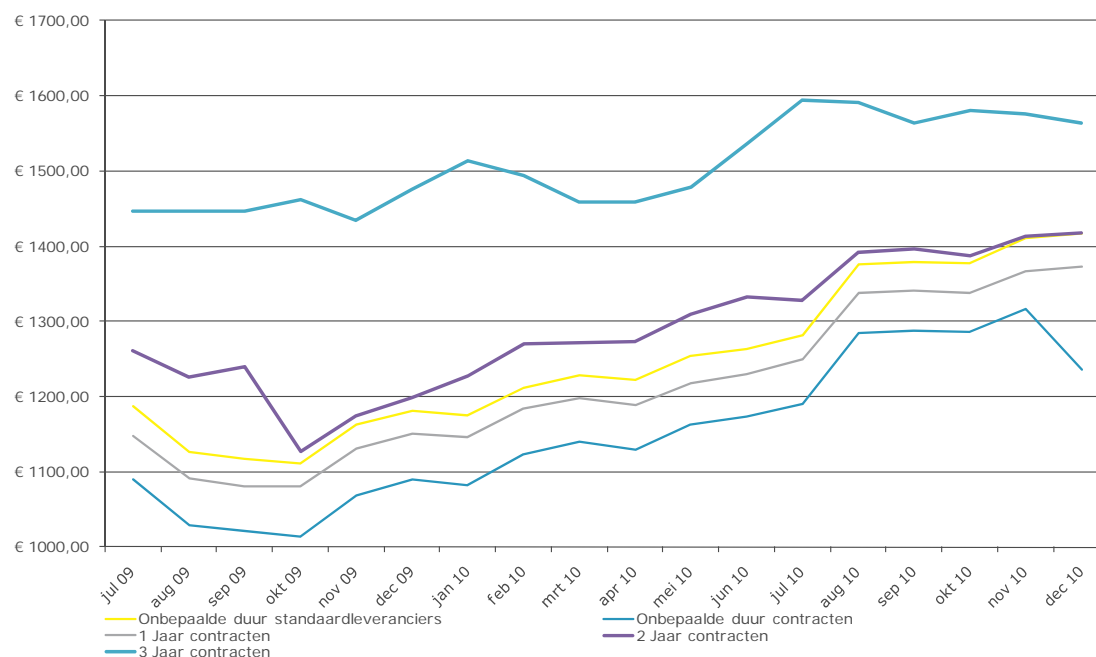
Figuur 17: Jaarlijkse kostprijs op basis van het onderscheid tussen vaste en variabele energieprijzen voor huishoudelijke afnemers die verwarmen met aardgas met een doorsnee verbruik

De gewogen gemiddelde prijs van de standaardleveranciers en de gewogen gemiddelde prijs van de contracten met variabele energieprijzen nemen tussen december 2009 en december 2010 toe met bijna één vijfde (met 19,90% respectievelijk 19,24%). De gewogen gemiddelde prijs van de contracten met vaste energieprijzen stijgt met 6,82% over dezelfde periode aanzienlijk minder sterk.

Sinds juli 2009 berekent de VREG gewogen gemiddelde prijzen waarbij een onderscheid gemaakt wordt op basis van het vaste of variabele karakter van de energieprijzen.

Figuur 18: Jaarlijkse kostprijs op basis van het onderscheid tussen duurtijd voor huishoudelijke afnemers die verwarmen met aardgas met een doorsnee verbruik

Figuur 18 toont aan dat de gewogen gemiddelde prijs van de contracten met een looptijd van 3 jaar het hoogst is. In december 2010 ligt deze gemiddelde prijs op € 1.563,78.

De gewogen gemiddelde prijs van de contracten met onbepaalde duur, de laagste prijs, bedraagt eind 2010 € 1.236,01.

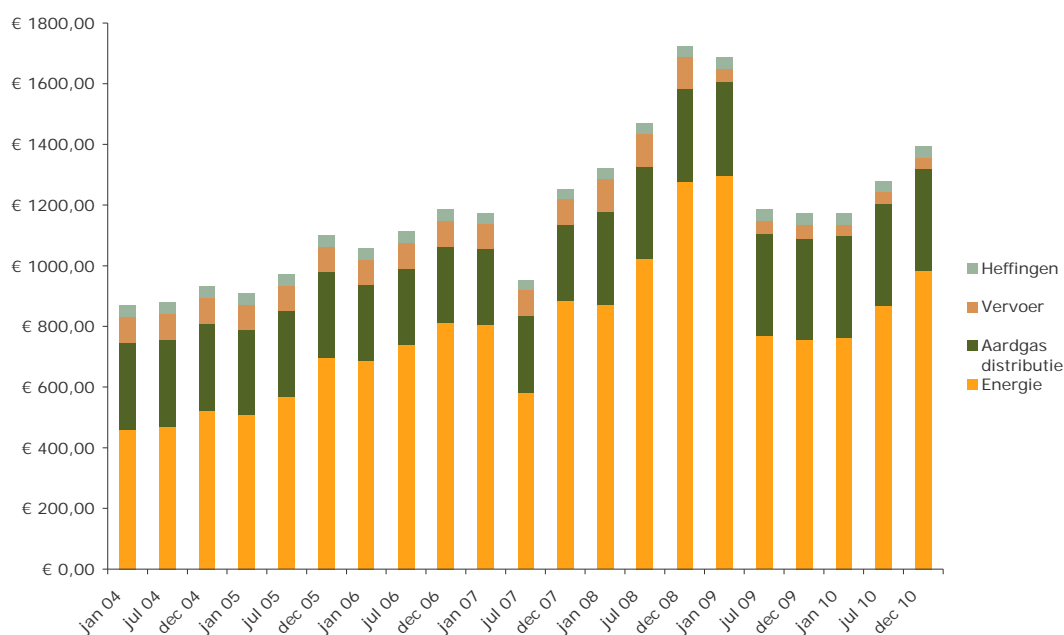
4.2.2 Verdeling van de aardgasprijs voor huishoudelijke afnemers die verwarmen met aardgas met een doorsnee verbruik

De totale jaarlijkse kostprijs die de leveranciers aan hun eindafnemers aanrekenen, bestaat ook voor aardgas uit verschillende onderdelen:

- energieprijs;
- nettarieven (aardgasdistributie en -vervoernettarieven);
- heffingen.

De leveranciers hebben alleen invloed op de energieprijs²³. In figuur 19 wordt de hoogte van de samenstellende prijsonderdelen weergegeven.

Figuur 19: Verdeling van de aardgasprijs voor huishoudelijke afnemers die verwarmen met aardgas met een doorsnee verbruik²⁴

In december 2010 is het procentueel aandeel van 'Energie' 70,48%, van 'Aardgasdistributie' 24,19%, van 'Vervoer' 2,74% en van 'Heffingen' 2,59%.

De prijs die een huishoudelijke afnemer betaalt, hangt af van de plaats waar hij woont, aangezien de hoogte van de aardgasdistributienettarieven verschilt tussen de verschillende Vlaamse distributienetgebieden.

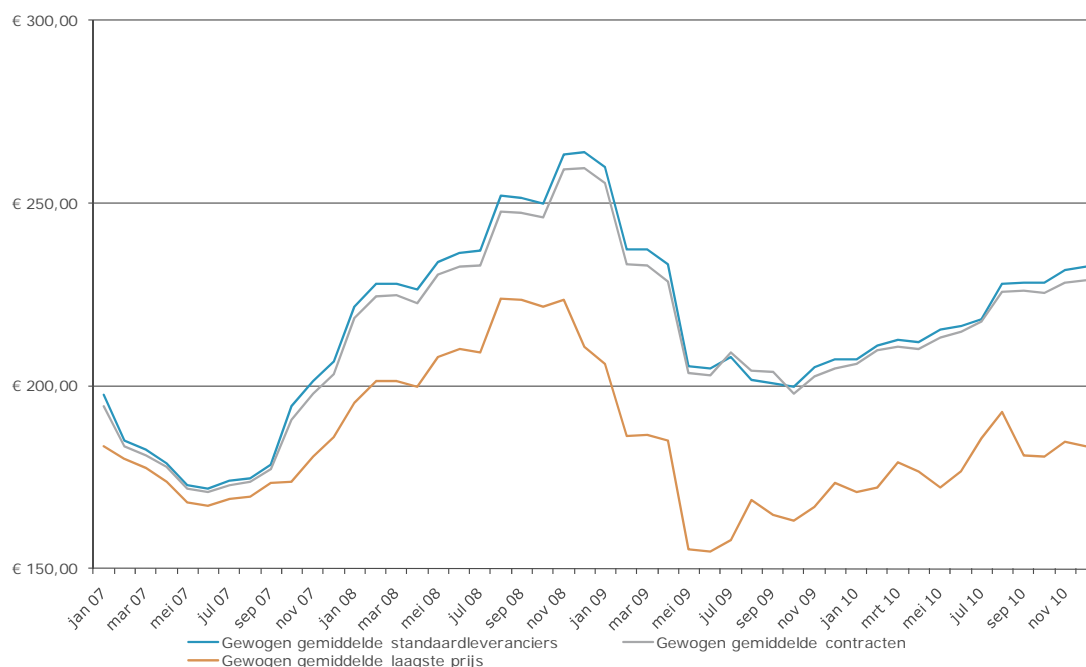
²³ De energieprijs omvat de vervoernettarieven die verschillend zijn per leverancier.

²⁴ De hoogtes van de prijsonderdelen 'Energie' en 'Vervoer' zijn gewijzigd voor de jaren 2008, 2009 en 2010 sinds de laatste prijzenstudies (Marktrapport 2009 en Marktmonitor 2010) omwille van een aanpassing van het vervoertarief. Voordien werden de gegevens foutief exclusief BTW opgenomen.

4.2.3 Prijzen voor huishoudelijke afnemers die niet verwarmen met aardgas met een klein verbruik en die verwarmen met aardgas met een groot verbruik

4.2.3.1 Huishoudelijke afnemers met een klein verbruik die niet verwarmen met aardgas

Figuur 20: Evolutie van de aardgasfactuur voor huishoudelijke afnemers met een klein verbruik die niet verwarmen met aardgas (typecategorie D1, 2.360 kWh op jaarbasis)

Alle prijzen stijgen tussen december 2009 en december 2010. De stijging van het gewogen gemiddelde laagste prijspeil is met 5,72% minder uitgesproken dan de toename van de andere prijzen (gewogen gemiddelde prijs van de standaardleveranciers: 12,29% en gewogen gemiddelde prijs van de contracten 11,68 %).

Gedurende het hele jaar ligt de prijscurve van de gewogen gemiddelde prijs van de standaardleveranciers een paar euro boven de curve van de gewogen gemiddelde prijs van de contracten.

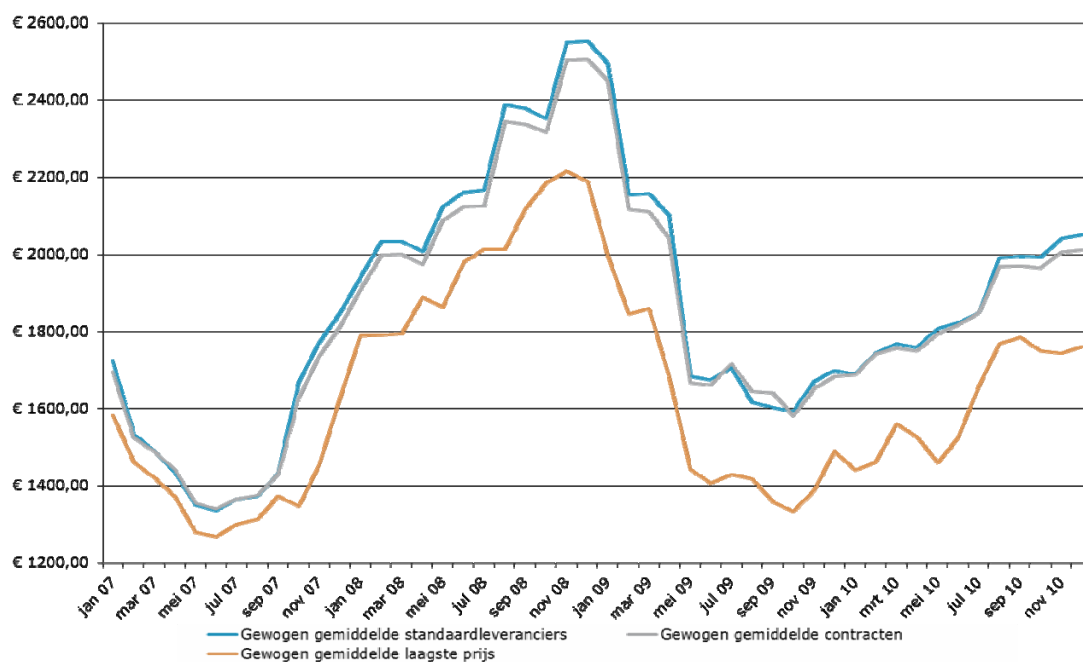
4.2.3.2 Huishoudelijke afnemers die verwarmen met aardgas met een groot verbruik

Alle prijzen stijgen tussen december 2009 en december 2010: de gewogen gemiddelde prijs van de standaardleveranciers stijgt het sterkst (20,66%, de gewogen gemiddelde prijs van de standaardleveranciers neemt toe met 19,47% en de gewogen gemiddelde laagste prijs stijgt met 18,21%.

Het hoogtepunt van de twee hoogste prijscurven situeert zich in 2010 in december. De gewogen gemiddelde laagste prijs piekt in 2010 in september.

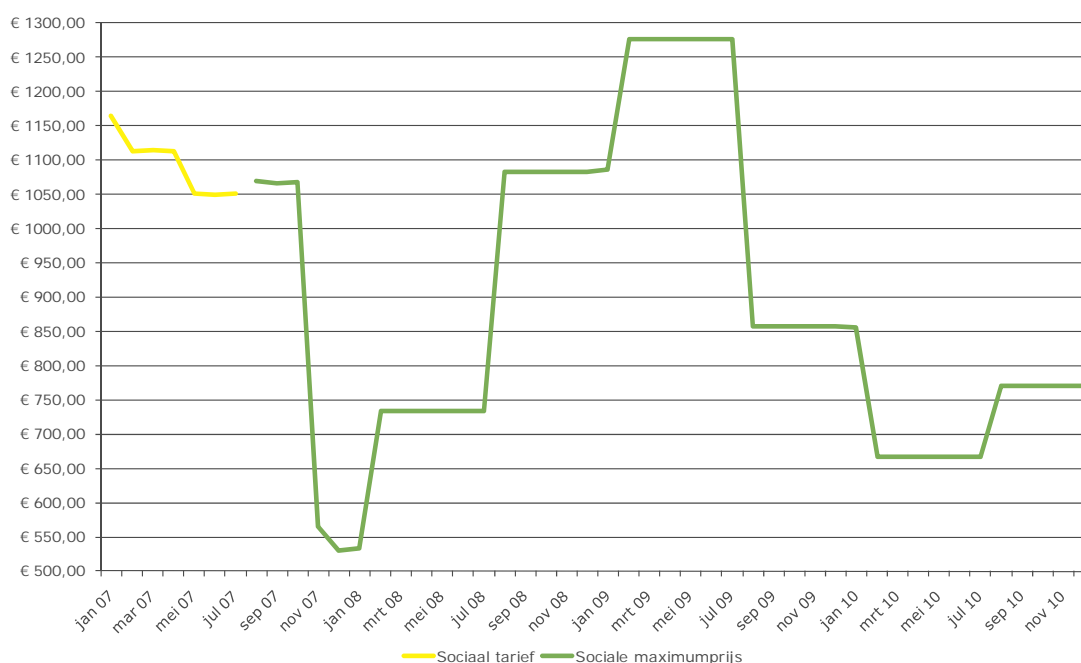
Heel 2010 ligt de prijscurve van de gewogen gemiddelde prijs van de standaardleveranciers boven de prijscurve van de gewogen prijs van de contracten.

Figuur 21: Evolutie van de aardgasfactuur voor huishoudelijke afnemers die verwarmen met aardgas met een groot verbruik (typeafnemer D3b, 34.890 kWh op jaarbasis)

4.2.4 Sociale maximumprijzen

Figuur 22: Evolutie van de sociale maximumprijs voor aardgas voor huishoudelijke afnemers die verwarmen met aardgas met een doorsnee verbruik

De sociale maximumprijs lag eind 2010 10,11% lager dan een jaar voordien. De gewogen gemiddelde prijs van de contracten stijgt over dezelfde periode met bijna één vijfde (18,78%). Het verschil tussen beide prijscurven (€ 617,87) is in december 2010 bijna het dubbele van het verschil in december 2009 (€ 311,60).

Aangezien de sociale maximumprijs uitgedrukt in c€/kWh voor elke huishoudelijke aardgasafnemer dezelfde is, is ook de procentuele prijsdaling tussen december 2009 en december 2010 voor elke huishoudelijke aardgasafnemer gelijk.

4.3 Conclusies

4.3.1 Prijsevoluties

4.3.1.1 Elektriciteit

Huishoudelijke afnemers

Gemiddeld verbruik (3.500 kWh)

De gewogen gemiddelde prijs van de standaardleveranciers, de gewogen gemiddelde prijs van de contracten en de gewogen gemiddelde laagste prijs zijn in december 2010 voor de huishoudelijke afnemers met een doorsnee verbruik hoger dan eind 2009.

Voor de gezinnen met een doorsnee verbruik is in 2010 de gewogen gemiddelde prijs van de standaardleveranciers het hoogst in april en de gewogen gemiddelde prijs van de contracten in oktober.

Als een onderscheid wordt gemaakt op basis van het vast versus variabel karakter van de energieprijzen, blijkt dat de gewogen gemiddelde prijs van de contracten met vaste energieprijzen het hoogst is. De gewogen gemiddelde prijs van de standaardleveranciers (variabele energieprijzen) is hoger dan die van de contracten met variabele energieprijzen. Het verschil tussen de gewogen gemiddelde prijs van de contracten met vaste energieprijzen en de gewogen gemiddelde prijs van de contracten met variabele energieprijzen bedraagt eind 2010 € 15,90. Dat is minder dan de helft van het prijsverschil een jaar voordien (€ 39,53).

Als de gewogen gemiddelde prijzen worden opgesplitst naar looptijd van het contract, stellen we vast dat voornamelijk in de tweede helft van 2010 de curven van de gewogen gemiddelde prijs van de tweejarige contracten en van de driejarige contracten zeer dicht bij elkaar liggen. Deze prijscurven liggen ook het hoogst. De gewogen gemiddelde prijs van de contracten met onbepaalde duur is veruit het laagst.

De grootteorde van de samenstellende prijsonderdelen, uitgedrukt in procenten, is in december 2010 dezelfde als een jaar voordien. Energie is eind 2010 goed voor meer dan de helft van de totale indicatieve kostprijs op jaarbasis (55,98%). De distributienettarieven maken ongeveer één derde uit (34,77%). Het transmissienettarief en de heffingen zijn samen goed voor ongeveer één tiende (9,25%).

De sociale maximumprijs neemt tussen eind 2009 en eind 2010 met bijna één vierde (23,31%) toe. De stijging is opvallend hoger dan de prijsstijging van de gewogen gemiddelde prijs van de contracten (5,14%).

Klein verbruik (600 kWh)

Voor de afnemers met een klein verbruik stijgen de gewogen gemiddelde prijs van de standaardleveranciers en de gewogen gemiddelde prijs van de contracten over de periode december 2009 en december 2010, maar daalt de gewogen gemiddelde laagste prijs.

Voor de gezinnen met een klein verbruik situeert het hoogtepunt van de gewogen gemiddelde prijs van de standaardleveranciers en de gewogen gemiddelde prijs van de contracten in 2010 zich in april.

Groot verbruik (7.500 kWh)

De gewogen gemiddelde prijs van de standaardleveranciers, de gewogen gemiddelde prijs van de contracten en de gewogen gemiddelde laagste prijs zijn in december 2010 voor de huishoudelijke afnemers met een groot verbruik hoger dan een jaar voordien.

Voor de gezinnen met een groot verbruik bereiken de gewogen gemiddelde prijs van de standaardleveranciers en de gewogen gemiddelde prijs van de contracten in 2010 hun hoogtepunt in oktober.

Kleine professionele afnemers

De gewogen gemiddelde prijs van de standaardleveranciers, de gewogen gemiddelde prijs van de contracten en de gewogen gemiddelde laagste prijs zijn eind 2010 voor de kleine professionele afnemers hoger dan eind 2009.

In 2010 is de gewogen gemiddelde prijs van de standaardleveranciers en de gewogen gemiddelde prijs van de contracten het hoogst in oktober.

Als we een onderscheid maken op basis van het vast versus variabel karakter blijkt dat de gewogen gemiddelde prijs van de contracten met vaste energieprijzen het hoogst is. De prijscurve van de gewogen gemiddelde prijs van de standaardleveranciers (variabele energieprijzen) ligt boven die van de contracten met variabele energieprijzen. Het verschil tussen de gewogen gemiddelde prijs van de contracten met vaste energieprijzen en de gewogen gemiddelde prijs van de contracten met variabele energieprijzen bedraagt eind 2010 € 344,03.

Na opsplitsing van de gewogen gemiddelde prijzen naar duurtijd, blijkt dat bijna heel 2010 de prijscurven van de gewogen gemiddelde prijs van de tweejarige contracten, de gewogen gemiddelde prijs van de eenjarige contracten en de gewogen gemiddelde prijs van de standaardleveranciers (onbepaalde duur) zeer dicht bij elkaar liggen. De gewogen gemiddelde prijs van de contracten van 3 jaar is het hoogst. Die van de contracten van onbepaalde duur het laagst.

De grootteorde, uitgedrukt in procenten van de samenstellende prijsonderdelen, is eind 2010 dezelfde als eind 2009. In december 2010 is de procentuele verdeling van de samenstellende prijsonderdelen de volgende: energie (51,96%), distributie (38,42%), transmissie (8,37%) en heffingen (1,26%).

4.3.1.2 Aardgas

Huishoudelijke afnemers

Gemiddeld verbruik (+/- 23.000 kWh)

De gewogen gemiddelde prijs van de standaardleveranciers, de gewogen gemiddelde prijs van de contracten en de gewogen gemiddelde laagste prijs zijn in december 2010 voor de huishoudelijke afnemers die verwarmen met aardgas met een doorsnee verbruik bijna één vijfde hoger dan een jaar voordien (gewogen gemiddelde prijs van de standaardleveranciers 19,90%, gewogen gemiddelde prijs van de contracten 18,78% en gewogen gemiddelde laagste prijs 18,67%).

Voor de gezinnen die verwarmen met aardgas met een doorsnee verbruik is in 2010 de gewogen gemiddelde prijs van de standaardleveranciers en de gewogen gemiddelde prijs van de contracten op het einde van het jaar het hoogst.

Een onderscheid op basis van het vast versus variabel karakter van de energieprijzen toont aan dat de gewogen gemiddelde prijs van de contracten met vaste energieprijzen het hoogst is. De gewogen gemiddelde prijs van de standaardleveranciers (variabele energieprijzen) is hoger dan die van de contracten met variabele energieprijzen. Het verschil tussen de gewogen gemiddelde prijs van de contracten met vaste energieprijzen en de gewogen gemiddelde prijs van de contracten met variabele energieprijzen bedraagt eind 2010 € 201,40.

Als de gewogen gemiddelde prijzen worden opgesplitst naar duurtijd, blijkt dat de prijscurve van de gewogen gemiddelde prijs van de contracten van 3 jaar het hoogst en die van de gewogen gemiddelde prijs van de contracten van onbepaalde duur het laagst ligt. De prijscurven van de gewogen gemiddelde prijs van de contracten met een duurtijd van 2 jaar en van de gewogen gemiddelde prijs van de standaardleveranciers (onbepaalde duur) – die in het laatste kwartaal van 2010 zeer dicht bij elkaar liggen – liggen hoger dan de prijscurve van de gewogen gemiddelde prijs van de contracten van 1 jaar.

De verhouding van de samenstellende prijsonderdelen uitgedrukt in procenten wijkt eind 2010 af van de verdeling een jaar voordien. Energie stijgt van 64,94% naar 70,48%. De distributienettarieven, het vervoer en de heffingen dalen over dezelfde periode (respectievelijk van 28,49% naar 24,19%, van 3,84% naar 2,74% en van 3,22% naar 2,59%).

De sociale maximumprijs daalt tussen eind 2009 en eind 2010 met ongeveer één tiende. De gewogen gemiddelde prijs van de contracten nam daarentegen toe met bijna één vijfde.

Klein verbruik (+/- 4.000 kWh)

Voor de afnemers die aardgas afnemen om te koken en voor warm water met een klein verbruik stijgen over de periode december 2009 en december 2010 de gewogen gemiddelde prijs van de standaardleveranciers en de gewogen gemiddelde prijs van de contracten met ongeveer 12%, terwijl de gewogen gemiddelde laagste prijs met ongeveer 5% minder sterk stijgt.

In 2010 ligt voor deze gezinnen het hoogtepunt van de gewogen gemiddelde prijs van de standaardleveranciers en de gewogen gemiddelde prijs van de contracten in december.

Groot verbruik (+/- 35.000 kWh)

De gewogen gemiddelde prijs van de standaardleveranciers (+ 20,66%), de gewogen gemiddelde prijs van de contracten (+ 19,47%) en de gewogen gemiddelde laagste prijs (+ 18,21%) zijn in december 2010 voor de huishoudelijke afnemers die aardgas afnemen om te verwarmen met een groot verbruik hoger dan een jaar voordien.

De gewogen gemiddelde prijs van de standaardleveranciers en de gewogen gemiddelde prijs van de contracten zijn in 2010 het hoogst in december.

5 Hernieuwbare energiebronnen en warmtekrachtkoppeling

5.1 Evolutie wetgeving in 2010

Zie 2.1.

5.2 Groenestroomcertificaten

5.2.1 Aantal installaties die groenestroomcertificaten ontvangen

Onderstaande tabellen geven, per technologie en per jaar van indienstname (tot en met 2010), een overzicht van het aantal erkende productie-installaties (zie tabel 34) en het geïnstalleerde vermogen (zie tabel 35) dat op 1 juni 2011 voor Vlaamse groenestroomcertificaten in aanmerking kwam.

Net als vorig jaar springt het groot aantal in dienst genomen PV-installaties in het oog. In termen van totaal geïnstalleerd vermogen is zonne-energie sinds 2009 de voornaamste hernieuwbare energiebron in het Vlaamse productiepark.

Tabel 34: Aantal erkende productie-installaties dat in aanmerking komt voor de toekenning van groenestroomcertificaten, per energiebron en per jaar van indienstname

ENERGIEBRON	Vóór 2006	2006	2007	2008	2009	2010	TOTAAL
Biogas - RWZI	9	4	2	0	0	0	15
Biogas - stortgas	12	1	0	0	0	0	13
Biogas - overig	17	4	7	7	8	6	49
Biomassa gesorteerd of selectief ingezameld afval	4	1	2	0	1	3	11
Biomassa uit huishoudelijk afval	8	0	0	1	0	0	9
Biomassa uit land- of bosbouw	3	7	4	6	7	8	35
Waterkracht	7	6	1	1	0	0	15
Windenergie op land	27	4	5	7	18	13	74
Zonne-energie	739	422	3.019	11.170	49.958	32.213	97.521
TOTAAL	826	449	3.040	11.192	49.992	32.243	97.742

Tabel 35: Geïnstalleerd productievermogen (in kW) dat in aanmerking komt voor de toekenning van groenestroomcertificaten, per energiebron en per jaar van indienstname

ENERGIEBRON	Vóór 2006	2006	2007	2008	2009	2010	TOTAAL
Biogas - RWZI (*)	2.401	1.192	596	0	0	0	4.189
Biogas - stortgas	17950	486	0	0	0	0	18.436
Biogas - overig	15.878	3.619	7.274	13.445	16.248	10.665	67.129
Biomassa gesorteerd of selectief ingezameld afval	137.800	39.000	52700	0	17.800	63.115	310.415
Biomassa uit huishoudelijk afval	33300	0	0	3100	0	0	36.400
Biomassa uit land- of bosbouw	135.968	3.408	5.663	8.789	4.424	5.738	163.990
Waterkracht	643	348	5	4	0	0	1000
Windenergie op land	107.942	21.002	20.300	24.023	58.500	33.158	264.925
Zonne-energie	1.498	2.162	22.046	67.117	445.821	253.780	792.424
TOTAAL	453.381	71.217	108.584	116.478	542.793	366.456	1.658.909

(*) Rioolwaterzuiveringsinstallaties

Het stabiele ondersteuningssysteem, met een voor 20 jaar gegarandeerde prijs van 350 euro per groenestroomcertificaat voor elektriciteitsproductie uit zonne-energie voor installaties in dienst genomen in 2010, bleef tal van investeerders aanspreken. In 2009 bedroeg deze gegarandeerde prijs nog 450 euro. Tussen 1 januari en 30 juni 2011 bedraagt deze prijs 330 euro. Vanaf 1 juli 2011 is er een opsplitsing in deze gegarandeerde prijs naargelang het vermogen van de productie-installatie, en een sterkere en snellere daling van het steunbedrag voor zonne-energie, naargelang de datum van

indienstname. Hoe verder de datum van indienstname van de productie-installatie in de toekomst ligt, hoe lager deze gegarandeerde prijs zal zijn. Het dalende pad komt uit op 90 euro per groenestroomcertificaat uit zonne-energie voor installaties met een piekvermogen van maximaal 250 kW vanaf 1 januari 2016, voor installaties met een piekvermogen van meer dan 250 kW zal dat al vanaf 1 januari 2012 zijn.

De VREG registreert een sterke stijging van het aantal indienstnames kort voor ieder overgangsmoment naar een verlaagde gegarandeerde prijs.

Het totale nieuwe geïnstalleerd vermogen aan elektriciteitsproductie uit hernieuwbare energiebronnen was in 2010, na 2009, het tweede grootste ooit. Zonne-energie had daar het grootste aandeel in. Na zonne-energie werd de stijging van de totale productiecapaciteit vooral beïnvloed door twee nieuwe grote projecten met biomassa uit selectief ingezameld afval (36.125 kW bij StoraEnso in Gent en 24.990 kW bij A&S Energie in Oostrozebeke), gevolgd door een aantal windparken en verschillende nieuwe projecten met biomassa uit land- en bosbouw.

5.2.2 Uitgereikte groenestroomcertificaten

Tabel 36 en Figuur 23 tonen het aantal uitgereikte groenestroomcertificaten, per technologie en per productiejaar.

Relatief gezien kent de groenestroomproductie uit zonne-energie een explosieve groei in 2010, wat uiteraard verklaard wordt door het sterk toegenomen aantal installaties van deze technologie vanaf 2009.

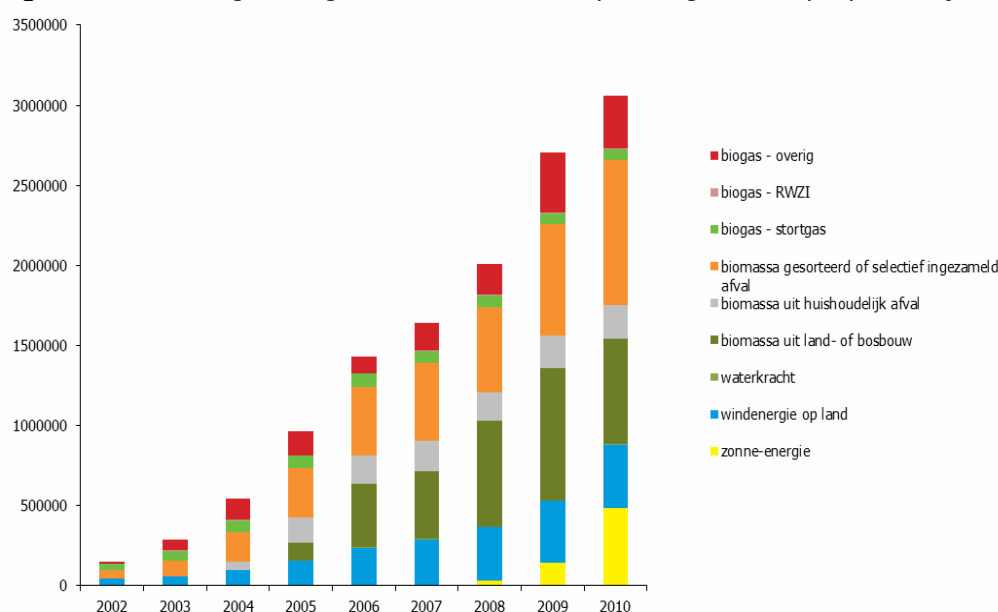
Verder springt ook de stijging van de groenestroomproductie op basis van selectief ingezameld afval in het oog. Dit is te verklaren door de indienstname van bovenvermelde 2 installaties in het voorjaar van 2010. De productie van biomassa uit land- en bosbouw daalde voornamelijk doordat de installatie Rodenhuize Houtpellets stilligt voor onderhoud sinds augustus 2010.

Tabel 36: Aantal uitgereikte groenestroomcertificaten per energiebron en per productiejaar

ENERGIEBRON	Vóór 2006	2006	2007	2008	2009	2010	TOTAAL
Biogas - RWZI (*)	7.919	3.472	4342	4723	5.024	7.055	32.535
Biogas - stortgas	251644	81887	74926	74629	69.250	64.669	617.005
Biogas - overig	370.323	101.581	172.820	193.654	372.235	332.753	1.543.366
Biomassa gesorteerd of selectief ingezameld afval	639.973	424.240	488698	526.667	698.176	905.340	3.683.094
Biomassa uit huishoudelijk afval	211969	180492	186.602	179152	203.543	208.019	1.169.777
Biomassa uit land- of bosbouw	112.443	395.506	424.321	661.482	824.072	658.506	3.076.330
Waterkracht	7750	2079	2733	3603	3.311	3344	22.820
Windenergie op land	352.654	237.749	284.520	332.965	386.851	397.771	1.992.510
Zonne-energie	1.195	1.356	5.583	33.622	141.942	484.867	668.565
TOTAAL	1.955.870	1.428.362	1.644.545	2.010.497	2.704.404	3.062.324	12.806.002

(*) Rioolwaterzuiveringsinstallaties

Figuur 23: Aantal uitgereikte groenestroomcertificaten per energiebron en per productiejaar

Tabel 37 toont het aantal uitgereikte groenestroomcertificaten met garantie van oorsprong, per energiebron en per productiejaar. De eerste uitreiking door de VREG van groenestroomcertificaten met garantie van oorsprong vond plaats in 2006. Een vergelijking van Tabel 37 en Tabel 36 leert dat meer dan 80% van de uitgereikte groenestroomcertificaten ook nog bruikbaar zijn als garantie van oorsprong. Dit betekent dat de meeste opgewekte stroom uit hernieuwbare energiebronnen niet ter plaatse wordt gebruikt, maar wordt geïnjecteerd in het distributie- of transmissienet. Uitzonderingen zijn de elektriciteitsproductie op basis van slib uit rioolwaterzuiveringsinstallaties die integraal ter plaatse (door de rioolwaterzuiveringsinstallatie zelf) gebruikt wordt en PV-installaties (kleiner dan 10 kWpiek) die geen aparte injectiemeting hebben en dus ook geen garantie van oorsprong ontvangen.

Tabel 37: Aantal uitgereikte groenestroomcertificaten met garantie van oorsprong per energiebron en per productiejaar

	2006	2007	2008	2009	2010	TOTAAL
Biogas - stortgas	76.835	70.353	69.517	64.424	58.443	339.572
Biomassa gesorteerd of selectief ingezameld afval	345.240	376.007	407.582	565.039	775.343	2.469.211
Biogas - overig	73.709	139.771	141.202	303.099	257.709	915.490
Biomassa uit huishoudelijk afval	124.895	132.794	125.751	145.058	151.946	680.444
Biomassa uit land- of bosbouw	389.883	398.763	640.694	799.236	635.030	2.863.606
Waterkracht	1.961	2.494	3.217	3.086	3.089	13.847
Windenergie op land	224.055	268.652	288.543	330.208	340.258	1.451.716
Zonne-energie	12	792	4.416	19.318	104.982	129.520
TOTAAL	1.236.590	1.389.626	1.680.922	2.229.468	2.326.800	8.863.406

5.2.3 Handel in groenestroomcertificaten (inclusief spread prijs, BelPEX en non-handel)

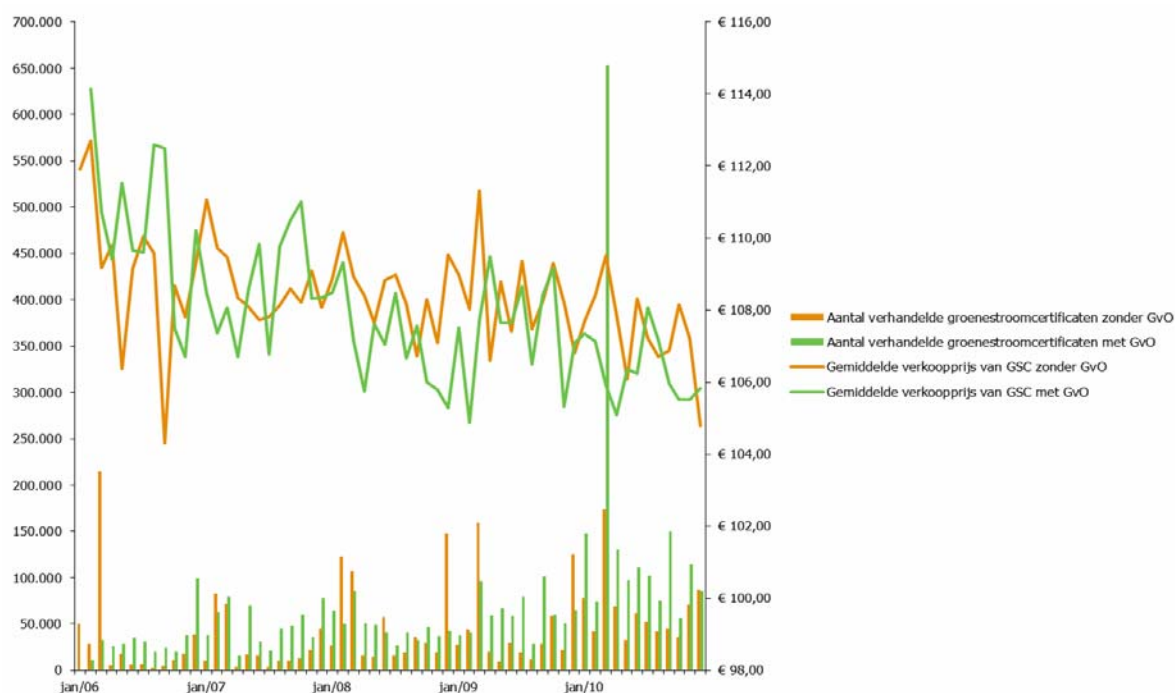
5.2.3.1 Bilaterale handel in certificaten

Figuur 24 toont het aantal verhandelde groenestroomcertificaten met en zonder garantie van oorsprong vanaf 2006 (de eerste uitreiking van groenestroomcertificaten met garantie van oorsprong) tot en met 31 december 2010.

Zoals elk jaar kende het aantal verhandelde certificaten een piek in de aanloop naar de inlevering van groenestroomcertificaten op 31 maart.

Groenestroomcertificaten die bij uitreiking nog bruikbaar zijn als garantie van oorsprong worden meestal eerst als garantie van oorsprong gebruikt alvorens ze voor de certificatenverplichting worden ingeleverd. Het gebruik in de omgekeerde volgorde is immers onmogelijk volgens de huidige wetgeving. Het gebruik van een groenestroomcertificaat als garantie van oorsprong gebeurt in veel gevallen niet door dezelfde leverancier als diegene die het certificaat wil gebruiken voor de quotumverplichting. Dit leidt tot een stijging van het aantal verhandelde certificaten. Veel certificaten worden immers meerdere keren verhandeld: een keer wanneer een leverancier deze certificaten aankoopt voor gebruik als garantie van oorsprong en daarna opnieuw wanneer deze leverancier de certificaten doorverkoopt aan een andere leverancier (eventueel via tussenpersonen) voor gebruik voor de certificatenverplichting. Deze transacties worden door de VREG niet meegeteld in de handelstatistieken, noch in de berekening van de maandelijkse gemiddelde handelsprijs.

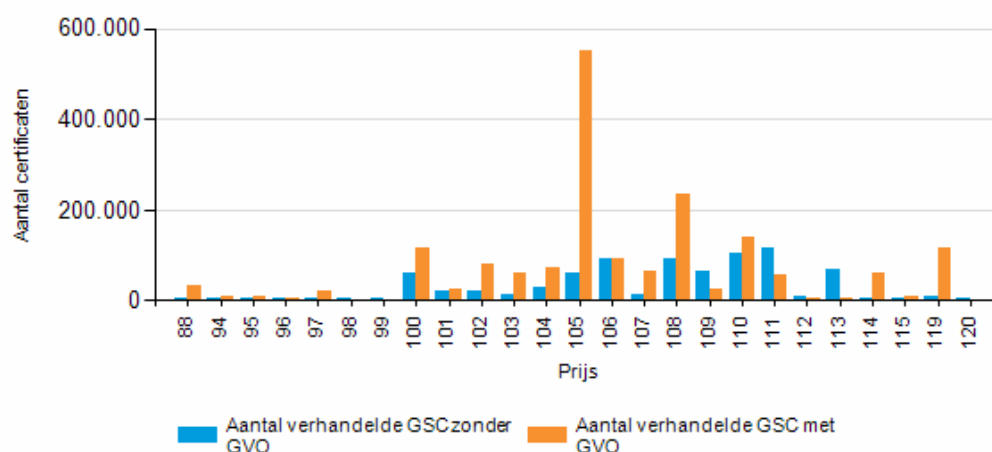
Figuur 24: Aantal verhandelde groenestroomcertificaten met en zonder garantie van oorsprong, en de gemiddelde marktprijs

In totaal werden in 2010 788.445 groenestroomcertificaten zonder garantie van oorsprong en 1.796.816 groenestroomcertificaten met garantie van oorsprong verhandeld, tegen een marktprijs van gemiddeld ongeveer 107 euro. Er kon tot nu toe nog geen consistent prijsverschil worden waargenomen tussen certificaten met en zonder garantie van oorsprong. Een transparantere prijs voor de garantie van oorsprong kan volgens de VREG tot stand komen wanneer beide functies gescheiden zouden worden. Dit wil zeggen wanneer garanties van oorsprong en certificaten voor de quotumverplichting als apart verhandelbare certificaten zouden worden uitgereikt. De VREG werkt sinds 2010 aan de voorbereiding van deze scheiding van de beide functies.

De verkoopprijs op de bilaterale markt varieerde in 2010 tussen (afgerond) 88 euro en 119 euro. De meest voorkomende marktprijs bedroeg (afgerond) 105 euro, zoals getoond in Figuur 25. In deze figuur zijn de aantallen groenestroomcertificaten met en zonder garantie van oorsprong bij elkaar opgeteld.

Figuur 25: Aantal verhandelde groenestroomcertificaten in 2010 per verkoopprijs (afgerond)

In deze cijfers zijn de handel via het beursplatform (de Belpex "Green Certificate Exchange") en de verkoop van certificaten aan de distributienetbeheerders tegen minimumprijs niet inbegrepen. Deze worden hierna besproken.

5.2.3.2 Handel op BELPEX Green Certificate Exchange

In 2009 konden voor het eerst groenestroomcertificaten verhandeld worden op de GCE ("Green Certificate Exchange") die door Belpex werd opgestart. In de loop van 2010 werd de verhandeling geautomatiseerd door een link te leggen tussen de VREG certificatedatabank en de GCE.

De verhandelde volumes bleven echter zeer beperkt. Het aanbod bleef steeds groter dan de vraag. De oorzaak ligt wellicht bij volgende redenen:

- De meeste certificaatplichtige partijen hebben zich immers georganiseerd om op de bilaterale markt een voldoende of zelfs grotere hoeveelheid certificaten aan te kopen dan nodig voor hun jaarlijks quotum. Vele certificaten worden verhandeld via bilaterale langetermijncontracten.
- De grootte van het opgebouwde overschot aan groenestroomcertificaten t.o.v. het aantal door elektriciteitsleveranciers in te leveren certificaten.

Tabel 38: Handel in groenestroomcertificaten door Belpex GCE

Datum handelssessie	Fixing Volume	Fixing Price (€)
16/12/2010	sessie geannuleerd	sessie geannuleerd
28/10/2010	2090 GSC met GvO	97 Eur
24/06/2010	0	0
06/05/2010	0	-
18/03/2010	0	-
25/02/2010	4 GSC met GvO	103 Eur
25/02/2010	884 GSC zonder GvO	103,21 Eur
28/01/2010	562 GSC met GvO	106 Eur
28/01/2010	4675 GSC zonder GvO	103 Eur

5.2.3.3 Verkoop van groenestroomcertificaten aan netbeheerders tegen minimumprijs

Tot nu toe waren de groenestroomcertificaten die tegen de gegarandeerde minimumprijs werden verkocht aan netbeheerders allemaal uitgereikt voor elektriciteitsproductie uit zonne-energie. Dit zijn dan ook de enige groenestroomcertificaten waarvoor de marktprijs lager is dan de prijs die de netbeheerders verplicht zijn te betalen per certificaat.

Groenestroomcertificaten voor PV-installaties die na 1 januari 2006 in dienst zijn genomen, worden gedurende 20 jaar verkocht aan de distributienetbeheerder tegen een gegarandeerde minimumprijs. Deze minimumprijs bedroeg 450 euro voor installaties in dienst genomen tot en met 31/12/2009 en 350 euro voor installaties in dienst genomen in 2010. Certificaten voor PV-installaties die voor 1 januari 2006 in dienst zijn genomen worden gedurende 10 jaar verkocht aan de transmissienetbeheerder Elia tegen 150 euro per certificaat.

Tabel 39 toont per jaar de aantallen certificaten die tegen deze prijs aan de netbeheerders werden verkocht. In 2010 werden 443.347 groenestroomcertificaten verkocht aan de distributienetbeheerders, waarvan 416.445 aan 450 euro en 26.902 aan 350 euro. Dit komt overeen met een totale kost voor de distributienetbeheerders van 187,4 miljoen euro. Een deel van deze kost wordt door de netbeheerders gerecupereerd door deze certificaten opnieuw te verkopen. De VREG kijkt erop toe dat dit gebeurt op een marktconforme wijze. De rest van de kost, het grootste deel, moeten de netbeheerders recupereren via de distributienettarieven.

Tabel 39: Aantal verkochte groenestroomcertificaten aan de netbeheerder aan gegarandeerde minimumprijs

	verkoop aan Elia (150 euro/GSC)	verkoop aan distributienetbeheerder (450 euro/GSC)	verkoop aan distributienetbeheerder (350 euro/GSC)
2003	68	0	0
2004	340	0	0
2005	613	0	0
2006	904	91	0
2007	1.003	3.550	0
2008	1.335	31.470	0
2009	1.246	133.655	0
2010	1.085	416.445	26.902

5.2.4 Inlevering van groenestroomcertificaten voor de certificatenverplichting op 31 maart 2010

Artikel 7.1.10 van het Energiedecreet beschrijft de certificatenverplichting voor groenestroomcertificaten.

Tabel 40 en Figuur 26 tonen de resultaten van alle voorbije inleveringsrondes van groenestroomcertificaten tot en met de inlevering van 31 maart 2011.

Sinds 31 maart 2006 zijn telkens meer groenestroomcertificaten beschikbaar geweest dan er moesten ingeleverd worden. Ondanks een hoger quotum, was het totaal aantal in te leveren groenestroomcertificaten lager dan het voorbije jaar als gevolg van een daling van het elektriciteitsverbruik in het kalenderjaar 2009.

Er waren op 31 maart 2011 voldoende GSC beschikbaar voor inlevering. De quotumverplichting beliep **2.474.430 GSC**. Na de inlevering waren er nog 1.619.147 certificaten beschikbaar (nog in portefeuille toegekend vóór maart 2011).

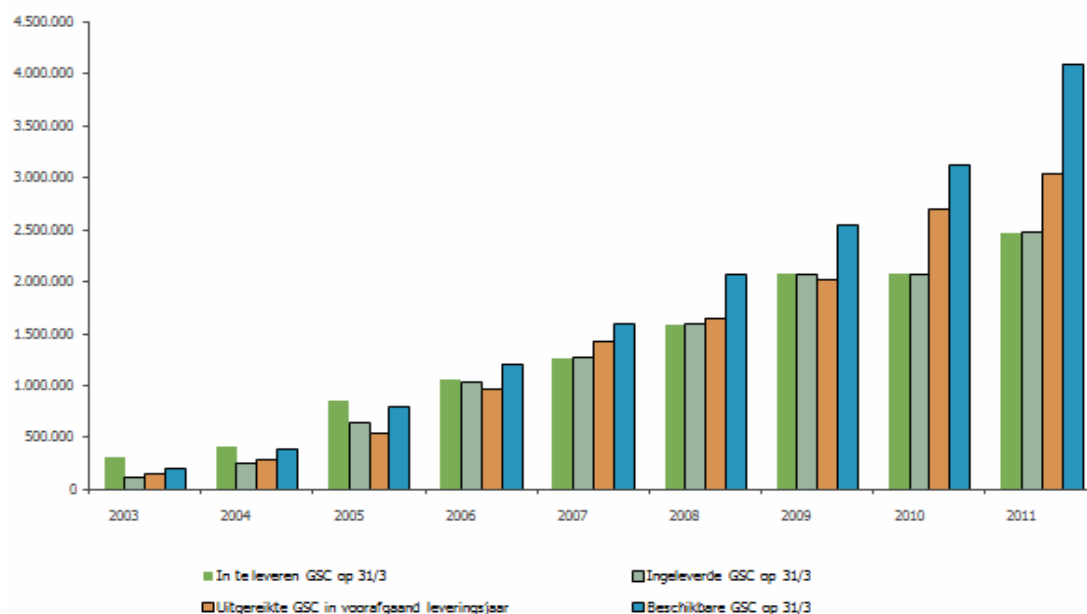
Tegen 2 leveranciers werd een procedure opgestart tot het opleggen van een administratieve boete wegens het niet voldoen aan de quotumplicht. Ondanks dat gegeven waren veel meer dan voldoende GSC beschikbaar op de certificatenmarkt om aan het volledige quotum van alle certificaatplichtige partijen te voldoen.

Tabel 40: Overzicht van de inleveringsrondes van groenestroomcertificaten

INLEVERDATUM	In te leveren GSC op 31/3	GSC beschikbaar op 31/3	Ingeleverde GSC	Uitgereikte GSC voor leveringsjaar vooraangaand aan quotumdeadline	Quotum GSC op 31/3
31/03/2003	313.192	199.203	115.132	150.042	0,80%
31/03/2004	409.959	393.009	259.125	291.568	1,20%
31/03/2005	850.960	800.798	650.610	545.971	2,00%
31/03/2006	1.061.176	1.206.073	1.025.450	968.289	2,50%
31/03/2007	1.269.650	1.587.945	1.268.311	1.428.362	3,00%
31/03/2008	1.589.531	2.061.134	1.587.281	1.644.545	3,75%
31/03/2009	2.077.894	2.540.586	2.073.043	2.010.497	4,90%
31/03/2010	2.073.201	3.127.689	2.072.013	2.702.812	5,25%
31/03/2011	2.474.430	4.093.577	2.474.121	3.038.549	6,00%

Onderstaande grafiek geeft een overzicht per jaar van het aantal in te leveren GSC (= het quotum), het aantal uitgereikte GSC in het voorgaand leveringsjaar, het aantal ingeleverde GSC voor de certificatenverplichting en het aantal beschikbare GSC op de markt.

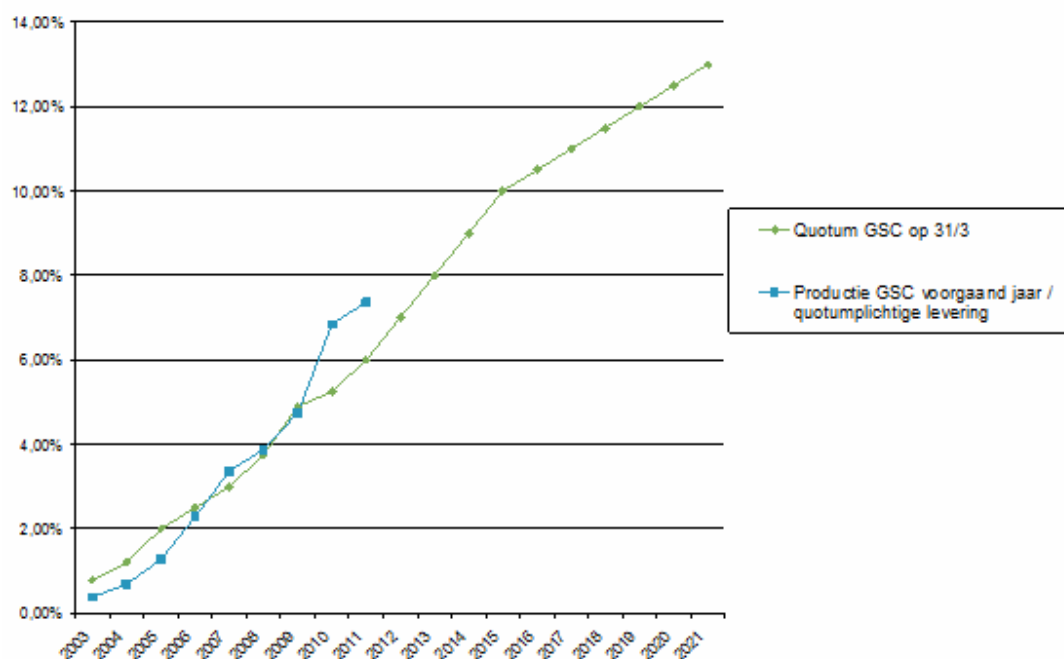
Figuur 26: Overzicht van de inleverrondes van groenestroomcertificaten

Op basis van productiecijfers van enkel het jaar 2010 ten opzichte van de certificaat plichtige stroomlevering, is op 31/03/2010 een "quotum" gehaald van 7,37% groene stroom. In de mate dat dit resultaat het verplichte quotum van 6% groene stroom voor 2010 overschrijdt, wordt het overschot cumulatief overgedragen naar volgende jaren. Op die manier wordt een certificatenoverschot opgebouwd waardoor, samen met de te verwachten productie het gerealiseerde productiepark voor groene stroom, een aanzienlijke overstijging te verwachten blijft van de quota in de eerstkomende jaren.

Onderstaande grafiek vergelijkt het jaarlijkse aantal uitgereikte groenestroomcertificaten ten opzichte van de certificaat plichtige leveringen met de wettelijk vastgelegde certificatenverplichting conform het Energiedecreet.

Figuur 27: Uitgereikte GSC vs wettelijk in te leveren

Onderstaande tabel geeft een beeld van het intussen opgebouwde overschot van GSC op de certificatenmarkt.

Tabel 41: Saldo na inlevering - overschot

Jaartal van uitreiking van de GSC (die nog niet zijn ingeleverd op 31/03/2011)	Beschikbaar saldo GSC na inlevering op 31/03/2011
2002-2005	-
2006	341
2007	1.157
2008	1.923
2009	69.663
2010	1.256.417
2011	289.646
Eindtotaal	1.619.147

Er is dus nog een aanzienlijk aanbod op de markt. Waar het overschot dit jaar 1.619.147 GSC bedroeg, was dit vorig jaar nog 1.073.482. Het aanbod is in grotere mate toegenomen dan de vraag.

5.2.5 Groenestroomquotum voor 2011

De quota voor de groenestroomcertificatenverplichting voor de komende jaren werden in 2009 vastgelegd in het Energiedecreet.

Het groenestroomquotum op 31 maart 2012 bedraagt 7% van de afgenomen elektriciteit op afnamepunten in het Vlaams Gewest, doch zoals altijd rekening houdend met een gedeeltelijke vrijstelling van deze verplichting voor de levering aan grote afnemers.

5.3 Warmtekrachtkoppeling

5.3.1 Aantal installaties die warmtekrachtcertificaten ontvangen

Onderstaande tabellen geven een overzicht van het aantal WKK-installaties (zie Tabel 42) en het geïnstalleerd elektrisch of mechanisch vermogen (zie Tabel 43) per technologie en per jaar van indiening of ingrijpende wijziging. Deze installaties komen in aanmerking voor de toekenning van warmtekrachtcertificaten die aanvaardbaar zijn voor de warmtekrachtcertificatenverplichting.

De grote WKK-installaties die in 2010 in dienst zijn gegaan zijn geïnstalleerd bij Lillo Energy (86 MWe), Syral (53 MWe, WKC vanaf januari 2010), Belgium Refining Corporation (14,5 MWe, WKC vanaf augustus 2010) en Umicore Olen (13 MWe, WKC vanaf september 2010).

Mogelijk wachten een aantal installaties op distributieniveau met indiening tot begin 2012, wanneer een nieuwe, hogere wettelijke minimumgarantie voor de certificatenprijs in werking treedt.

Tabel 42: Aantal erkende productie-installaties dat in aanmerking komt voor de toekenning van aanvaardbare warmtekrachtcertificaten per technologie en per jaar van indiening of ingrijpende wijziging

TECHNOLOGIE	Vóór 2006	2006	2007	2008	2009	2010	TOTAAL
Aftap-condensatiestoomturbine	0	0	0	1	0	0	1
Gasturbine met warmteterugwinning	3	0	1	0	3	2	9
Interne verbrandingsmotor	21	18	36	61	60	44	240
Steg	0	0	0	2	0	1	3
Stirlingmotor	0	0	0	0	0	1	1
Tegendrukstoomturbine	4	0	1	2	0	1	8
TOTAAL	28	18	38	66	63	49	262

Tabel 43: Totaal geïnstalleerd elektrisch of mechanisch vermogen (in kW) van warmtekrachtinstallaties dat in aanmerking komt voor de toekenning van aanvaardbare warmtekrachtcertificaten per technologie en per jaar van indiening of ingrijpende wijziging

TECHNOLOGIE	Vóór 2006	2006	2007	2008	2009	2010	TOTAAL
Aftap-condensatiestoomturbine	0	0	0	27.700	0	0	27.700
Gasturbine met warmteterugwinning	184.000	0	7.291	0	144.799	19.462	355.552
Interne verbrandingsmotor	18.408	34.335	54.285	114.787	111.277	73.476	406.568
Steg	0	0	0	491.900	0	58.500	550.400
Stirlingmotor	0	0	0	0	0	1	1
Tegendrukstoomturbine	37.964	0	3.716	33.070	0	53000	127.750
TOTAAL	240.372	34.335	65.292	667.457	256.076	204.439	1.472.036

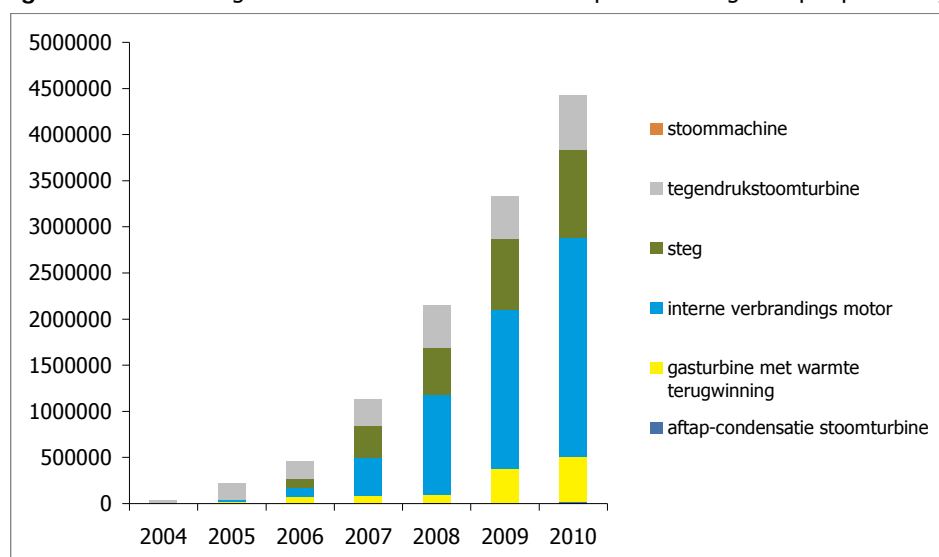
5.3.2 Uitgereikte warmtekrachtcertificaten

Tabel 44 en Figuur 28 tonen per technologie en per productiejaar het aantal uitgereikte warmtekrachtcertificaten die aanvaardbaar zijn voor de certificatenverplichting in Vlaanderen. In tegenstelling tot de vorige jaren is er niet langer een verdubbeling van het aantal uitgereikte certificaten ten opzichte van het aantal in het jaar ervoor, maar toch wordt een stijging met de helft vastgesteld. In 2010 werden veruit de meeste certificaten uitgereikt voor warmtekrachtbesparing door interne verbrandingsmotoren en dit ondanks het feit dat deze installaties meestal kleinschaliger zijn dan installaties met turbines.

Tabel 44: Aantal uitgereikte warmtekrachtcertificaten per technologie en per productiejaar

TECHNOLOGIE	Vóór 2006	2006	2007	2008	2009	2010	TOTAAL
Aftap-condensatiestoomturbine	0	0	0	8.255	9.370	15.904	33.529
Gasturbine met warmteterugwinning	14.991	67.467	83.048	87.973	371.072	488.566	1.113.117
Interne verbrandingsmotor	29.338	102.356	413.900	1.083.885	1.714.602	2.383.326	5.727.407
Steg	0	103.597	351.573	512.009	778.388	942.701	2.688.268
Tegendrukstoomturbine	216.532	186.162	285.656	457.283	456.908	591.008	2.193.549
Stoommachine	0	0	0	0	1	1	2
TOTAAL	260.861	459.582	1.134.177	2.149.405	3.330.341	4.421.506	11.755.872

Figuur 28: Aantal uitgereikte warmtekrachtcertificaten per technologie en per productiejaar

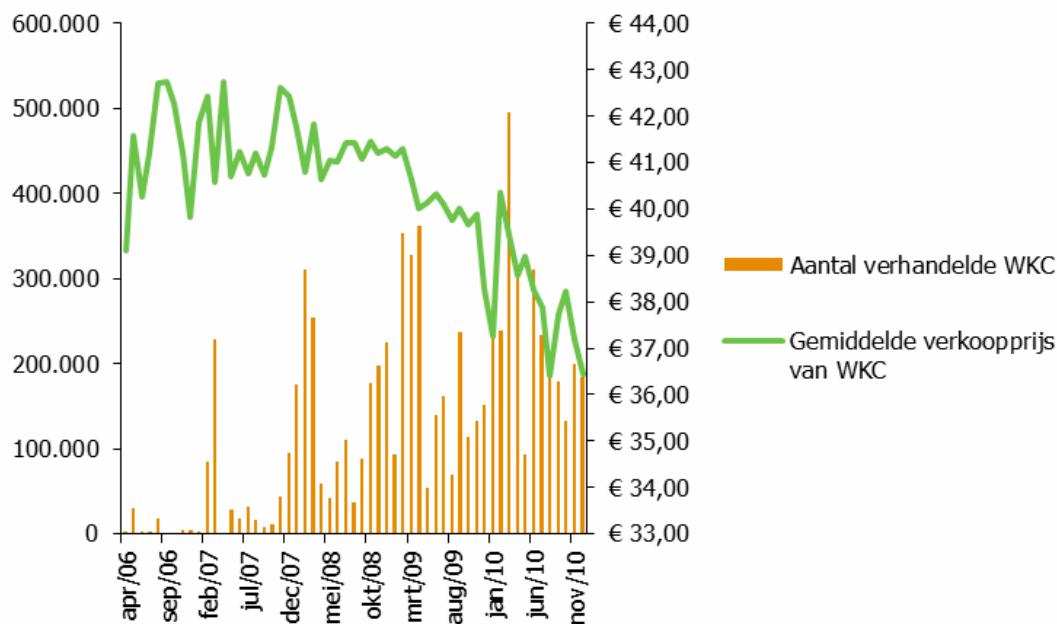
In 2007 startte de VREG met het uitreiken van garanties van oorsprong voor kwalitatieve WKK-stroom. Deze worden gebruikt ter staving van de verkoop van elektriciteit opgewekt uit kwalitatieve WKK-installaties, maar worden nog niet internationaal verhandeld.

5.3.3 Handel in warmtekrachtcertificaten

5.3.3.1 Bilaterale handel in certificaten

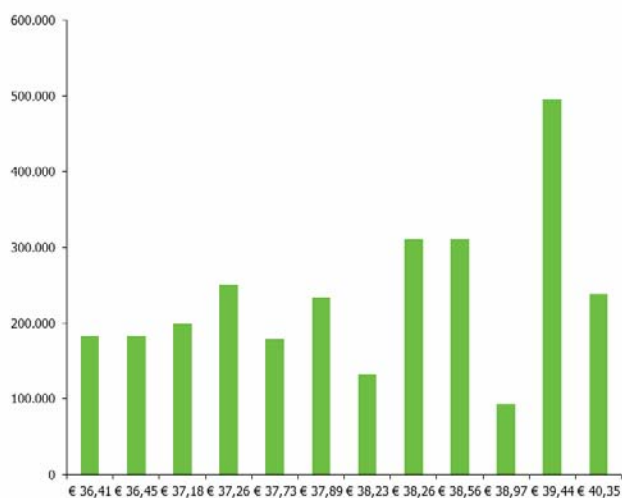
Figuur 29 toont het aantal verhandelde warmtekrachtcertificaten en de gemiddelde prijs vanaf april 2006 tot en met 31 december 2010. De marktprijs van de periode vóór april 2006 is minder representatief, omdat de boete per ontbrekend warmtekrachtcertificaat voor de inlevering op 31 maart 2006 nog 40 euro bedroeg in plaats van 45 euro. Door de sterke toename van het aantal uitgereikte certificaten en het overschot aan beschikbare warmtekrachtcertificaten voor de inlevering van 31 maart 2011 daalde de marktprijs in 2010 van 37 naar 36 euro.

Figuur 29: Aantal verhandelde warmtekrachtcertificaten en de gemiddelde marktprijs

In 2010 werden in totaal 2.810.214 warmtekrachtcertificaten verhandeld. De verkoopprijs varieerde tussen (afgerond) 36,41 euro en 40,35 euro. De gemiddelde marktprijs bedroeg (afgerond) 38 euro, zoals getoond in Figuur 29.

Figuur 30: Aantal verhandelde warmtekrachtcertificaten in 2010 per verkoopprijs (afgerond)

In deze cijfers zijn de handel via het beursplatform (de "Green Certificate Exchange") en de verkoop van certificaten aan de distributienetbeheerders tegen minimumprijs niet inbegrepen. Deze worden hierna besproken.

5.3.3.2 Handel op Green Certificate Exchange

Sinds 2009 werden voor het eerst warmtekrachtcertificaten verhandeld via de GCE ("Green Certificate Exchange") dat door Belpex werd opgestart.

De verhandelde volumes bleven echter beperkt. Ook hier geldt dat 2009 een uiterst moeilijk jaar was om de transacties van warmtekrachtcertificaten op de GCE te beginnen. De vraag naar certificaten lag erg laag, net als voor GSC. In de loop van 2010 werd de verhandeling geautomatiseerd, net zoals voor groenestroomcertificaten. Voor warmtekrachtcertificaten was het overschot nog groter dan voor groenestroomcertificaten.

Tabel 45: Handel in warmtekrachtkoppelingcertificaten door Belpex GCE

Datum handelssessie	Fixing Volume	Fixing Price (€)
14/12/2010	0	0
26/10/2010	0	Undefined
22/06/2010	0	0
04/05/2010	0	0
16/03/2010	500 WKC met GvO	36 Eur
16/03/2010	500 WKC zonder GvO	36 Eur
23/02/2010	2000 WKC zonder GvO	36 Eur
26/01/2010	1800 WKC zonder GvO	36 Eur

5.3.3.3 Verkoop van warmtekrachtcertificaten aan netbeheerders tegen minimumprijs

In 2010 vonden geen verkopen tegen minimumprijs plaats. Vanaf januari 2011 zijn overdrachten van warmtekrachtcertificaten aan netbeheerders tegen de wettelijke minimumsteun van 27 euro begonnen.

5.3.4 Inlevering van warmtekrachtcertificaten voor de certificatenverplichting op 31 maart 2011

De warmtekrachtcertificatenverplichting wijkt op twee vlakken af van de groenestroomcertificatenverplichting:

- er is geen vrijstelling voor leveringen aan grote afnemers (> 20 GWh/jaar)
- er is vooralsnog enkel een verplichting voor leveranciers.

Tabel 46 en Figuur 31 tonen de resultaten van alle voorbije inleveringsrondes van warmtekrachtcertificaten tot en met de inlevering van 31 maart 2011.

Op 31 maart 2011 was er voor de derde keer een zeer aanzienlijk overaanbod aan beschikbare warmtekrachtcertificaten.

Het betreft een structureel overaanbod dat gedeeltelijk toe te schrijven is aan de sterke groei van het aantal WKK-installaties met interne verbrandingsmotoren, gedeeltelijk aan de indienstname van grote installaties en aan de gebruikmaking van de definitie 'ingrijpende wijziging' om een oude installatie opnieuw volledige steun te kunnen geven. Artikel 7.1.11 van het Energiedecreet beschrijft de certificatenverplichting voor WKC. Er waren op 31 maart 2011 voldoende WKC beschikbaar voor inlevering. De quotaverplichting beliep **2.252.388 WKC**. Na de inlevering waren er nog 4.537.298 certificaten beschikbaar (toegekend vóór 31 maart 2011).

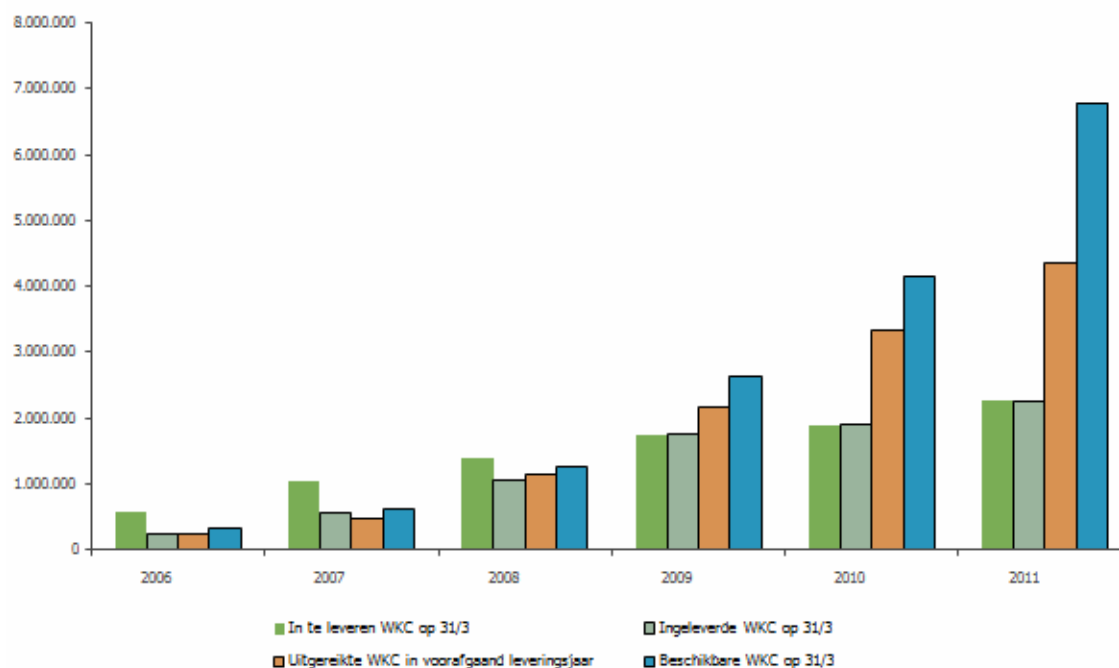
Tabel 46: Overzicht van de inlever rondes van warmtekrachtcertificaten

INLEVERDATUM	In te leveren WKC op 31/3	WKC beschikbaar op 31/3	Ingeleverde WKC	Uitgereikte WKC voor leveringsjaar voorafgaand aan quotumdeadline	Quotum WKC op 31/3
31/03/2005	0			34.712	0
31/03/2006	575.209	316.293	246.196	226.149	1,19%
31/03/2007	1.032.004	601.964	566.191	459.582	2,16%
31/03/2008	1.392.594	1.242.698	1.039.399	1.134.177	2,96%
31/03/2009	1.750.076	2.634.501	1.749.410	2.149.405	3,73%
31/03/2010	1.889.821	4.145.756	1.889.705	3.330.341	4,39%
31/03/2011	2.252.388	6.789.681	2.252.394	4.348.285	4,90%

Tegen één leverancier werd een procedure opgestart tot het opleggen van een administratieve boete. Ondanks dat gegeven waren veel meer dan voldoende WKC beschikbaar op de certificatenmarkt om aan het volledige quotum van alle partijen te voldoen.

Onderstaande grafiek geeft een overzicht per jaar van het aantal in te leveren WKC (= het quotum), het aantal uitgereikte WKC in het voorgaand leveringsjaar, het aantal ingeleverde WKC voor de certificatenverplichting en het aantal beschikbare WKC op de markt op 31/3.

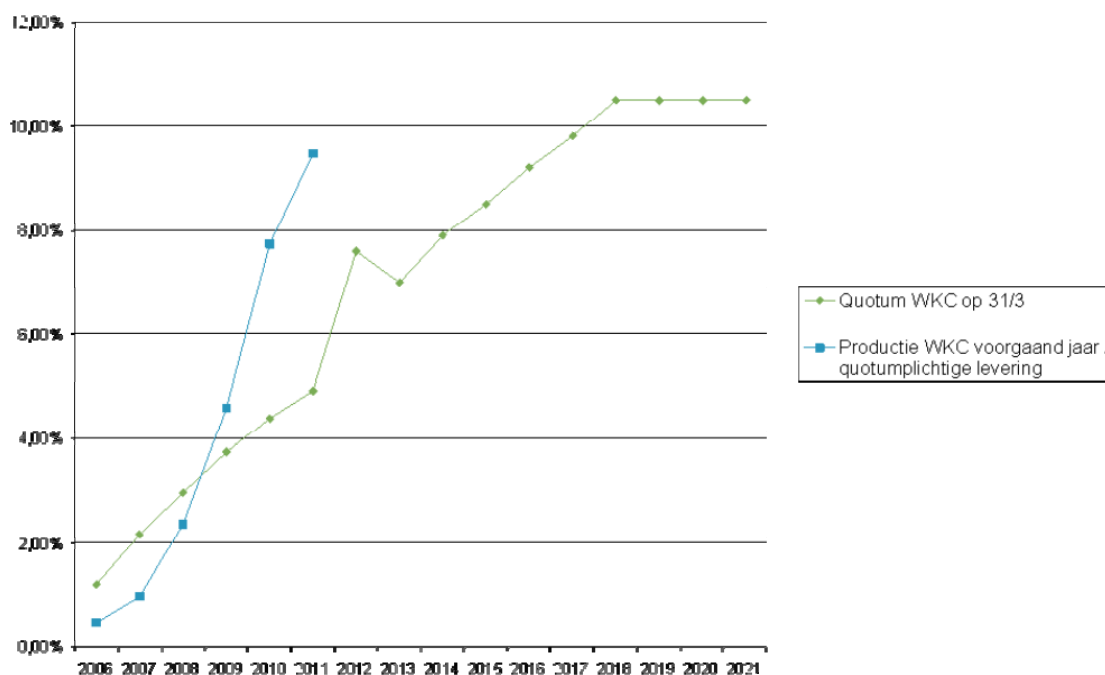
Figuur 31: Overzicht van de inlever rondes van warmtekrachtcertificaten

Op basis van productiecijfers van enkel het jaar 2010 is een quotum gehaald van 9,45% warmtekrachtbesparing. In de mate dat dit resultaat het verplichte quotum van 4,9% warmtekrachtbesparing voor 2010 overschrijdt, wordt het overschot cumulatief overgedragen naar volgende jaren. Op die manier wordt een certificatenoverschot opgebouwd waardoor, samen met de te verwachten productie van het gerealiseerde productiepark voor kwalitatieve warmtekrachtkoppeling, een enorme overstijging te verwachten blijft van de quota van de eerstkomende jaren

Onderstaande grafiek vergelijkt het jaarlijkse aantal uitgereikte warmtekrachtcertificaten ten opzichte van de certificaatplichtige leveringen met de wettelijk vastgelegde certificatenverplichting conform het Energiedecreet.

Figuur 32: Uitgereikte WKC vs wettelijk in te leveren

Onderstaande tabel geeft een beeld van het intussen opgebouwde overschot van WKC op de certificatenmarkt.

Tabel 47: Saldo na inlevering - overschot

jaartal van uitreiking van de WKC (die nog niet zijn ingeleverd op 31/03/2011)	Beschikbaar saldo WKC_na inlevering op 31/03/2011
2002-2005	-
2006	768
2007	2.270
2008	27.258
2009	840.943
2010	3.072.945
2011	593.109
Eindtotaal	4.537.293

Er is dus nog een enorm (over)aanbod op de markt van 4.537.293 warmtekrachtcertificaten op 01/04/2011. Ditt wordt meegenomen naar de inleveringsronde van 31 maart 2012. Vorig jaar was dit overschot 2.256.051. Het aanbod is in veel grotere mate toegenomen dan de vraag (de quotumverplichting beliep vorig jaar **1.889.821 WKC**).

5.3.5 Warmtekrachtquotum voor 2012

De quota voor de warmtekrachtcertificatenverplichting voor de komende jaren zijn vastgelegd in het Besluit van de Vlaamse Regering van 7 juli 2006. Er is geen mechanisme dat een automatische stijging van het quotum voorziet bij een overschot aan beschikbare certificaten.

Het warmtekrachtquotum op 31 maart 2012 bedraagt 7,60%.

Bijlagen

Bijlage 1: Berekening Herfindahl-Hirschman index (HHI), HHI_{ne} en C3

De **HHI index** is een vaak gebruikte maatstaf voor de concentratiegraad in een sector. Daarbij slaat de term "concentratiegraad" op het aantal aanbieders van goederen of diensten in een bepaalde sector. De berekening is gebaseerd op de verdeling van de markt onder verschillende aanbieders.

De formule is als volgt:

$$HHI = \sum (m_i)^2 \text{ voor } i \text{ gaande van } 1 \text{ tot } n$$

waarbij geldt:

m_i = marktaandeel van aanbieder i (liggend tussen 0 en 1)

n = aantal aanbieders op de markt

Vaak wordt de berekening gemaakt op basis van de marktaandelen die in percentages, dus liggend tussen 0 en 100, worden uitgedrukt. De uitkomst van de berekening ligt dan steeds tussen 0,0001 (volledige mededinging) en 10.000 (monopolie). Bij een HHI gelijk aan 10.000 is er slechts één aanbieder met een marktaandeel van 100 %. Bij een HHI die 0 benadert, zijn er zeer veel kleine aanbieders.

Interpretatie: hoe hoger de indexwaarde, hoe hoger de aanbiederconcentratie

- ongeconcentreerde markt: $0 \leq HHI < 1.000$
- gematigd geconcentreerde markt: $1.000 \leq HHI < 1.800$
- geconcentreerde markt: $HHI \geq 1.800$

Economisten stellen dat een HHI onder de 1.800 duidt op een concurrentiële markt en dat een HHI boven de 2.500 op zware risico's voor de marktwerking wijst.

C3

Deze index geeft aan hoeveel procent de drie ondernemingen met het grootste marktaandeel gezamenlijk binnen één relevante markt innemen. Deze index is minder genuanceerd dan de HHI-index, omdat hij de onderlinge verschillen tussen de grootste leveranciers buiten beschouwing laat. Twee heel verschillende marktsituaties kunnen leiden tot eenzelfde waarde voor de C-index.

Voorbeeld:

Markt A: 73 % + 1 % + 1 % = 75 %

Markt B: 25 % + 25 % + 25 % = 75 %

Hoewel markt A veel geconcentreerder is dan markt B, blijkt dat niet uit de berekende C3-index.

Bijlage 2: Methodologie van het onderzoek van de prijzen

De vergelijkingen worden gemaakt aan de hand van een aantal typecategorieën van eindafnemers (zie Bijlage 3). De VREG gebruikt ook de totale jaarlijkse kostprijs voor een bepaald type eindafnemer. Deze prijs omvat alle relevante elementen (energieprijs, nettarieven en heffingen). Wanneer een contract prijzen bevat die automatisch kunnen worden geïndexeerd, heeft de VREG steeds het gebruik van de meest recente, maandelijkse index verplicht. Enkel op deze manier kunnen we de vergelijkbaarheid van de verschillende producten garanderen. Sinds 1 maart 2005 zijn alle leveranciers, conform de afspraken van het Akkoord "De consument in de vrijgemaakte elektriciteits- en gasmarkt" voor de bescherming van de consument, ook verplicht om deze maandelijkse parameters te gebruiken op hun offertes.

Kortingen niet inbegrepen

Het feit dat de prijsinformatie gebruikt voor dit rapport afkomstig is van de leveranciers en door hen gerapporteerd werd in het kader van de leveranciersvergelijking op de VREG-website, betekent ook dat in de prijzen geen rekening gehouden wordt met commerciële kortingen, zoals een korting voor betaling via domiciliëring of een welkomstkorting voor nieuwe klanten. Deze - door een aantal leveranciers gehanteerde - kortingen kunnen de in de studie berekende prijsniveaus in de praktijk lichtjes lager doen uitvallen.

Gewogen prijzen

Om de representativiteit van de berekende prijzen te verhogen, past de VREG gewingen toe: Enerzijds laten we het **relatieve belang van het netgebied** meewegen in de gemiddelde prijzen. Zo weegt de jaarlijkse kostprijs in een netgebied met een groot aantal huishoudelijke toegangspunten zwaarder door in het gemiddelde dan de jaarlijkse kostprijs in een netgebied met een klein aantal huishoudelijke toegangspunten.

Daarnaast wordt het **marktaandeel van de leverancier bij huishoudelijke afnemers** gebruikt om de weging tussen de prijzen van de leveranciers onderling te bepalen.

Wanneer beide wegingen vervolgens worden gecombineerd, krijgen we een gewogen gemiddelde prijs die zeer representatief is voor de prijs die de gezinnen in Vlaanderen betalen. De diversiteit die bestaat in de Vlaamse energiemarkt speelt hierdoor geen vertekende rol, terwijl bij de berekeningen nog steeds alle relevante informatie verwerkt wordt, in tegenstelling tot een op een steekproef gebaseerd onderzoek.

Deze methodiek wordt duidelijker aan de hand van het volgende voorbeeld. Voor de eenvoud gaan we uit van een situatie met twee leveranciers die in twee netgebieden leveren.

		Leverancier 1	Leverancier 2	
Netgebied 1	Marktaandeel	10,00%	90,00%	
25,00%	Prijs	100,00 euro	150,00 euro	145,00 euro
Netgebied 2	Marktaandeel	20,00%	80,00%	
75,00%	Prijs	120,00 euro	180,00 euro	168,00 euro
		115,00 euro	172,50 euro	162,25 euro

$(100 \cdot 0,1 + 150 \cdot 0,9) / (0,1 + 0,9) = 145$

$(100 \cdot 0,25 + 120 \cdot 0,75) / (0,25 + 0,75) = 115$

Gemiddelde van leverancier 1 en 2, gewogen ten aanzien van hun respectievelijk marktaandeel en ten aanzien van de grootte van de netgebieden: $(145 \cdot 0,25 + 168 \cdot 0,75) / (0,25 + 0,75) = 162,25$

Gratis elektriciteit verrekenend

Voor de berekening van de jaarlijkse elektriciteitsprijzen van de verschillende leveranciers, houdt de VREG ook rekening met de gratis hoeveelheid elektriciteit waarop elk gezin in Vlaanderen recht heeft.

Deze hoeveelheid wordt verrekenend als een korting op de prijzen die de leveranciers hebben bezorgd aan de VREG. De korting wordt berekend door het aantal gratis kWh te vermenigvuldigen met de eenheidsprijs. Tot en met 2007 werd deze door het ministerie van Economische Zaken vastgelegd, maar vanaf 2008 wordt deze berekend door de VREG. Voor 2010 bedraagt die 17,83 eurocent/kWh inclusief btw. Aangezien het aantal gratis kWh afhangt van het aantal gezinsleden, maakt de VREG (enkel voor de analyse in dit rapport en niet voor de leveranciersvergelijking op de VREG-website) de volgende assumpties voor de berekening van de jaarlijkse kostprijs per typecategorie:

Categorie Da:	1 gezinslid	→	200 kWh gratis	→	korting van € 35,37 in 2010
Categorie Db:	2 gezinsleden	→	300 kWh gratis	→	korting van € 53,50 in 2010
Categorie Dc:	3 gezinsleden	→	400 kWh gratis	→	korting van € 71,33 in 2010
Categorie Dc1:	3 gezinsleden	→	400 kWh gratis	→	korting van € 71,33 in 2010
Categorie Dd:	4 gezinsleden	→	500 kWh gratis	→	korting van € 89,17 in 2010
Categorie De:	4 gezinsleden	→	500 kWh gratis	→	korting van € 89,17 in 2010
Categorie De1:	4 gezinsleden	→	500 kWh gratis	→	korting van € 89,17 in 2010

Bijlage 3: Overzicht van de huishoudelijke typeafnemers voor elektriciteit en aardgas

Voor de vergelijkingen in dit rapport worden verschillende typecategorieën gebruikt. Deze tabel geeft een overzicht van de typecategorieën en hun verbruik per tariefperiode voor elektriciteit.

In de kolommen 'Vóór' staat telkens het jaarverbruik per tarief vóór de invoering van het weekendtarief (1 januari 2007) en in de kolommen 'Na' staat telkens het jaarverbruik per tarief vanaf de invoering van het weekendtarief. De invoering van het weekendtarief had enkel invloed op typecategorieën Dc, Dd en De.

Type-categorie	Jaarverbruik dagtarief (kWh)		Jaarverbruik nachttarief (kWh)		Jaarverbruik uitsluitend nachttarief (kWh)	
	Vóór	Na	Vóór	Na	Vóór	Na
Da	600	600	0	0	0	0
Db	1.200	1.200	0	0	0	0
Dc (*)	2.200	1.600	1.300	1.900	0	0
Dc1	3.500	3.500	0	0	0	0
Dd	5.000	3.600	2.500	3.900	0	0
De	5.000	3.600	2.500	3.900	12.500	12.500
De1	7.500	7.500	0	0	12.500	12.500

(*) Dit verbruik komt overeen met het elektriciteitsverbruik van een doorsnee gezin.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de typecategorieën voor aardgas:

Type-categorie	Jaarverbruik dagtarief (kWh)
D1	2.326
D2	4.652
D3 (*)	23.260
D3b	34.890

(*) Dit verbruik komt overeen met het aardgasverbruik van een doorsnee gezin dat verwarmt op aardgas.

Bijlage 4: Overzicht van de kleine professionele typeafnemers voor elektriciteit

Type-categorie	Jaarverbruik dagtarief (kWh)	Jaarverbruik nachttarief (kWh)	Jaarverbruik uitsluitend nachttarief (kWh)
Ia	17.500	12.500	0
Ib	29.000	21.000	0

Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt
Graaf de Ferrarisgebouw | Koning Albert II-laan 20 bus 19 | 1000 Brussel
Gratis nummer 1700 | fax: 02 553 13 50
info@vreg.be | www.vreg.be